

**КОМИСИЯ ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

**ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ
ПРЕЗ 2022 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ГЛАВА ПЪРВА.....	10
РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	10
ГЛАВА ВТОРА	14
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	14
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ.....	14
2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР.....	15
2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги.....	15
2.2. Премии за електрическа енергия	16
2.2.1. Възобновяеми енергийни източници.....	16
2.2.2. Високоэффективно комбинирано производство.....	18
2.2.2.1. Електронни сертификати за произход на електрическата енергия	22
2.3. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги	26
2.4. Сделки, разрешения и залози	28
3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР	29
3.1. Пазари на едро	29
3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията	29
3.1.2. Трансгранични въпроси	34
3.2. Пазари на дребно	36
3.3. Балансиращ пазар	37
4. КОНТРОЛ	38
ГЛАВА ТРЕТА.....	43
ПРИРОДЕН ГАЗ.....	43
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ.....	44
1.1. Издадени лицензии през отчетната година.....	45
1.2. Общо издадени лицензии в сектор „Природен газ“	45
2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ	46
3. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ И НА МРЕЖОВИТЕ УСЛУГИ.....	47
3.1. Регулиране на цените на обществения доставчик.....	48
3.2. Регулиране на цените за достъп и пренос през газопрееносната мрежа.....	49
3.3. Регулиране на цените за достъп и пренос през газоразпределителната мрежа.....	50
3.4. Регулиране на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение	51
4. РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДАНЯ И СДЕЛКИ.....	51
5. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ.....	52
5.1. Развитие на пазара.....	53
5.2. Наблюдение на степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията	63
6. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ	66
7. ДРУГИ РЕШЕНИЯ НА КЕВР.....	66
8. КОНТРОЛ	67
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА	69
МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) №	
1227/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 25 ОКТОМВРИ 2011	
Г. ОТНОСНО ИНТЕГРИТЕТА И ПРОЗРАЧНОСТТА НА ПАЗАРА ЗА ТЪРГОВИЯ	
НА ЕДРО С ЕНЕРГИЯ.....	69
1. ПРИЕМАНЕ НА ПОДЗАКОНОВИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	69
2. ПРАКТИКА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛ. 3 И 5 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011.....	70
3. ПРЕВАНТИВЕН, ТЕКУЩ И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ПО ЧЛ. 4, 8, 9 И 15 ОТ	
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011	73

4. РЕГИСТРАЦИЯ НА ПАЗАРНИ УЧАСТНИЦИ	74
5. УЧАСТИЕ В РАБОТНИ ГРУПИ И ОБУЧЕНИЯ	74
6. СОФТУЕРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО МОНИТОРИНГ И НАДЗОР НА ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ.....	75
7. ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА	75
ГЛАВА ПЕТА.....	77
ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ	77
1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2022-2026 г.: НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ	78
2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ	80
2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г.	81
2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги през регулаторен период 2022-2026 г.	89
3. КОНТРОЛ	90
ПЕРСПЕКТИВИ.....	95
ГЛАВА ШЕСТА	104
ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ.....	104
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	104
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	109
3. ПРИРОДЕН ГАЗ.....	111
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	113
ГЛАВА СЕДМА	121
ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО	121
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	121
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	122
3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ.....	123
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	124
5. ДРУГИ ДЕЛА	125
ГЛАВА ОСМА	126
ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ.....	126
ГЛАВА ДЕВЕТА.....	127
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	127
1. ЕНЕРГЕТИКА	127
2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	130
ГЛАВА ДЕСЕТА	133
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ.....	133
1. ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ	133
2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ.....	135
3. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ.....	137
ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА.....	139
ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	139
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ПРОМЕНИ ПО БЮДЖЕТА НА КЕВР	139
ПРИХОДИ.....	139
РАЗХОДИ	140
ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ	141

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АСЕР	Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори
АВиК	Асоциация по ВиК
АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БАВ	Българска асоциация по водите
БЕХ ЕАД	„Български енергиен холдинг“ ЕАД
БНЕБ ЕАД	„Българска независима енергийна борса“ ЕАД
ВАС	Върховен административен съд
ВИ	Възобновяеми източници
ГРД	Газоразпределителни дружества
ГРМ	Газоразпределителна мрежа
Директива 2009/73/ЕО	Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО;
ЕСО ЕАД	„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД
ЕСРО	Единна система за регулаторна отчетност
ЗВ	Закон за водите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗК	Закон за концесиите
ЗРВКУ	Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
Комисия, КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
МЕ	Министерство на енергетиката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МОЦДП	Методика за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НИПОСПЕЕПВКПЕТЕ	Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отменяне на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия
НЛДЕ	Наредба № 3 за лицензиране на дейностите в енергетиката
НПГГМ	Наредба № 4 от 05.11.2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи
НППКЕЕПРЕМ	Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи
НПО	Независим преносен оператор
НОПЕ	Номинирани оператори на пазарите на електроенергия
НРКВКУ	Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦВКУ	Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦЕЕ	Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия

НРЦПГ	Наредба № 2 от 19 март 2013 г. за регулиране на цените на природния газ
НРЦТЕ	Наредба № 5 от 23 януари 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия
ОПС	Оператор на газопреносна система
ОС	Общински съвет
СТИ	Средство за търговско измерване
СТП	Стандартизиран товарни профили
ПБППГ	Правила за балансиране на пазара на природен газ
ПДКЕВРНА	Правилник за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация
ПГХ „Чирен“	Подземно газово хранилище „Чирен“
ПИКЕЕ	Правила за измерване на количеството електрическа енергия
ПТЕЕ	Правила за търговия с електрическа енергия
ПТПГ	Правила за търговия с природен газ
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011	Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, РЕГЛАМЕНТЪТ
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 312/2014	Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносни мрежи
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/460	Регламент (ЕС) 2017/460 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/459	Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013
РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 715/2009	Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) №1775/2005
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011	Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (текст от значение за ЕИП)
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 347/2013	Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009
ТД на НАП	Териториални дирекции на Националната агенция по приходите
ТПУ	Тематични предварителни условия
ФСЕС, Фондът	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“
UMM	Спешни пазарни съобщения
SEREMP	Централизиран европейски регистър на пазарните участници
СЕЕР	Съвет на европейските енергийни регулатори
RBP	Регионална платформа за резервиране на капацитет

ВЪВЕДЕНИЕ

РЕГУЛАТОРНА ДЕЙНОСТ В УСЛОВИЯТА НА УСКОРЕНА ЕНЕРГИЙНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Комисията за енергийно и водно регулиране осъществява регулаторната си дейност в съответствие със своите нормативни правомощия. Със своите решения тя подкрепя либерализацията на електроенергийния пазар, развитието на борсовата търговия с електрическа енергия и природен газ, регионалната свързаност на пазарите на електроенергия и природен газ, участието на страната ни в европейския енергиен пазар и насърчаването развитието на конкурентен, сигурен и устойчив вътрешен пазар на електроенергия и природен газ. Регулаторът допринася за реформата във ВиК сектора с цел осигуряване на универсалната ВиК услуга с нужното качество. В дейността си Комисията спазва принципите на законност, защита на националния интерес, икономическа обоснованост, прозрачност и справедливост. Като независим държавен орган регулаторът постига баланс в решенията си, отчитайки интересите на всички заинтересовани страни, при строго спазване на нормативните разпоредби.

През 2022 г. в световен мащаб продължи рязката, драматична трансформация на електроенергийните и газови пазари. В голяма степен тези процеси бяха предизвикани от военната инвазия на Русия в Украйна, което създаде среда на несигурност за енергийните доставки. Стойностите на енергоносителите, както и на въглеродните емисии, достигнаха нива, които поставиха на изпитание индустрията и битовите потребители. Рекордният ръст на цените на енергийните ресурси през втората половина на 2022 г. се превърна в предизвикателство както за българската енергетика, така и за националната икономика. Тези процеси налагат ускорена трансформация на сегашния пазарен модел в посока на децентрализация на енергийните системи и драстично намаляване използването на фосилни енергоизточници.

Приоритет на Комисията в **сектор „Електроенергетика“** през 2022 г. беше минимизиране на последиците от драстичния скок на цените на електрическата енергия и природния газ, предизвикан от започналия военен конфликт и пандемията от COVID-19. Икономическите и геополитическите последици за България и Европа наложиха необходимостта да бъдат осигурени алтернативни доставчици на енергийни ресурси.

За да отговори на предизвикателствата, Комисията предприе редица съществени стъпки. Приети бяха изменения и допълнения в Правилата за търговия с електрическа енергия и в Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, с които беше реформиран пазарът на балансиращи услуги. Въведени бяха 15-минутен интервал на сетълмент и 15-минутни продукти за търговия на пазара „В рамките на деня“. Промените доведоха до по-справедливо разпределение на разходите за небаланси между търговските участници на пазара и до постигане на енергийни доставки при минимални разходи. Новата нормативна уредба допринася за изпълнението на основната цел на ЕС в областта на електроенергетиката - създаване на напълно работещ и взаимосвързан вътрешен енергиен пазар, допринасящ за сигурността на енергийните доставки, повишаване на конкурентоспособността и гарантиране възможността всички потребители да закупуват енергия на поносими цени. Промените дадоха тласък за обединяване на балансиращите

пазари в ЕС и създадоха допълнителни възможности за обмен на услуги по балансиране, както и за повишаване на експлоатационната сигурност на електроенергийната система.

В ценовите си решения през периода Комисията последователно приложи балансиран и консервативен подход, с който да не допусне резки ценови изменения, като отчиташе интересите на всички участници. Тарифите на електрическата енергия за регулирания пазар през 2022 г. останаха без значителна промяна - цените за битовите клиенти се увеличиха с 3,4%. За да не бъдат формирани финансови загуби за доставчиците на балансиращи услуги Комисията продължи да прилага възприетия през 2021 г. подход при определянето на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за регулиране надолу. Цената на тази енергия беше обвързана с постигнатите почасови цени на електрическата енергия на пазара „Ден напред“ и с регулираната цена на производителите, участващи в микса на обществения доставчик.

В сектор „Топлоенергетика“ Комисията положи усилия да ограничи неизбежното увеличение на цените на топлинната енергия през сезона 2022 г. – 2023 г. Тази цел беше постигната въпреки драстичното повишение на цената на основното гориво - природен газ, и на емисиите парникови газове. Утежняващ фактор бяха натрупаните некомпенсирани разходи на топлофикационните дружества от над 503 млн. лв., поради въведения от Народното събрание мораториум върху изменението на утвърдените цени за периода 2021 г. – 2022 г. Независимо от това регулаторът успя да ограничи поскъпването на топлинната енергия за битовите потребители до 29,73% средно за цялата страна. Това бе постигнато основно чрез преференциалните цени на електрическата енергия на топлофикационните дружества и ограничаване на разходните им компоненти за гориво и за пренос на топлинна енергия. С намалението на ДДС върху топлинната енергия от 20% на 9% реалното увеличение на цената беше сведено до 17,84%.

По отношение на постъпилите жалби Комисията спазва законоустановените срокове за тяхното разглеждане. През 2022 г. бяха извършени пет планови проверки на дружества в сектор „Електроенергетика“ - „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „Електроразпределение Север“ АД. Обект на планови проверки в сектор „Топлоенергетика“ бяха „Топлофикация-Сливен“ ЕАД, „Топлофикация-Габрово“ ЕАД и „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД. Извършени бяха и извънредни проверки на лицензирани дружества след сигнали от институции и граждани за влошено качество на предоставяните услуги. 1539 жалби постъпиха в сектор „Електроенергетика“ - по 1 354 от тях бяха образувани административни производства. В сектор „Топлоенергетика“ постъпиха 44 жалби от компетентност на Комисията.

Приоритетна задача на КЕВР през 2022 г. беше упражняване на правомощията по **Регламент 1227/2011 REMIT**. През 2022 г. регулаторът прие първото решение, с което установи нарушение на чл. 5 от Регламента и наложи имуществени санкции на шест енергийни дружества в общ размер 1 258 419 лв. - НЕК ЕАД, ИНТЕРПРОМ ЕООД, ЕНЕРДЖИ МТ ЕАД, МОСТ ЕНЕРДЖИ АД, ГРАНД ЕНЕРДЖИ ДИСТРИБЮШЪН ЕООД и ИНТЕРЕЛЕКТРИК ЕООД.

Продължи работата по всички постъпили сигнали за евентуални злоупотреби и манипулации на борсовата търговия с електроенергия. За периода 2019 г. – 2022 г. в Комисията са депозираны 57 доклада и сигнала за подозрителни сделки, които може да са в нарушение на чл. 3 и 5 на REMIT. Въз основа на постъпилите данни специализираната Дирекция за мониторинг и контрол по Регламент REMIT е образувала 43 предварителни проучвания по реда на чл. 74а от Закона за енергетиката. Броят на проучванията е по-малък от броя на постъпилите доклади и сигнали, тъй като за едни и същи подозрителни сделки

има по няколко сигнала.

С дейността си по REMIT Комисията гарантира, че постигнатите цени на пазарите за търговия на едро с енергия отразяват взаимодействието между търсене и предлагане, в условията на реална конкуренция. Регулаторът ще продължи да възпрепятства и да санкционира злоупотреби от участници на пазара, стремящи се да извличат неправомерни печалби. Неговата работа значително ще се подобри с предстоящото въвеждане на разработения съвместно с „Ай Би Ем–България“ специализиран софтуерен пакет за статистически анализи и обработка на данни, с който се автоматизират дейностите за мониторинг и контрол на енергийния пазар. Това ще повиши точността и обективността на оценките за поведението на участниците на борсата.

През 2022 г. усилията на регулатора в сектор **„Природен газ“** бяха насочени към осигуряване на необходимите количества за нуждите на страната и овладяване на рязко нарастващите цени на природния газ поради спирането на доставките от Русия. В резултат на спешните мерки на национално и европейско ниво цените на природния газ през последните месеци на 2022 г. започнаха да се нормализират. Важна роля за това имаха високото запълване на газовите хранилища, доставките на втечнен природен газ (LNG) и спадът на потреблението. След преустановените през м. април 2022 г. доставки по дългосрочния договор с ООО „Газпром экспорт“ страната ни започна да осигурява алтернативни маршрути и доставки на природен газ. Договорени бяха необходимите алтернативни количества за потреблението и не беше допусната газова криза. КЕВР включи тези количества в ценовия микс при утвърждаването на цената на природния газ за съответните месеци.

В условията на криза със затруднени доставки и високи цени ключово значение за осигуряването на най-благоприятни цени за българските потребители имаше въвеждането в търговска експлоатация на междусистемния газопровод IGB „България–Гърция“ на 1 октомври 2022 г. КЕВР даде своя значим принос в тази насока като в изключително кратки срокове прие важни регулаторни решения, с които бяха изпълнени необходимите изисквания и се създаде правната възможност за старта на интерконектора. По новата междусистемна връзка България започна да получава на конкурентни цени договорените количества от Азербайджан в размер на 1 млрд. куб. м. годишно. Тези количества, покриващи близо една трета от нуждите на страната, повлияха благоприятно на ценовия микс, утвърждаван ежемесечно от КЕВР.

Успоредно с приемането на ценовите решения Комисията продължи издаването на лицензии за търговия с природен газ. През 2022 г. бяха лицензирани 31 търговеца, с което техният общ брой достигна 75. Увеличеният брой на участниците повиши ликвидността и конкуренцията на пазара на природен газ.

През 2022 г. в сектор **„ВиК услуги“** започна новият 5-годишен регулаторен период 2022-2026 г. Комисията предварително прие указания към ВиК операторите по прилагането на наредбите към ЗРВКУ, определени бяха групите оператори, показателите за качество, нормата на възвръщаемост, правилата за регулаторна отчетност. Разглеждането на бизнес плановете през 2021 г. беше забавено поради приетия Мораториум върху цените на ВиК услугите. След изтичането му операторите представиха актуализирани бизнес планове и ценови заявления.

Въпреки забавянето, през 2022 г. Комисията прие решения, с които одобри на 30 ВиК оператора бизнес планове и цени на ВиК услуги. Изпълнявайки законовото си задължение регулаторът измени одобрените цени на ВиК услуги за 2023 г., като отчете изпълнението на инвестициите и на показателите за ефективност през периода 2020-2021 г. За целта бяха извършени планови проверки на 38 ВиК оператора. Комисията направи и цялостна регулаторна оценка на ВиК сектора, като прие и публикува на страницата си Годишен доклад и Сравнителен анализ за 2021 г., представящи обобщена информация за нивото на ВиК услугите. Признание за международния авторитет на Комисията и за активната ѝ роля в изработването на европейските регулаторни политики във водния сектор е участието на нейн представител в управляващия Борд на Мрежата на водните регулатори /WAREG/, както и избора на експерт на КЕВР за ръководител на работна група за анализ на ключови показатели за ефективност.

* * *

В изпълнение на нормативно възложените ѝ функции и водена от високите обществени очаквания, в цялостната си дейност Комисията за енергийно и водно регулиране се стреми към постигане на предвидимост и стабилност в секторите, които са обект на нейните регулаторни правомощия. В условията на текуща енергийна трансформация Комисията ще продължи да прилага обективни регулаторни механизми и да не допуска резки изменения на цените за регулирания пазар, с цел да предпази българските потребители от ценови шокове. Комисията ще възпрепятства нарушения на регламента REMIT, за да гарантира правилното функциониране на свободния пазар на едро и формирането на справедливи борсови цени на електрическа енергия и природен газ, в условията на прозрачност и честна конкуренция.

Протичащата енергийна трансформация налага промени в структурата на пазара на електроенергия в ЕС. Ускореното навлизане на ВЕИ постепенно ще замести фосилните горива като основни енергийни източници, което ще намали и зависимостта от външни доставки. Очакваната промяна в дизайна на европейския енергиен пазар ще повиши защитата на потребителите от скок на енергийните цени и ще ограничи възможностите за потенциални пазарни манипулации. Промените неизбежно ще наложат изменения в националната регулаторна политика и ще изискват законодателни изменения. Комисията ще вложи целия си експертен капацитет в изготвянето на нова регулаторна рамка.

Със своите решения и с цялостната си дейност независимият регулатор ще продължи да отстоява интересите на обществото, спазвайки принципите на законност, справедливост, защита на националния интерес, икономическа логика и прозрачност.

ДОЦ. Д-Р ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

ГЛАВА ПЪРВА

РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) предприе необходимите действия за развитие и усъвършенстване на подзаконовите актове в съответствие със законовите си правомощия и предвид динамично развиващите се обществени отношения в областта на енергетиката. Целта на тази дейност е съобразяване на актовете на КЕВР с националното и европейското законодателство в съответните области, създаване на условия за развитие на пазарите на електроенергия, както и преодоляване на проблеми, установени в практиката по прилагане на актовете на Комисията.

През 2022 г. КЕВР прие следните подзаконови нормативни актове, правила и указания:

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, обн., ДВ, бр. 25 от 29.03.2022 г., в сила от 29.03.2022 г. (НИД на НЛДЕ)

С оглед прецизиране на разпоредбите от Наредба № 3 от 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ), касаещи задължението на участниците на пазара да водят дневник на сключваните сделки с енергийни продукти на едро, през 2022 г. бе инициирана процедура по приемане на НИД на НЛДЕ.

С НИД на НЛДЕ се цели въвеждането на ясни правила относно вида и характера на информацията, която следва да съхраняват пазарните участници и се отменя дублиращата функция на воденето на дневник с информацията, докладвана към Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия. По този начин се премахва допълнителната административна тежест за пазарните участници и се намаляват финансовите им разходи. На следващо място, с приетите изменения и допълнения на НЛДЕ, се създават нормативни условия за точно прилагане на Закона за енергетиката (ЗЕ), Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (Регламент 1227/2011), Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията от 17 декември 2014 година за прилагане на член 8, параграфи 2 и 6 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия по отношение на докладването на данни (Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014), Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (Директива 2009/72/ЕО), Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (Директива 2009/73/ЕО) и Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (Директива (ЕС) 2019/944). Чрез установяването на ясни и точни изисквания за вида и начина на съхранение на информацията в съответствие с посочените актове, ще се създаде възможност КЕВР да може своевременно да получава информация при разглеждане на конкретни случаи, при които е налице съмнение за нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент 1227/2011, като по този начин ще се постигне целта на закона и европейското законодателство българският енергиен пазар да функционира на конкурентен принцип и да е неделима част от единния

енергиен пазар в Европейския съюз.

Правила за изменение и допълнение на Правилата за управление на електроенергийната система, обн., ДВ, бр. 62 от 05.08.2022 г., в сила от 5.08.2022 г. (ПИД на ПУЕЕС)

Привеждането на Правилата за управление на електроенергийната система (ПУЕЕС) в съответствие със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г.) и със законодателството на Европейския съюз в областта, както и установените непълноти и неточности в настоящата редакция на акта, обусловиха необходимостта от приемане на Правила за изменение и допълнение на ПУЕЕС (ПИД на ПУЕЕС, обн., ДВ, бр. 62 от 2022 г., в сила от 5.08.2022 г.).

Изменени са разпоредби в глави първа, втора и трета от ПУЕЕС. Измененията и допълненията в Глава четвърта от ПУЕЕС целят привеждане в съответствие със ЗЕ и Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 година за установяване на насоки за електроенергийното балансиране (Регламент (ЕС) 2017/2195) на условията и начина за ползване на електропреносната мрежа, както и за предоставянето на допълнителни услуги и за получаване на системни услуги.

С измененията в Глава пета и Глава шеста са създадени необходимите предпоставки, свързани с техническите изисквания, при които операторът на електропреносната мрежа сключва сделки за допълнителни услуги. Също така относимите към допълнителните услуги разпоредби от ПУЕЕС се привеждат в съответствие с действащото национално и европейско законодателство.

Приетите изменения и допълнения на ПУЕЕС ще допринесат за реалното прилагане на нормите на националното и европейското законодателство в сектор „Електроенергетика“, висока степен на сигурност на доставките на електрическа енергия и достъп на нови видове производствени и преносни технологии до електроенергийната система на Република България.

Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (ПИД на ПРОБПЕЕ)

По предложение на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД), през месец ноември 2021 г., Комисията откри процедура по изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (ПРОБПЕЕ). В резултат от натрупаната практика от работата на борсовия пазар и неговото администриране е установена необходимост от преуреждане на някои отношения, възникващи в хода на търговията с електрическа енергия на организиран борсов пазар на пазарен сегмент „двустранни договори“ и на пазарен сегмент „ден напред“, поради което с Правила за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 2 от 07.01.2022 г. (ПИД на ПРОБПЕЕ, обн., ДВ, бр. 2 от 07.01.2022 г.) са изменени и допълнени следните разпоредби на Правилата: чл. 34, чл. 139, чл. 147, чл. 153, чл. 239 и чл. 244. С приетите изменения и допълнения се урежда процедурата по оттегляне от борсовия пазар на електрическа енергия на търговските участници по собствено желание, внесена е яснота относно механизма на формиране на клиринговата цена и са прецизирани сроковете за подаване на оферти, публикуване на клиринговите цени за деня на доставка, съответните търгувани обеми, кривите на търсене и предлагане, обхващащи подадените оферти за търсене и предлагане в българската пазарна зона, нетната позиция на обмен (внос/износ) за съответния интервал на доставка, както и за

публикуване на резултатите от търговията за търговските участници, сключили сделки в ЕСТ-ДН. Редактиран е и текстът на чл. 153 с оглед защита на борсовия оператор от неоснователни възражения, водещи до прекомерна административна ангажираност. В допълнение, БНЕБ ЕАД е изразило становище, че „застраховка-гаранция“ следва да отпадне като вид обезпечение за плащане и/или добро изпълнение на пазарен сегмент „двустранни договори“, тъй като при неизпълнение на задълженията на посочения сегмент за изправната страна ще се създадат затруднения при усвояването на този вид обезпечение поради сложността на процеса по удовлетворяване на претенциите от застраховка в сравнение с удовлетворяването от банкова гаранция и/или паричен депозит. В тази връзка са изменени текстовете на чл. 239 и чл. 244 и е отменена § 1, т. 18 от Допълнителната разпоредба на акта. С приетите промени се цели за безпротиворечивото прилагане на ПРОБПЕЕ от пазарните участници и осигуряване на по-надеждни условия и предпоставки за сключване на сделки за дългосрочни продукти на участниците на сегмент „двустранни договори“.

Динамично променящите се условия на пазара на електрическа енергия, наблюдаващият се ръст на цените на електроенергията и необходимостта от ефективно управление на финансовия риск наложиха необходимостта от приемане на изменения и допълнения в Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (ПРОБПЕЕ).

С оглед въвеждане на изискванията на чл. 8, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия (Регламент 2019/943), както и поради специфични изисквания за фактуриране на сделките, регламентирани в данъчното законодателство, с Правилата за изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (ПИД на ПРОБПЕЕ, обн. ДВ, бр. 74 от 2022 г., в сила от 16.09.2022 г.) е въведена възможността за търговия с 15-минутни продукти на пазарен сегмент „в рамките на деня“.

С ПИД на ПРОБПЕЕ е въведено самофактуриране от страна на борсовия оператор, тъй като за целите на данък добавена стойност самофактурирането следва да се осъществява чрез самостоятелен документ (споразумение), подписано от страните, за което следва да бъде уведомена Националната агенция за приходите. За целта са изменени чл. 13 и други свързани с него разпоредби от ПРОБПЕЕ и е създадено основанието за сключване на такова споразумение между „Българска независима енергийна борса“ ЕАД и търговските участници. По този начин сключването на споразумение за самофактуриране се превръща в елемент от фактическия състав на регистрацията на търговски участник на борсовия пазар на електрическа енергия на пазарните сегменти „ден напред“ и „в рамките на деня“.

С приемането и прилагането на измененията и допълненията на ПРОБПЕЕ се допринася за по-ефективната работа на борсовия оператор, по-малки колебания в цените на електрическата енергия, по-голяма конкуренция между производителите/търговците, но и по-голям потенциален пазар за продажбите/покупките им, ще направи българския пазар на електрическа енергия много по-надежден и ще бъде от полза и в интерес на всички търговски участници, в т.ч. и на крайните клиенти.

Правила за изменение и допълнение на Правила за търговия с електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 76 от 2022 г., в сила от 23.09.2022 г. (ПИД на ПТЕЕ)

Изменението и допълнението на Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ) е иницирано с оглед привеждането им в съответствие с правилата, съдържащи се в Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и съвета от 5 юни 2019 г. относно

вътрешния пазар на електроенергия (Регламент 2019/943), Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийно балансиране, Регламент (ЕС) 2017/1485 от 2 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия, както и със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г.

С ПИД на ПТЕЕ е въведен 15-минутен период на сетълмент на пазара на балансираща енергия съгласно изискванията на Регламент 2019/943. Целта на тези изменения е да се осигури възможност за участниците на пазара сами да се балансират, колкото е възможно по-близо до реално време съгласно часовете на затваряне на пазара на балансираща енергия. По този начин ще се улесни работата на борсовия пазар на електрическа енергия на пазарен сегмент „в рамките на деня“. Чрез въвеждането на 15-минутен период на сетълмент ще се осигури и подкрепа за търговията на борсовия пазар на електрическа енергия на пазарен сегмент „в рамките на деня“ и ще се насърчи разработването на редица търговски продукти с еднакви времеви интервали за доставка.

Измененията на ПТЕЕ разширяват функциите на балансиращия пазар. В тази връзка, с цел създаване на възможност за по-детайлна уредба на балансиращия пазар и включването на повече търговски участници, е извършено изменение и допълнение в съответните части на ПТЕЕ, регламентиращи този вид обществени отношения, като са изменени отделни разпоредби, а в Глава девета „Балансиращ пазар“ е уредено по нов начин функционирането на балансиращия пазар. Изменени и допълнени са и разпоредбите на Методика за определяне на цени на балансираща енергия, която е приложение към ПТЕЕ. По този начин се постига по-справедливо разпределение на разходите за небаланси между търговските участници на пазара на електрическа енергия, което от своя страна ще доведе до постигането на енергийни доставки при минимални разходи - една от целите, въведени в чл. 2, ал. 1, т. 4 от ЗЕ.

Приетите изменения и допълнения на ПТЕЕ са свързани с основната цел на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, а именно създаване на напълно работещ и взаимосвързан вътрешен енергиен пазар, което е от решаващо значение за поддържането на сигурността на енергийните доставки, повишаването на конкурентоспособността и гарантирането на възможност за всички потребители да купуват енергия на поносими цени.

ГЛАВА ВТОРА

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в този закон. На основание чл. 39, ал. 1 от ЗЕ дейностите, подлежащи на лицензиране в секторите „Електроенергетика“ и „Топлоенергетика“, са:

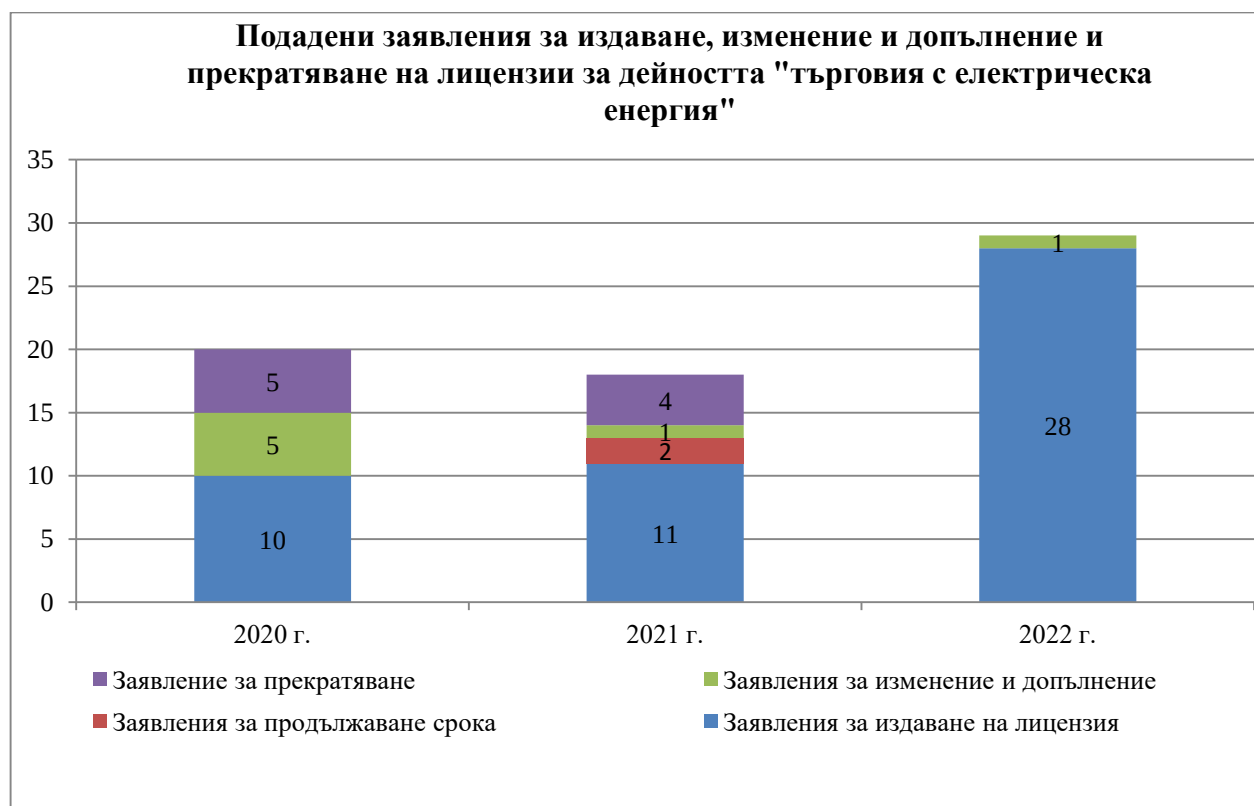
- производство на електрическа и/или топлинна енергия;
- пренос на електрическа енергия и пренос на топлинна енергия;
- разпределение на електрическа енергия; търговия с електрическа енергия;
- организиране на борсов пазар на електрическа енергия;
- обществена доставка на електрическа енергия;
- снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители;
- разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт;
- доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция.

Издадените към 31.12.2022 г. лицензии за дейностите, които подлежат на лицензиране по ЗЕ, са общо 267, от които за:

- производство на електрическа енергия – 55, в т.ч. 10 издадени през 2022 г.;
- производство на топлинна енергия – 1;
- производство на електрическа и топлинна енергия – 27;
- пренос на топлинна енергия – 15;
- пренос на електрическа енергия – 1;
- разпределение на електрическа енергия – 4;
- разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт – 1;
- обществена доставка на електрическа енергия – 1;
- снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители – 4;
- доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция – 5;
- организиране на борсов пазар на електрическа енергия – 1;
- търговия с електрическа енергия – 152, в т.ч. 21 издадени през 2022 г.

През 2022 г. КЕВР са подадени общо 29 заявления за издаване, изменение и допълнение, прекратяване и продължаване на срока на лицензии, за дейността „търговия с електрическа енергия“, спрямо 18 заявления през 2021 г.

Данните са представени в графичен вид по-долу:

2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР

2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ КЕВР осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон. По силата на чл. 30, ал. 1, т. 1, 6, 9, 10, 13 и 17 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените:

- по които производителите, в рамките на определената им от Комисията разполагаемост по чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ, продават електрическа енергия на обществения доставчик;
- по които общественият доставчик продава на крайните снабдители изкупената на основание чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ електрическа енергия;
- по които крайните снабдители продават електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение;
- за достъп и/или за пренос през електропреносната мрежа;
- за достъп и/или за пренос през електроразпределителните мрежи;
- цената или компонентата от цена, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, включително операторът на електропреносната мрежа и

операторите на електроразпределителните мрежи, участват в компенсиране на разходите по чл. 34 и чл. 35 от ЗЕ.

Правомощията на Комисията включват също така определянето на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, както и на пределна стойност на разходите на оператора на електропреносната мрежа за закупуване на разполагаемост за допълнителни услуги.

В ценовите решения през периода Комисията последователно прилагаше балансиран подход, отчитащ интересите на всички участници, с цел да не се допускат резки ценови изменения. Този подход на регулатора по отношение на цените на електрическата и топлинната енергия беше от особена важност за битовите клиенти. За тяхната защита е необходимо да бъдат въведени мерки за подпомагане, които да позволят либерализацията на пазара да премине без социални сътресения.

С Решение № Ц-19 от 01.07.2022 г. КЕВР утвърди и съответно измени за периода 01.07.2022 г. – 30.06.2023 г. регулираните цени на електрическата енергия и на мрежовите услуги, цените на електрическа енергия за регулиран пазар и цената за „задължения към обществото“. След анализ и оценка на информацията за отчетените резултати от електроенергийните предприятия по време на предходен ценови период, в т.ч. анализ и оценка на отчетеното общо финансово състояние, анализ на отчетените технически и икономически показатели, както и анализ и оценка на постигнатите показатели за качество, утвърдените крайни цени на битовите клиенти се повишиха средно с 3,41% (за клиентите на „Електрохолд Продажби“ ЕАД увеличение с 2,69%; за клиентите на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД увеличение с 3,53%; за клиентите на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД увеличение с 4,45%).

Съгласно разпоредбите на чл. 81г от ЗЕ ЕСО ЕАД разработва и внася ежегодно в Комисията за одобряване Десетгодишен план за развитие на електропреносната мрежа на Република България, който е разработен в съответствие с Раздел три от Правилата за управление на електроенергийната система, като е съобразен с изискванията на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електричество (ЕМОПС-Е). С Решение № ДПРМ-1 от 17.11.2022 г. КЕВР одобри Десетгодишния план за развитие на преносната мрежа на Република България на ЕСО ЕАД за периода 2022 г. – 2031 г., който съдържа основната инфраструктура за пренос на електрическа енергия, която се предвижда за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите десет години. Годишните прогнозни стойности на всички разходи за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация на обектите от електропреносната мрежа и на системите за защита и управление на ЕЕС за периода на Десетгодишния план 2022-2031 г. са в размер на 1 848 760 хил. лв. За периода 2022-2024 г. ЕСО ЕАД възнамерява да направи инвестиции в размер на 580 667 хил. лв. или 31% от общите разходи за инвестиции, посочени в Плана.

2.2. Премии за електрическа енергия

2.2.1. Възобновяеми енергийни източници

Съгласно чл. 6, т. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) Комисията определя преференциални цени за изкупуването на електрическата енергия от възобновяеми източници (ВИ), произведена от енергийни обекти с обща инсталирана мощност по-малка от 500 kW (§28, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на

Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката - ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 02.02.2021 г.).

В тази връзка, по силата на чл. 32, ал. 1, т. 1 от ЗЕВИ, до 30 юни 2022 г. Комисията определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW. Разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ подробно посочва критериите и ценообразуващите фактори, които се отчитат при определяне на преференциалните цени при условията и по реда на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ).

КЕВР определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, за енергийните обекти по чл. 24, т. 1 от ЗЕВИ, а именно – с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии.

На следващо място, до 30 юни 2022 г., Комисията извърши актуализация на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса, с коефициент, който отразява изменението на стойността на ценообразуващите елементи – разходи за суровини за производство на енергия, разходи за горива за транспорт и разходи за труд и работна заплата.

По силата на §28, ал. 3 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г.) КЕВР определи премии за електрическа енергия от ВИ, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW, като разлика между определената до влизането в сила на същия закон преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВИ в зависимост от първичния енергиен източник.

През 2022 г. в сектор „Възобновяеми енергийни източници“ Комисията прие общо 3 решения за цени и/или премии, както следва:

– Решение № Ц-2 от 01.01.2022 г., с което измени, считано от 01.01.2022 г., определените с Решение № Ц-25 от 01.07.2021 г. на КЕВР премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW;

– Решение № Ц-8 от 01.02.2022 г., с което определи, считано от 01.07.2019 г., преференциална цена за изкупуване на електрическа енергия, произведена от електрически централи с инсталирана електрическа мощност до 5 MW, работещи чрез директно изгаряне на биомаса, получена от дървесни остатъци, прочистване на гори, горско подрязване и други дървесни отпадъци, с комбинирано производство, в размер на 294,45 лв./MWh, без ДДС;

– Решение № Ц-17 от 01.07.2022 г., с което определи преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализира преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определи премии на производителите на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW, считано от 01.07.2022 г.;

През 2022 г. Комисията отчита и засилен инвестиционен интерес към изграждането и въвеждането в експлоатация на по-мощни проекти за ФЕЦ, в резултат на отчетените по-високи цени на пазара за второто полугодие на 2022 г. и постигнатите нива на фючърсите за българския пазар на Европейската електроенергийна борса (EEX) за 2023 г.

Предвид високите цени на електрическата енергия на борсовия пазар на електрическа енергия преобладаващата част от индустриалните консуматори предпочитат да инвестират в съоръжения от подобен тип, от една страна, за да намалят разходите си, като покрият нуждата от електрическа енергия на собствени обекти и/или заводи, или да реализират същата на някоя от платформите на БНЕБ ЕАД, а от друга това дава възможност инвеститорите да възвърнат вложените инвестиционни средства в по-кратки срокове, което прави проекти от подобен тип още по-привлекателни.

В резултат на извършени анализи се установи, че основният движещ фактор за покачването на цените на европейските, съответно регионалните енергийни борси, освен покачването на цените на CO₂ квотите, е и рекордно високата цена на природния газ на европейските борси.

През 2023 г. в сектор „Възобновяеми енергийни източници“ Комисията предстои да определи преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, включително и след влезли в сила решения на Върховен административен съд (ВАС), да актуализира преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса, да изготви становища и експертизи по решения на КЕВР във връзка с образувани съдебни производства и да се произнесе с решения по жалби и спорове относно определените от КЕВР преференциални цени на електрическата енергия, установеното нетно специфично производство, нарушаване на договорни отношения между дружества лицензианти, в т. ч. и изпълнение на влезли в сила решения на Върховния административен съд.

2.2.2. Високоефективно комбинирано производство

Комисията регулира цените, по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени клиенти и по които топлопреносното предприятие продава топлинна енергия на клиенти по силата на чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ЗЕ. Съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗЕ Комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по чл. 162, ал. 1 от ЗЕ, а именно за производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност, по-малка от 0,5 MW.

Комисията определя ежегодно премии за електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW, на основание чл. 21, ал. 1, т. 8б от ЗЕ. По силата на чл. 33а, ал. 2 от ЗЕ премиите се определят като разлика между преференциалните цени на производителите и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин. За тези производители съгласно чл. 33, ал. 2 от ЗЕ Комисията определя преференциални цени във връзка с определяне на премията.

Съгласно разпоредбите на чл. 22, ал. 1 от НРЦТЕ и чл. 38, ал. 1 от НРЦЕЕ при прилагане на определените методи за ценово регулиране, Комисията може да измени цените, по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени клиенти, както и цените, по които топлопреносните предприятия продават топлинна енергия на клиентите по време на ценовия период, в случай че е налице изменение на цените на природния газ и/или другите променливи разходи, което води до необходимост от изменение на утвърдените ценообразуващи елементи.

В изпълнение на своите правомощия по ценово регулиране, Комисията извърши и регулаторен преглед, чиито основни цели са свързани с установяването на фактическите технико-икономически и финансови резултати на дружествата, като изходна предпоставка за утвърждаването на прогнозните данни за новия регулаторен период от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г.

Конкретните задачи на регулаторния преглед са, както следва:

1. Да се съпоставят и сравнят утвърдените прогнозни технико-икономически параметри за периода 01.07.2022 г. – 30.06.2023 г. и отчетените действителни параметри, постигнати след изтичане на предходния ценови период, с цел да се установят отклоненията между тях и да се направи анализ на причините за тези отклонения;

2. Да се оцени и сравни постигнатото общо финансово-икономическо състояние на дружествата към края на 2021 г., като предпоставка за осъществяване на дейността по лицензиите.

Предвид това, с Решение № Ц-18 от 01.07.2022 г., считано от 01.07.2022 г., Комисията утвърди пределни цени на топлинната енергия и определи преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“, на 36 дружества от сектор „Топлоенергетика“.

В изпълнение на влезли в сила решения на Върховния административен съд през 2022 г. Комисията прие 3 решения, с които утвърди за отминали ценови периоди пределни цени на топлинната енергия и определи преференциални цени и премии за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“, на следните дружества, както следва:

1. Решение № Ц-4 от 31.01.2022 г., с което утвърди цени на енергия на „Топлофикация-Габрово“ ЕАД, за периода от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г.;

2. Решение № Ц-11 от 16.03.2022 г., с което утвърди цени на енергия на „Топлофикация-Разград“ АД, за периода от 01.07.2019 г. до 30.09.2020 г.;

3. Решение № Ц-12 от 16.03.2022 г., с което утвърди цени на енергия на „Топлофикация-Плевен“ АД, за периода от 01.07.2019 г. до 30.09.2020 г.

През 2022 г. при утвърждаването на цените на топлинната и електрическата енергия и премиите, Комисията спази разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни изисквания по неговото прилагане, както и принципите, заложи в ЗЕ, за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и техните клиенти, осигуряване на равнопоставеност между отделните категории предприятия и потребители и създаване на стимули за ефективна производствена дейност. С решенията на Комисията се постигат и целите, заложи в ЗЕ, за качествено и сигурно задоволяване нуждите на клиентите от електрическа и топлинна енергия; енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар.

По-долу са представени сравнителни таблици за цените на топлинната енергия и преференциалните цени на електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от топлофикационните дружества, които са утвърдени от Комисията за регулаторните периоди от 01.07.2021 г. до 30.06.2022 г. и 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г.

Наименование на дружеството	Преференциална цена на електрическа енергия, лв./MWh		Изменение, %
	01.07.2022 г. – 30.06.2023 г.	01.07.2021 г. – 30.06.2022 г.	
„Топлофикация София“ ЕАД	1 213,28	286,23	323,88
„ЕВН България Топлофикация“ ЕАД	598,52	238,73	150,71
„Топлофикация – Плевен“ АД	717,55	252,58	184,09
„Топлофикация – Бургас“ АД	667,60	244,42	173,14
„Веолия Енерджи Варна“ ЕАД	632,20	252,71	150,17
„Топлофикация – Враца“ ЕАД	802,63	269,33	198,01
„Топлофикация – ВТ“ АД	838,35	292,43	186,68
„Топлофикация – Разград“ АД	636,37	238,09	167,28
„Юлико-Евротрейд“ ЕООД	733,63	386,04	90,04
„Топлофикация Русе“ АД	637,54	264,05	141,45
„Топлофикация – Перник“ АД	657,54	231,37	184,19
„Топлофикация – Сливен“ ЕАД	542,60	197,68	174,48
„Топлофикация – Габрово“ ЕАД	707,65	351,55	101,29
„АЕЦ Козлодуй“ ЕАД			

Наименование на дружеството	Пределна цена на топлинната енергия, лв./MWh		Изменение, %
	01.07.2022 г. – 30.06.2023 г.	01.07.2021 г. – 30.06.2022 г.	
„Топлофикация София“ ЕАД	137,86	98,48	39,99
„ЕВН България Топлофикация“ ЕАД	137,66	99,55	38,28
„Топлофикация – Плевен“ АД	96,88	87,24	11,05
„Топлофикация – Бургас“ АД	94,93	85,91	10,50
„Веолия Енерджи Варна“ ЕАД	136,51	98,29	38,88
„Топлофикация – Враца“ ЕАД	113,15	96,01	17,85
„Топлофикация – ВТ“ АД	131,68	107,47	22,53
„Топлофикация – Разград“ АД	144,85	100,96	43,47
„Юлико-Евротрейд“ ЕООД	102,02	72,60	40,52
„Топлофикация Русе“ АД	105,48	84,51	24,81
„Топлофикация – Перник“ АД	116,71	84,32	38,41
„Топлофикация – Сливен“ ЕАД	103,92	78,18	32,92
„Топлофикация – Габрово“ ЕАД	137,51	108,06	27,25
„АЕЦ Козлодуй“ ЕАД	53,27	49,99	6,56

Данните от горните таблици за цените на топлинната и електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от топлофикационните дружества, са представени графично по-долу чрез сравнителни диаграми.

От сравнителните таблици и диаграми се вижда, че утвърдените от Комисията цени на топлинната енергия и преференциалните цени на електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от топлофикационните дружества за регулаторния период от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г. са по-високи от утвърдените през предходния регулаторен период

(01.07.2021-30.06.2022 г.). Тези увеличения на цените на енергията се дължат най-вече на увеличените цени на природния газ.

През 2023 г. в сектор „Топлоенергетика“ Комисията ще извърши анализ на технологичното обновяване на системите за производство и пренос на топлинната енергия, извършваната рехабилитация на енергийните съоръжения, с оглед справяне с предизвикателствата на новите изисквания и цели на европейското законодателство за сектора.

2.2.2.1. Електронни сертификати за произход на електрическата енергия

На основание чл. 21, ал. 1, т. 18 от ЗЕ Комисията издава, прехвърля и отменя месечни сертификати на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) на електрическа и топлинна енергия. С подзаконовите нормативни документи са уредени начинът за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство в зависимост от вида на технологичния цикъл, изискванията към техническите средства за измерване и регистриране на електрическата енергия от комбинирано производство и критериите за определяне на комбинираното производство като високоефективно.

Сертификатът за произход е електронен документ, който се издава за 1 MWh електрическа енергия на производител за нетната електрическа енергия, измерена на изхода на централата и подадена към съответната електрическа мрежа, при спазване на изискванията за точност, надеждност и невъзможност за подправяне съгласно чл. 163б, ал. 1 от ЗЕ.

За всяка единица произведена електрическа енергия от ВЕКП на електрическа и топлинна енергия може да бъде издаден само един сертификат за произход, който е със срок на валидност 12 месеца от производството на съответната единица енергия и се използва от производителя, за да докаже пред купувача на енергията, че тя е произведена от високоефективно комбинирано производство.

През 2022 г. действията влезлите в сила от 02.02.2021 г. (изм. и доп. ДВ бр. 9 от 2.02.2021 г.) промени в ЗЕ относно изкупуването на произведената високоефективна комбинирана електрическа енергия от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, като те са разделени на две групи: първата, с инсталирана електрическа мощност по-малка от 500 kW; втората, с инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW. При първата група централи общественят доставчик или крайните снабдители изкупуват задължително цялото количество електрическа енергия от ВЕКП, които са присъединени към съответната мрежа, и за което количество Комисията издаде съответстващия брой (съгл. чл. 163б, ал. 1 от ЗЕ) електронни сертификати за произход, като те се прехвърлят на купувача на електрическата енергия (обществения доставчик или крайните снабдители) съгласно чл. 163б, ал. 5 във връзка с чл. 162 от ЗЕ. При втората група централи се използва методът на компенсиране с премия от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (Фонда, ФСЕС) за цялото количество електрическа енергия от ВЕКП, за което са издадени електронни сертификати за произход, които производителите прехвърлят на ФСЕС съгласно чл. 163б, ал. 6 във връзка с чл. 162а от ЗЕ.

В изпълнение на чл. 21, ал. 1, т. 18 от ЗЕ през 2022 г. Комисията прие 13 решения във връзка с издаването на електронни сертификати за произход на стоката „електрическа енергия“.

В таблицата по-долу са посочени издадените решения от Комисията, периодът на сертифициране и броят на дружествата, за които са издавани електронни сертификати, обхванати в съответното решение.

Решение №/дата	Период на сертифициране	Брой дружества, на които са издадени електронни сертификати през периода
С-1 от 20.01.2022 г.	от 1.11.2021 г. до 30.11.2021 г.	1 – „Нова Пауър“ ЕООД
С-2 от 20.01.2022 г.	от 1.12.2021 г. до 31.12.2021 г.	30
С-3 от 18.02.2022 г.	от 1.01.2022 г. до 31.01.2022 г.	30
С-4 от 17.03.2022 г.	от 1.02.2022 г. до 28.02.2022 г.	31
С-5 от 20.04.2022 г.	от 1.03.2022 г. до 31.03.2022 г.	34
С-6 от 19.05.2022 г.	от 1.04.2022 г. до 30.04.2022 г.	29
С-7 от 20.06.2022 г.	от 01.05.2022 г. до 31.05.2022 г.	28
С-8 от 20.07.2022 г.	от 1.06.2022 г. до 30.06.2022 г.	27
С-9 от 18.08.2022 г.	от 1.07.2022 г. до 31.07.2022 г.	26
С-10 от 19.09.2022 г.	от 1.08.2022 г. до 31.08.2022 г.	24
С-11 от 20.10.2022 г.	от 1.09.2022 г. до 30.09.2022 г.	21
С-12 от 18.11.2022 г.	от 1.10.2022 г. до 31.10.2022 г.	24
С-13 от 20.12.2022 г.	от 1.11.2022 г. до 30.11.2022 г.	29

През 2022 г. са издадени и прехвърлени общо 2 465 117 бр. електронни сертификати за произход на стоката „електрическа енергия“, произведена от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, който брой отговаря на произведената електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство (2 465 117 MWh) или с 329 085 бр. по-малко спрямо 2021 г. Част от тези издадени сертификати, в размер на 53 668 бр., не са получили компенсация от ФСЕС, поради това че Фондът не е компенсирал 31 482 бр. сертификати (31 482 MWh), които са за електрическа енергия за продажби по директни електропроводи до клиенти и/или търговци на електрическа енергия по чл. 119, ал. 2 от ЗЕ. В съответствие с чл. 162а от ЗЕ, компенсация не са получили и 22 186 бр. сертификати (22 186 MWh), които не са прехвърлени на ФСЕС, тъй като електрическата енергия е използвана от централа ТЕЦ „София Изток“ на дружеството „Топлофикация София“ ЕАД за собствено потребление по смисъла на чл. 119, ал. 1 от ЗЕ (за захранване на помпени и абонатни станции), като същите са прехвърлени на „Топлофикация София“ ЕАД. При централите с инсталирана електрическа мощност под 500 kW няма некомпенсирани сертификати за произход на стоката електрическа енергия. В следващата таблица са представени броят на издадените и броят на некомпенсираните от ФСЕС електронни сертификати по месеци през 2022 г. Данните в таблицата са взети от решенията на КЕВР, приети през 2022 г., с които на енергийните дружества са издадени и прехвърлени съответният брой електронни сертификати. За периода на производство от 1.12.2022 г. до 31.12.2022 г. са използвани данните от Решение № С-1 от 19.01.2023 г.

2022 г.	Издадени/ прехвърлени електронни сертификати	Електронни сертификати БЕЗ компенсация
	бр. (≅MWh)	бр. (≅MWh)
Януари	306 822	9 118
Февруари	262 170	8 545
Март	261 829	5 352
Април	229 883	4 652
Май	158 538	3 466
Юни	147 520	918
Юли	168 601	3 423
Август	124 496	3 297
Септември	132 801	3 092
Октомври	167 349	3 364
Ноември	229 192	4 199
Декември	275 916	4 242
ОБЩО	2 465 117	53 668

От диаграмата за издадените електронни сертификати през 2022 г. е видно, че в края на пролетния сезон (м. май), както и през летните месеци (юни, юли, август и септември), се

наблюдава спад в производството на електрическа енергия от ВЕКП, което се дължи на по-ниско потребление на топлинна енергия, както и поради спирането на топлоподаването от големите топлофикационни централи за отопление в края на м. март. Покачването на производството на електрическа енергия от ВЕКП настъпва през есенно-зимния период, когато стартира отоплителният сезон, при което се увеличава потреблението на топлинна енергия за отопление от клиентите на топлофикационните дружества. От графиката е видно, че трендът на сертификатите без компенсация е приблизително пропорционален на покачванията и спадовете на произведената електрическа енергия от ВЕКП през 2022 г.

През 2022 г. от Комисията не са приети решения за отмяна на месечни сертификати за произход на стоката електрическа енергия, издадени на производители на електрическа енергия от централи с високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия.

В изпълнение на чл. 14 от Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, Комисията създава и поддържа електронен регистър на сертификатите за произход, който е публично достъпен на официалната интернет страница на Комисията (www.dker.bg).

Обобщена информация, относно електронните сертификати за 2022 г., е публикувана на интернет страницата на КЕВР, меню „Регистри“ – подменю „Сертификати за произход“, файл с наименование: „Обобщен файл на всички регистри относно издадените и прехвърлени електронни сертификати през 2022 г.“.

Предстоящите предизвикателства и задачи за Комисията в сектор „Топлоенергетика“ и сектор „Възобновяеми енергийни източници“ през 2023 г. и следващите няколко години са свързани с:

- Предложенията на европейско равнище за преразглеждане на съответните законодателни мерки с оглед постигане на по-голямата амбиция в областта на климата след преразглеждането на Директивата за схемата за търговия с емисии;
- Нови промени в Закона за енергетиката и други законодателни инициативи, с които да се транспонират европейските директиви и стратегии в областта на енергетиката и климата;
- Цялостно реструктуриране на енергетиката, декарбонизация и пълна либерализация на електроенергийния сектор. Премахването след 2025 г. на всякакви държавни помощи, доплащания, субсидии и непазарни привилегии;
- Справедлив и приобщаващ преход от въглища към други видове горива или други енергийни модели. Преход към чиста, енергоефективна и нисковъглеродна икономика в изпълнение на Европейския зелен пакт, т. нар. „Зелена сделка“, която предвижда до 2050 г. да няма нетни емисии на парникови газове;
- Частичната или пълна замяна на използваните от централите основни горива с алтернативни горива (природен газ и биомаса);
- Растящите цени на квоти за въглеродни емисии (CO₂), които енергийните дружества са задължени да закупуват, респективно тяхното негативно отражение в крайните цени, заплащани от клиентите;
- Диверсификацията на маршрутите за доставка на природен газ и наличието на платформа за търговия с природен газ оказват положително влияние върху цените на

природния газ, а оттам и на цените на топлинната енергия и на преференциалните цени и премии за електрическа енергия;

- Изграждането на нови и модерни производствени мощности, които да отговарят на най-добрите налични техники и изисквания за опазване на околната среда и климата;
- Нови инвестиции във възобновяеми енергийни източници.

2.3. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги

Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Север“ АД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „Електроразпределение Север“ АД проект на Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Север“ АД (проект на ОУ) и проект на Правила на „Електроразпределение Север“ АД за работа с потребители на енергийни услуги (проект на Правила) през 2022 г. беше изготвен и приет междинен доклад по предоставени от „Електроразпределение Север“ АД коригирани проекти на Общи условия и Правила във връзка с дадени задължителни указания с Решение № ОУ-3 от 30.12.2021 г. на КЕВР. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), коригираните проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на Комисия за защита на потребителите (КЗП) за становище относно наличие на неравноправни клаузи. С писмо КЗП е информирало, че в съдържанието на горецитираните проекти не се съдържат неравноправни клаузи по смисъла на чл. 143, ал. 1 от ЗЗП. Беше изготвен и приет доклад за одобряване на представените коригирани проекти на Общи условия и Правила. С Решение № ОУ-12 от 08.09.2022 г. на КЕВР бяха одобрени Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Север“ АД и Правила на „Електроразпределение Север“ АД за работа с потребители на енергийни услуги.

Общи условия за продажба на електрическа енергия на „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД)

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД) проект на Общи условия за продажба на електрическа енергия на „ЧЕЗ Електро България“ АД (проект на ОУ) и проект на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЧЕЗ Електро България“ АД (проект на Правила) на 15.12.2021 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на Закона за енергетиката (ЗЕ) и Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредба № 3). До дружеството бяха изготвени писма от м. март и м. юли 2022 г. „Електрохолд Продажби“ ЕАД предостави допълнителни документи. Бяха изготвени междинни доклади, разгледани на закрити заседания на КЕВР. През м. ноември 2022 г. в сградата на Комисията беше проведено открито заседание за обсъждане на доклад във връзка с одобряване на Общи условия за продажба на електрическа енергия на „Електрохолд Продажби“ ЕАД. След проведеното открито заседание с писмо „Електрохолд Продажби“ ЕАД е представило писменото си становище и коригирани проекти на ОУ и на Правила. Беше изготвен и приет междинен доклад. С Решение № ОУ-13 от 08.12.2022 г. на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок, в който дружеството следва да изпълни задължителните указания, да преномерираща и да съобщи препратките в

проектите на Общи условия за продажба на електрическа енергия и на Правила за работа с потребители на енергийни услуги и да представи в КЕВР коригирани проекти на Общи условия за продажба на електрическа енергия и на Правила за работа с потребители на енергийни услуги с оглед продължаване на административното производство по заявление с вх. № Е-13-47-37 от 26.11.2021 г. През м. декември 2022 г. същите са предоставени коригирани и е изготвен междинен доклад. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, коригираните проекти на Общи условия и Правила следва да бъдат изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи. След получаване на одобрението на КЗП, процедурата по одобряване на Общите условия и Правилата ще бъде финализирана с решение на Комисията.

Общи условия за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция на „Национална електрическа компания“ ЕАД

В изпълнение на процедурата по одобряване на изменение и допълнение на проект на Общи условия за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция (проект на ОУ), подадено през 2021 г. от „Национална електрическа компания“ ЕАД (НЕК ЕАД) през м. януари 2022 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проекта за съответствието му с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3. Беше изготвен и приет междинен доклад. В съответствие с чл. 13, ал. 5 от ЗЕ през м. април 2022 г. в сградата на Комисията беше проведено открито заседание за разглеждане на подаденото от НЕК ЕАД заявление. След проведеното открито заседание, с писмо НЕК ЕАД е представило писменото си становище и коригирани проекти на ОУ и на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на НЕК ЕАД, в качеството му на доставчик от последна инстанция (Правила). Беше изготвен междинен доклад. С Решение № ОУ-10 от 19.05.2022 г. на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок, в който дружеството следва да изпълни задължителните указания, да преномерира и да съобщи препратките в проекта на Общи условия на доставчик от последна инстанция и в проекта на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на НЕК ЕАД, в качеството му на доставчик от последна инстанция и да представи в КЕВР коригирани проекти на Общи условия на доставчик от последна инстанция и на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на НЕК ЕАД, в качеството му на доставчик от последна инстанция. През м. май 2022 г. същите са предоставени коригирани. Беше изготвен и приет доклад за одобряване на представените проекти на Общи условия и Правила. С Решение № ОУ-11 от 29.06.2022 г. на КЕВР бяха одобрени Общи условия на доставчик от последна инстанция и Правила за работа с потребители на енергийни услуги на НЕК ЕАД, в качеството му на доставчик от последна инстанция.

Общи условия на договорите за снабдяване с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция на „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД)

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД) проект на Общи условия на договорите за снабдяване с електрическа енергия от ДПИ на „ЧЕЗ Електро България“ АД (проект на ОУ) и проект на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на Доставчика от последна инстанция „ЧЕЗ Електро България“ АД (проект на Правила) през м. февруари 2022 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3. Работата по

одобряване на Общите условия и Правилата продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД проект на Общи условия на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция (проект на ОУ) и проект на Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, в качеството му на доставчик от последна инстанция (проект на Правила) през м. февруари 2022 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3. Беше изготвен междинен доклад с предложение за насрочване на открито заседание. Работата по одобряване на Общите условия и Правилата продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия за продажба на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД проект на Общи условия на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД за продажба на електрическа енергия при условията на доставка от последна инстанция (проект на ОУ) и проект на Правила за работа с клиентите и потребители на енергийни услуги (проект на Правила) през м. април 2022 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3. Работата по одобряване на Общите условия и Правилата продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

2.4. Сделки, разрешения и залози

В изпълнение на правомощията, съгласно чл. 21, ал. 1, т. 23 от Закона за енергетиката (ЗЕ), КЕВР разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие.

Съгласно чл. 92, ал. 1, т. 1-3 от Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката Комисията дава разрешение за извършване на следните сделки:

- учредяване на залог, включително особен залог или ипотека върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност;
- заеми със срок на погасяване по-дълъг от една година;
- договори за изкупуване на енергия със срок по-дълъг от една година и
- сделки на стойност повече от 10 на сто от активите на лицензианта съгласно последния одитиран годишен финансов отчет.

На основание от чл. 92, ал. 1 и ал. 4 от НЛДЕ, Комисията извършва финансово-икономически анализ с оглед установяване влиянието върху финансовото състояние на лицензианта на всички задължения, както от основния договор за кредит, така и от свързаните с него обезпечителни сделки, с оглед преценка дали сключването на тези сделки води, или може да доведе до нарушаване на сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие, или до нарушаване на съществени условия за

осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от ЗЕ.

Финансово-икономическият анализ обхваща оценката на текущото и очаквано финансово състояние на лицензианта на база годишните финансови отчети и на прогнозните парични потоци за периода на обслужване на задълженията с оглед оценка на съвкупното влияние на всички произтичащи от тези сделки задължения върху финансовото състояние на лицензианта и върху сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие.

През 2022 г. Комисията прие 15 бр. решения, с които са дадени разрешения на енергийни дружества да сключат договори за кредит и съответните договори за обезпечаване на вземанията по тях. Разрешените кредити са предназначени предимно за: рефинансиране на съществуващи кредитни задължения при по-добри условия, за финансиране на обекти, заложи в инвестиционните програми, отнасящи се за развитие на производствените мощности на енергийните предприятия с цел да се даде възможност за по-оптимална, икономична и ефективна работа и за допълнително финансово стабилизиране и осигуряване на допълнителна сигурност по отношение на спазването на условията на издадените лицензии.

3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР

3.1. Пазари на едро

3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията

Производство на електрическа енергия

В таблицата по-долу са представени данни за инсталираните мощности, присъединени към електропреносната мрежа и произведената енергия за 2021 г. и 2022 г.

Произведена енергия по енергийни източници	Инсталирана мощност в MW		Произведена ел. енергия в MWh		Изменение в %
	2021 г.	2022 г.	2021 г.	2022 г.	
1. АЕЦ	1 893	1 893	15 650 833	15 615 000	-0,23%
2. ТЕЦ на лигнитни въглища	3 585	3 585	16 076 443	19 920 231	23,91%
3. ТЕЦ на черни и кафяви въглища	240	240	344 140	413 285	20,09%
4. ТЕЦ на газ	1 044	1 076	2 136 970	1 461 015	-31,63%
5. ВЕЦ в т. ч.	2 867	2 867	4 149 484	2 975 860	-28,28%
5.1. ПАВЕЦ производство	1 386	1 386	816 829	444 333	-45,60%
5.2. ПАВЕЦ помпи *	932	932	383 221	51 621	-86,53%
6. ВЕИ в т. ч.	725	930	1 230 356	1 514 767	23,12%
6.1. Вятърни ЕЦ	358	358	739 923	769 315	3,97%
6.2. Фотоволтаични ЕЦ	342	548	403 654	647 006	60,29%
6.3. ЕЦ на Биомаса	25	25	86 779	98 447	13,45%
Общо: 1+2+3+4+5+6	10 354	10 592	39 588 226	41 900 158	5,84%

* работата на ПАВЕЦ в помпен режим е потребление на електроенергия и количествата електроенергия по т. 5.2. не участват в сумата по т. 5

Използваните данни за инсталираните мощности, присъединени към преносната мрежа и произведената нетна електрическа енергия през 2021 г. и 2022 г., са предоставени от ЕСО ЕАД. Общо произведената от тези мощности електрическа енергия е 41 900 158 MWh.

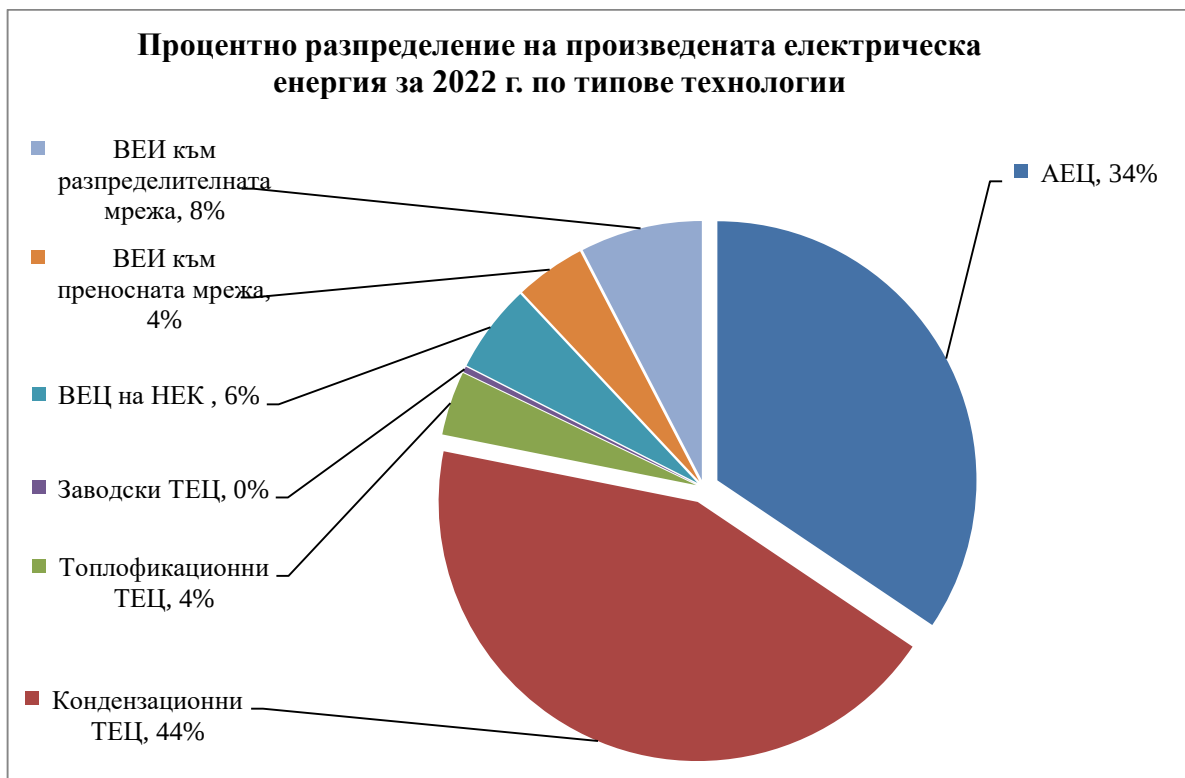
При анализ на разликите между произведените количества електрическа енергия на присъединените към електропреносната мрежа централи за 2022 г., в сравнение с 2021 г., се констатира следното:

- незначителен спад на производството на АЕЦ с 0,23%;
- нарастване на производството от ТЕЦ на лигнитни въглища с 23,91%;
- нарастване на производството от ТЕЦ на черни и кафяви въглища с 20,09%;
- спад на производството от ТЕЦ на газ с 31,63%;
- спад на производството от ВЕЦ с 28,28% и
- нарастване на производството от ВЕИ с 23,12%.

В следващата таблица са представени данни за инсталираните мощности, присъединени към електроразпределителните мрежи и произведената енергия в MWh за 2022 г. по дружества

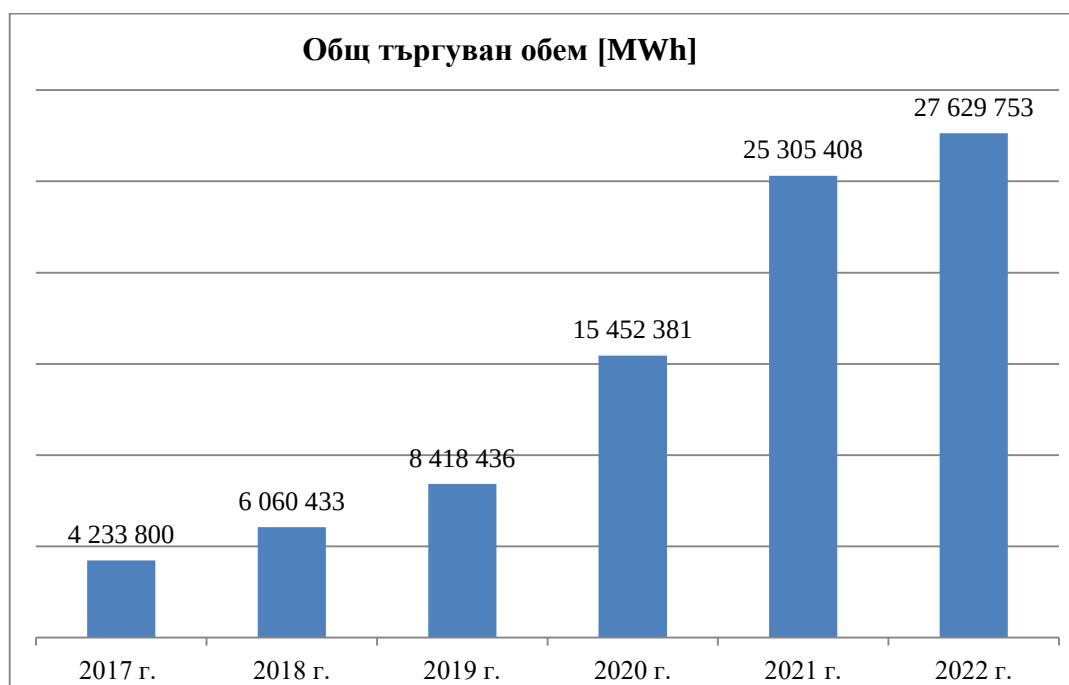
	ЕРМ Запад		ЕР Юг		ЕР Север		ЕР Златни пясъци	
	Инст. Мощности	Прозв. Енергия	Инст. Мощности	Прозв. Енергия	Инст. Мощности	Прозв. Енергия	Инст. Мощности	Прозв. Енергия
Въглища	37,22	26 607	-	-	-	-	-	-
Природен газ	-	177 415	21,01	52035,63	225,28	119 624	-	-
ВЕЦ	222,16	563 406	95,79	231626,14	14,78	24 387	-	-
ВяЕЦ	18,57	23 053	47,90	57893,85	295,35	648 863	-	-
ФЕЦ	269,84	305 844	662,91	826773,11	219,44	227 466	0,71	93
Други	13,65	49 233	28,62	87385,13	5,91	28 551	-	-
Общо	561,44	1 145 557	856,23	1 255 714	760,76	1 048 891	0,71	93

Общото количество произведена електрическа енергия в България през 2022 г. е 45 350 413 MWh, разпределена в зависимост от източника на първична енергия и използваната производствена технология, е систематизирано на следващата фигура. Най-голям дял в производството на електрическа енергия имат кондензационни ТЕЦ в размер на 19 820 829 MWh или 44%, АЕЦ 15 615 000 MWh или 34% и следвани от ВЕИ в размер на 5 435 299 MWh или около 12%.

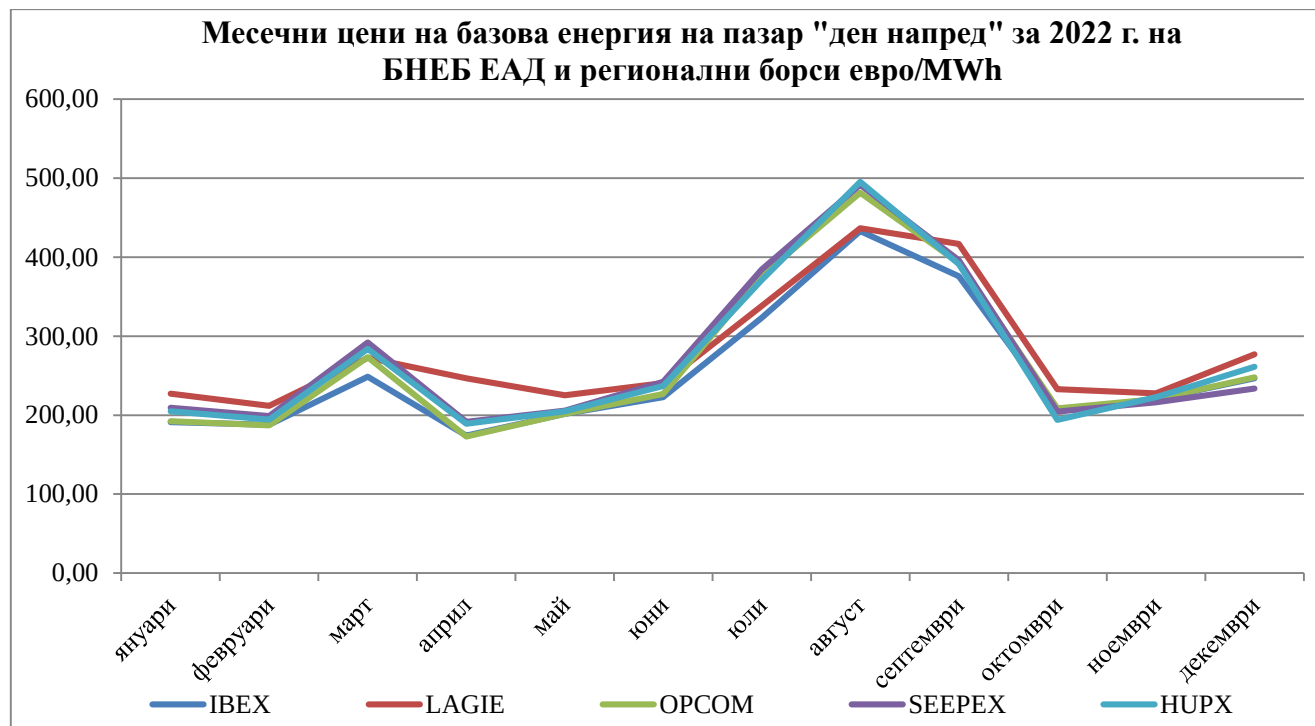

Пазар „ден напред“

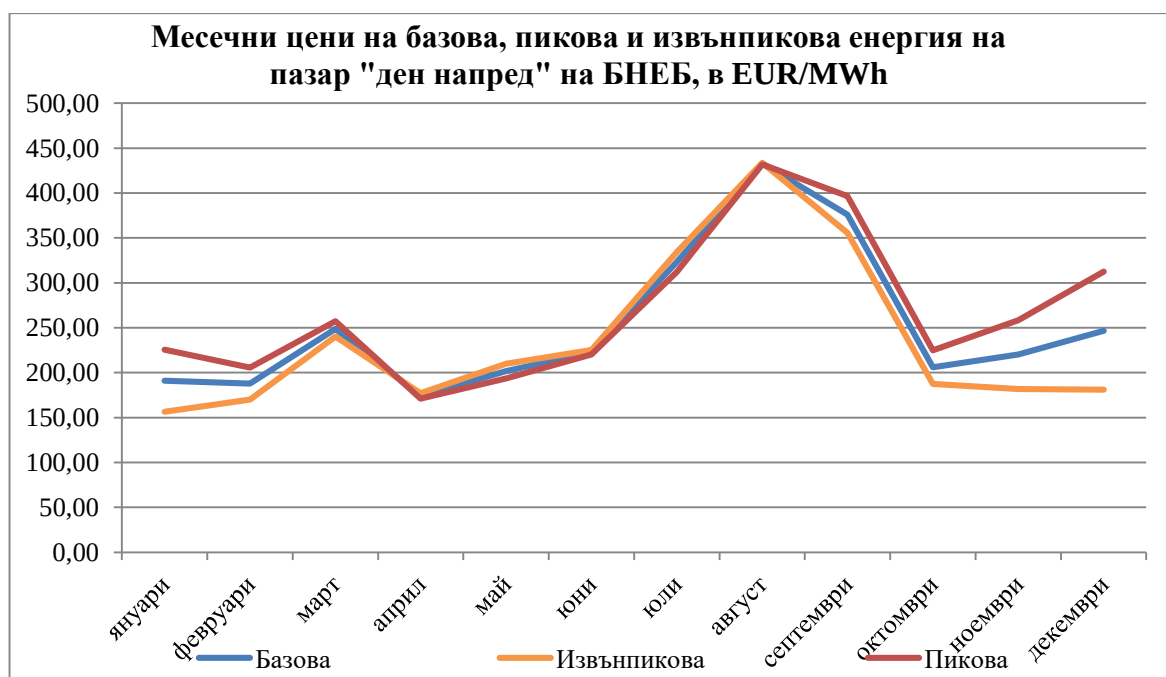
През 2022 г. количествата търгувани обеми базова енергия на пазар „ден напред“ на фигурата по-долу нарастват на 27 629 753 MWh или с 9,19% спрямо 2021 г., когато са 25 305 408 MWh.

Сравнителен анализ на цените на пазар „ден напред“ за 2022 г. на БНЕБ ЕАД и на регионалните борси е представен на следващата фигура.

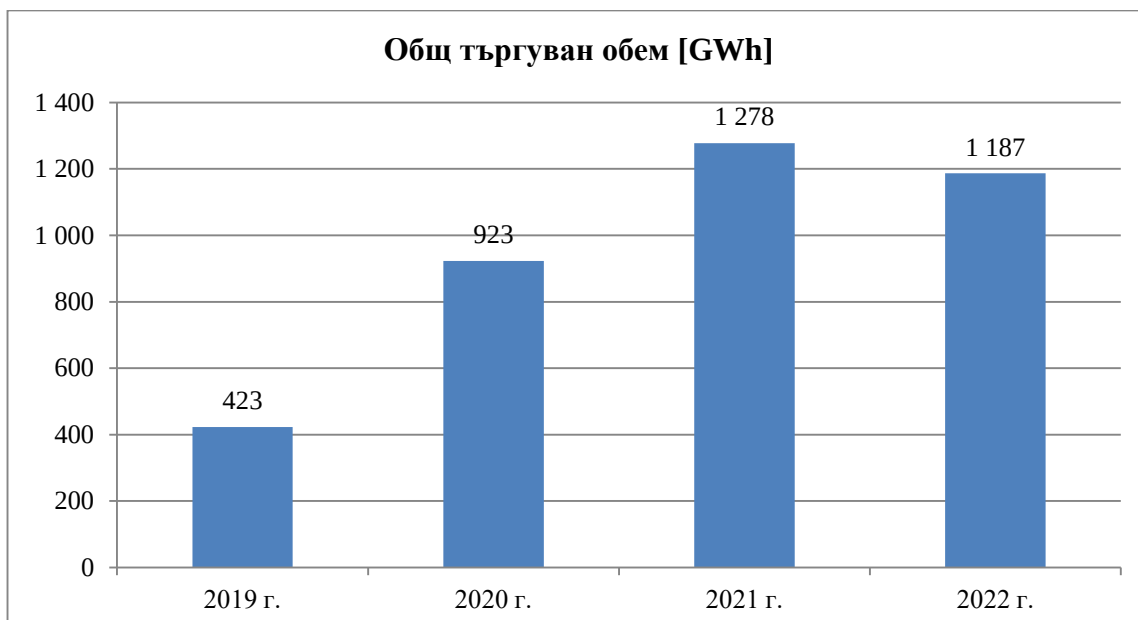

Сравнителният анализ включва средните месечни цени за базов товар евро/MWh на търгувани количества на пазар „ден напред“ за 2022 г. на следните регионални борси: IBEX (България), LAGIE (Гърция), OPCOM (Румъния), SEEPEX (Сърбия) и HUPX (Унгария).

Пазар „в рамките на деня“

През 2022 г. спрямо 2021 г. се отчита спад на общия търгуван обем на електрическа енергия на пазара „в рамките на деня“, като за 2022 г. той е в размер на 1 187 GWh, а за 2021 г. в размер на 1 278 GWh, но той е значително по-висок от 2020 г., когато е 923 GWh и 2019 г., - 423 GWh.

На графиката по-долу са показани средните месечни цени за 2022 г. на базова енергия, търгувана на пазар „в рамките на деня“ на БНЕБ ЕАД.

Общото количество електрическа енергия, търгувана на платформите на БНЕБ ЕАД за 2022 г. е 37 842 GWh, като на пазар „ден напред“ е 27 954 GWh, за пазар „в рамките на деня“ - 1 187 GWh, „двустранни договори“ е 8 700 GWh. Процентното съотношение на количествата е изобразено на следващата фигура.

3.1.2. Трансгранични въпроси

Проект „BG-MK DAM coupling (WB6)“

В началото на януари 2017 г. БНЕБ ЕАД се присъедини пълноправно към WB6 (West Balkan 6) и всички дейности, декларирани като негови цели и координирани от “Energy Community”, заедно с ЕСО ЕАД и КЕВР. По отношение на този проект се очаква от страна на Европейската комисия да бъдат направени промени в “Energy Community Treaty”. Ако това не се случи, БНЕБ ЕАД ще работи в посока на решение “border per border”, за което има принципа подкрепа от ЕК.

Проект „BG-GR IDM coupling (XBID) LIP 14

Във връзка със задължения и цели по Регламент 1222/2015 на ЕК, БНЕБ ЕАД и ЕСО ЕАД вече са страни по подписаното между всички пазарни и преносни оператори споразумение за опериране на интегрирания пазар „в рамките на деня“ в Европа (IDOA - Intraday Operational Agreement), като заедно с разпоредбите на CASM GL, това споразумение определя и задълженията и целите на всички НОПЕ (номинирани оператори на пазарите на електроенергия) и преносни оператори, свързани с оперирането на единното пазарно обединение на пазарите „в рамките на деня“. В тази връзка БНЕБ ЕАД предприе официално инициатива за присъединяване към проекта XBID за пазарно обединение на пазарите „в рамките на деня“ първоначално през 2019 г. чрез включване в т.нар. LIP 15 (Local implementation project включващ българо-румънска граница), в който вече членуват пазарните и преносните оператори на Румъния, Унгария, Чехия, Словения, Хърватска, Австрия и Германия и който проект беше част от т.нар. втора вълна за присъединяване към XBID, а впоследствие на 29.11.2022 г. и чрез LIP 14, включващ българо-гръцка граница.

Проект „BG-SR-HR DAM coupling (SDAC)“

В края на 2018 г. БНЕБ ЕАД предприе стъпки към стартирането и участието в проект за тристранно пазарно обединение на пазарите „ден напред“ на пазарните зони на Република България, Република Сърбия и Хърватска. След първоначална, неформална среща през м. септември в Белград с представители на пазарните оператори на трите страни, SEEPEX (на Република Сърбия), CROPEX (на Република Хърватска) и IBEX (БНЕБ ЕАД), беше решено проектът да стартира с обща тристранна среща на пазарните, преносните оператори, както и на съответните енергийни регулатори на трите страни.

Последва подписване на общо писмо до регулаторите на трите страни, с което беше получена подкрепата им за проекта, а през април 2019 г. хърватската страна представи резултатите от направен анализ за приложимост и конкретни следващи стъпки за реализацията на проекта. Документът беше коригиран и потвърден от останалите страни и окончателно финализиран. Предстои изготвяне на План за действие (Roadmap) на проекта, който да отразява готовността на Република Сърбия относно прилагането на нормативната рамка на ЕС във връзка с оперирането на пазарите на електрическа енергия.

Проект „Въвеждане на 15' продукти на сегмент в рамките на деня“

Разпоредбата на чл. 8 от Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 05.06.2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (Регламент 2019/943) предвижда, че НОПЕ (БНЕБ ЕАД за пазарната зона на Република България) следва да предоставят възможност на участниците на пазара да търгуват с енергия възможно най-близо до времето на физическа доставка, като същевременно осигуряват възможност за търговия с енергия във времеви интервали, с размерност не по-малка от тази на периода на сетълмент на балансиращия пазар, администриран от ЕСО ЕАД, в качеството си на преносен оператор.

Реализиран търговски обмен с електрическа енергия по графици от търговските участници:

ОБМЕНИ		
Реализиран търговски обмен между българската ЕЕС и ЕЕС на съседни страни		
Граница/посока	2021 г.	2022 г.
	MWh	MWh
България - Румъния	4 671 117	5 583 182
Румъния - България	1 658 555	736 899
България - Сърбия	2 210 124	2 803 087
Сърбия - България	771 887	524 640
България - Македония	2 912 277	2 934 309
Македония - България	229 562	135 414
България - Гърция	3 657 455	3 351 023
Гърция - България	562 620	707 714
България - Турция	94 534	438 847
Турция - България	1 560 125	847 624

Физически обмен между българската ЕЕС и ЕЕС на съседни страни		
Граница/посока		
	2021 г.	2022 г.
Внос	MWh	MWh
Физическа граница - общо	1 857 126	1 469 114
в т.ч.		
- Румъния	1 485 974	1 183 656
- Сърбия	39 392	42 295
- Македония	8 204	22 025
- Турция	259 218	126 035
- Гърция	64 338	95 103
Износ		
Физическа граница - общо	10 634 410	13 664 298
в т.ч.		
- Румъния	2 330 182	3 651 934
- Сърбия	2 708 246	3 222 131
- Македония	2 561 358	2 530 371
- Турция	1 063 456	2 293 437
- Гърция	1 971 167	1 966 425
Физически обмен с разпределителните дружества *		
	2021 г.	2022 г.
	MWh	MWh
ЕСО ЕАД – ЕРМ ЗАПАД ЕАД	9 366 852	9 019 917
ЕСО ЕАД – ЕР СЕВЕР АД	5 135 643	4 825 929
ЕСО ЕАД – ЕР ЮГ ЕАД	8 466 282	8 084 296
ЕСО ЕАД – ЕР ЗЛАТНИ ПЯСЪЦИ АД	48 382	59 122
ЕСО ЕАД – ДП НКЖИ	309 354	333 207

* *нетирани количества*

3.2. Пазари на дребно

От гледна точка на предлагането на електрическа енергия, пазарът на дребно се състои от три групи доставчици:

– доставчик на свободен пазар – търговец/производител/борса, който доставя електрическа енергия на битови и небитови клиенти по цени, определени въз основа на търсенето и предлагането;

– доставчик от последна инстанция (ДПИ) – доставчик, който гарантира предоставянето на универсална услуга в краен случай и има задължение да снабдява с електрическа енергия клиенти, които са присъединени към мрежата и не са избрали доставчик на електрическа енергия или когато избраният от тях доставчик не извършва доставка по независещи от клиента причини;

– краен снабдител (КС) на електрическа енергия – снабдява с електрическа енергия по регулирани цени, утвърдени от КЕВР, обекти на битови крайни клиенти.

Пазарните дялове на електроразпределителните дружества, като количества електрическа енергия, разпределена през собствените им мрежи, са изчислени въз основа на предоставени от ЕСО ЕАД отчетни данни за тях за 2022 г. Най-голям дял от пренесената електрическа енергия традиционно е за дружеството „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с 41% или 9 019 917 MWh, на второ място „Електроразпределение Юг“ ЕАД с 37% или 8 084 296 MWh и на трето „Електроразпределение Север“ АД с 22% или 4 825 929 MWh. Графичното разпределение е показано на фигурата по-долу:

3.3. Балансиращ пазар

Общият енергиен недостиг за 2022 г. е нараснал двойно в размер на 1 499 995 MWh в сравнение с 2021 г., когато е бил 731 963 MWh. Общият енергиен излишък за 2022 г. е 927 466 MWh в сравнение с 764 943 MWh за 2021 г., което е увеличение приблизително с 21%. Процентното съотношение на електрическа енергия недостиг и електрическа енергия излишък за 2022 г. е показано на следващата фигура.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8, предл. 2 от ЗЕ Комисията определя ежегодно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.

С Решение № Ц-27 от 30.12.2022 г. на КЕВР се определя, считано от 01.01.2023 г., пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, както следва:

1. Пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране нагоре в размер на Цпдн + 100 лв., където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на БНЕБ ЕАД;

2. Пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране надолу в размер на $30\% \cdot \text{Цпдн}$, където Цпдн е равна на почасовата цена на пазара „ден напред“ на БНЕБ ЕАД, но не по-висока от регулираната цена на водноелектрическите централи, собственост на „Национална електрическа компания“ ЕАД;

3. Пределните цени по т. 1 и т. 2 не се прилагат при сключване на сделки за балансираща енергия, която е закупена/продадена от/на съседни енергийни системи по двустранни споразумения или от регионален балансиращ пазар.

4. КОНТРОЛ

Планови и извънредни проверки

В съответствие с чл. 3 от Методика за осъществяване на контролните правомощия на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране по Закона за енергетиката и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (Методиката), през м. януари 2022 г. КЕВР прие годишен график за извършване на планови проверки относно спазване на условията на издадените лицензии. При наличие на жалби, сигнали или публикации, които засягат въпроси от високо обществено значение, в обхвата на своите правомощия, Комисията извършва и извънредни проверки.

През 2022 г. експерти от КЕВР участваха в извършване на планови и извънредни проверки на лицензирани дружества от сферата на електроенергетиката и топлоенергетиката, както следва:

1. Извънредна проверка във връзка с постъпило постановление на Районна прокуратура – гр. София, за изпращане на преписка по компетентност с вх. № Е-08-41-1/13.01.2022 г., относно твърдения за неправомерно вписване на партия за ток и присъединяване към електропреносната мрежа за обект, находящ се в гр. София. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Е-2 от 15.02.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-171 от 24.02.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 6. от Протокол № 63 от 09.03.2022 г. При извършената проверка на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД (с ново наименование „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД) и „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД) не бяха констатирани административни или други закононарушения, касаещи дейността на пазара на горепосочените търговски дружества;

2. Планова проверка на „Топлофикация-Сливен“ ЕАД относно изпълнение на условията на издадените на дружеството лицензии за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-1 от 08.04.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-316 от 14.04.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 101 от 20.04.2022 г. Проверката не установи нарушение на издадените от Комисията Лицензия за „производство на електрическа и топлинна енергия“ и Лицензия за „пренос на

топлинна енергия“ на „Топлофикация-Сливен“ ЕАД;

3. Планова проверка на „Топлофикация-Габрово“ ЕАД относно изпълнение на условията на издадените на дружеството лицензии за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия на територията на град Габрово“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-2 от 12.04.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-315 от 14.04.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 101 от 20.04.2022 г. Проверката не установи нарушение на издадените от Комисията Лицензия за „производство на електрическа и топлинна енергия“ и на Лицензия за „пренос на топлинна енергия“ на „Топлофикация-Габрово“ ЕАД;

4. Извънредна проверка на „Топлофикация-Перник“ АД за установяване дали са налице нарушения на издадените от КЕВР лицензии за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия на територията на град Перник“ във връзка с писмо на Кирил Стоев – областен управител на област Перник, свързани със силно влошено качество на топлоснабдяването от страна на „Топлофикация - Перник“ АД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-3 от 18.04.2022 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Топлофикация-Перник“ АД. Задължителните предписания са изпълнени от дружеството. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-336 от 27.04.2022 г., разгледан на закрито заседание на КЕВР по т. 2 от Протокол № 106 от 28.04.2022 г. и върнат за събиране на допълнителна информация. Изготвен и връчен е Констативен протокол № Т-5 от 20.06.2022 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Топлофикация-Перник“ АД. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1626 от 05.07.2022 г., приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол № 185 от 12.07.2022 г. Част от дадените задължителни предписания в Констативен протокол № Т-5 от 20.06.2022 г. не са изпълнени от „Топлофикация-Перник“ АД, с което са нарушени разпоредбите на чл. 80, ал. 5 от Закона за енергетиката. Съставен е и връчен 1 брой Акт за установяване на административно наказание (АУАН);

5. Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му Лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-4 от 06.06.2022 г. и доклад с вх. № Е-Дк-1592/24.06.2022 г. Докладът на работната група е приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 168 от 29.06.2022 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на Лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. На дружеството не бяха дадени задължителни предписания;

6. Планова проверка на „Електроразпределение Север“ АД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му Лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-5 от 06.06.2022 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Електроразпределение Север“ АД, за изпълнението на които дружеството предостави информация в КЕВР с писмо от 13.06.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1593/24.06.2022 г., приет с Решение на КЕВР по т. 4 от Протокол № 168 от 29.06.2022 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на Лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“;

7. Планова проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му

Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-3 от 06.06.2022 г. и доклад с вх. № Е-Дк-1594/24.06.2022 г. Докладът на работната група е приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол № 168 от 29.06.2022 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. На дружеството не бяха дадени задължителни предписания;

8. Извънредна проверка по жалба от **Асен Асенов** с вх. № Е-11ИН-00-1279/25.05.2022 г. срещу „Топлофикация София“ ЕАД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-6/02.08.2022 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Топлофикация София“ ЕАД, за изпълнението на които дружеството предостави информация в КЕВР с писмо от 18.10.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1800 от 09.08.2022 г., приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 215 от 16.08.2022 г.;

9. Извънредна проверка на място и по документи в „Топлофикация София“ ЕАД на комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия на ТЕЦ „София Изток“ във връзка с изпълнение на Лицензия № Л-032-03/15.11.2000 г. за дейността производство на електрическа и топлинна енергия на „Топлофикация София“ ЕАД за периода 01.07.2021 г. – 30.04.2022 г. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-4 от 06.06.2022 г. и доклад с вх. № Е-Дк-1559 от 10.06.2022 г., разгледан на закрито заседание на КЕВР по т. 2 от Протокол № 156 от 16.06.2022 г. Констатира се, че за периода на проверката ТЕЦ „София Изток“ не е нарушил изпълнението на Лицензия № Л-032-03/15.11.2000 г. за дейността производство на електрическа и топлинна енергия на „Топлофикация София“ ЕАД;

10. Извънредна проверка в „Топлофикация София“ ЕАД по изпълнение условията на Лицензия № Л-032-03/15.11.2000 г. за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“, продължена с Решение № И8-Л-032 от 25.09.2020 г. на КЕВР във връзка с постъпило в Комисията писмо с вх. № Е-15-20-1028 от 19.07.2022 г. от „Булгаргаз“ ЕАД относно просрочени задължения на „Топлофикация София“ ЕАД към „Булгаргаз“ ЕАД по договор за доставка на природен газ. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-Ц-02 от 01.09.2022 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Топлофикация София“ ЕАД. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1872 от 15.09.2022 г., приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 253 от 19.09.2022 г. За периода на проверката от 01.07.2021 г. до 30.06.2022 г. не се установи нарушение на изпълнението на издадената от Комисията Лицензия за „производство на електрическа и топлинна енергия“ на Топлофикация София“ ЕАД;

11. Планова проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.08.2020 г. до 31.12.2021 г. Обхватът на проверката включва: постъпили в дружеството жалби, свързани с качеството на доставяната електрическа енергия, предприети мерки и постигнати резултати; изпълнение на дадени задължителни указания от КЕВР, свързани с качество на електрическата енергия; изпълнение на дадени от КЕВР преди 01.08.2020 г. задължителни указания, свързани с качество на електрическата енергия, за които срокът на изпълнение попада в горепосочения период. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-8 от 06.12.2022 г. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

12. Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД по изпълнение на

условията на Лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.07.2020 г. до 31.12.2021 г. Обхватът на проверката включва: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределение Юг“ ЕАД, предприети мерки и постигнати резултати, както и изпълнение на дадени задължителни указания от КЕВР. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-10 от 12.12.2022 г. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

13. Извънредна проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.07.2020 г. до 31.12.2021 г. Обхватът на проверката включва: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД, предприети мерки и постигнати резултати, както и изпълнение на дадени задължителни указания от КЕВР. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-9 от 07.12.2022 г. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

14. Извънредна проверка на „Електроразпределение Север“ АД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.07.2020 г. до 31.12.2021 г. Обхватът на проверката включва: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределение Север“ АД, предприети мерки и постигнати резултати, както и изпълнение на дадени задължителни указания от КЕВР. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол № Е-11 от 12.12.2022 г. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

15. Проверка във връзка с постъпило постановление от 16.06.2022 г. на Районна прокуратура – гр. Бургас, постъпило в КЕВР с вх. № Е-08-00-1008 от 24.06.2022 г., с което е изпратена по компетентност жалба, подадена от Георги Митрев, собственик на ЕТ „Лимнос – Георги Митрев“, срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Е-7 от 17.10.2022 г. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-2013 от 27.10.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 296 от 02.11.2022 г. При извършената проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД не бяха констатирани административни или други закононарушения, касаещи дейността по разпределение на електрическа енергия;

16. Планова проверка на „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД относно изпълнение на условията на издадените на дружеството лицензи за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Т-7 от 14.12.2022 г. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

17. Проверка във връзка с писмо от Окръжна прокуратура - Пловдив, постъпило в КЕВР с вх. № Е-08-30-1014/26.10.2022 г., с което въз основа на постановление на РС – Пловдив е изпратена по компетентност преписка по сигнал на Никола Атанасов Иванов. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

18. Извънредна проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД по изпълнение на условията на т. 3.5.2. от Лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с чл. 19 от Правилата за измерване на количеството електрическа енергия. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

19. Извънредна проверка на „Електроразпределение Север“ АД по изпълнение на условията на т. 3.5.2. от Лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с чл. 19 от Правилата за измерване на количеството електрическа енергия. Работата по проверката продължава през 2023 г.

През 2022 г. беше завършена и една проверка, започнала през 2021 г., а именно: **извънредна проверка на дейността на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД** във връзка с постъпил сигнал с вх. № Е-11М-00-22/31.05.2021 г. от Марин Димитров, в който е изнесена информация за предоставени неверни данни от страна на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД при извършване на проверка по Заповед № З-Е-143/04.10.2018 г. на председателя на КЕВР. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол № Е-14 от 08.10.2021 г., в който работната група даде задължителни предписания на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД. В хода на проверката бяха констатирани нарушения и през м. 12.2021 г. беше съставен и връчен 1 брой АУАН. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-8 от 10.01.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 3. от Протокол № 9 от 13.01.2022 г.

ГЛАВА ТРЕТА ПРИРОДЕН ГАЗ

Световният пазар на природен газ претърпя голямо сътресение през 2022 г., тъй като Русия намали значително доставките по тръбопроводите за Европа, което доведе до безпрецедентен натиск върху доставките и предизвика глобална енергийна криза. Това се отрази силно върху цените на природния газ, които достигнаха рекордно високи нива в Европейския съюз и България. Цената на най-големия и най-ликвиден газов хъб в Европа, холандския Title Transfer (TTF), който сам по себе си представлява почти 90% от общия обем в търговията с газ, достигна рекорд от 346 евро/MWh през м. август. Цената на природния газ в България, достигна също рекордни нива, като най-високата утвърждавана от КЕВР на „Булгаргаз“ ЕАД цена беше за м. септември 2022 г. в размер на 353,21 лв./MWh. Въпреки това европейските държави успяха да запълнят своите подземни газови хранилища значително над средните исторически стойности, за което допринесе комбинацията от целенасочени политически мерки, рекордно количество втечен природен газ (LNG) и рязък спад на потреблението. В края на м. декември 2022 г. бяха отчетени рекордно високи температури, което доведе до значително по-ниски цени на природния газ спрямо достигнатите рекордни нива.

До края на 27 април 2022 г. основните количества природен газ за България се осигуряваха от внос от Руската федерация по дългосрочния договор между „Булгаргаз“ ЕАД и ООО „Газпром экспорт“, като след тази дата руският доставчик преустанови доставките на природен газ за България.

След преустановените доставки на природен газ от ООО „Газпром экспорт“, „Булгаргаз“ ЕАД осигури от различни търговци алтернативни доставки на природен газ за България с цел осигуряване на заявените от неговите клиенти количества природен газ основно чрез доставки на втечен природен газ.

През 2022 г. „Булгаргаз“ ЕАД осигуряваше количества природен газ и от внос от Азербайджан съгласно сключения дългосрочен договор с азербайджанска компания, като до края на м. септември поради незавършеното строителство на междусистемния газопровод България – Гърция (IGB) тези доставки се извършваха в точка на доставка Неа Месимврия – точка на междусистемно свързване на Трансадриатическия газопровод (TAP) и гръцката газопрееносна мрежа на територията на Република Гърция. За доставка на азерските количества до България се извършваше пренос чрез гръцката газопрееносна мрежа от точката на доставка Неа Месимврия до Кулата/Сидирокастро – точка на междусистемно свързване на българската и гръцката газопрееносни мрежи. Точката на доставка в сключения договор между „Булгаргаз“ ЕАД и азербайджанската компания е точката на междусистемно свързване на TAP и IGB. Доставката на азерските количества в точката на междусистемно свързване Неа Месимврия се извършваше при условия, различни от тези в договора между „Булгаргаз“ ЕАД и азербайджанската компания. От началото на м. януари до края на м. юни азерските количества се доставяха в намален обем при цена, различна спрямо тази в договора между двете дружества, поради това, че не се доставяха чрез междусистемния газопровод IGB заради незавършеното му строителство. В периода от началото на м. юли до края на м. септември количествата се доставяха в пълен обем, но при цена отново различа спрямо тази в договора между двете дружества по същата причина. С въвеждането на 1 октомври 2022 г. в търговска експлоатация на междусистемния газопровод IGB България започна да получава пълните договорени азерски количества природен газ в размер на 1 млрд. куб. м. годишно при цена, определена в договора между „Булгаргаз“ ЕАД и азербайджанската компания. IGB

е от ключово значение за повишаване на сигурността на доставките и за осигуряване на диверсификация на източниците на природен газ за България, Гърция и региона на Югоизточна Европа. IGB позволява осъществяването на сигурни доставки от разнообразни източници до редица страни в Централна и Югоизточна Европа и Западните Балкани, с възможност за доставки включително до Молдова и Украйна. Ключова е и ролята на КЕВР във влизането в експлоатация на IGB. КЕВР прие няколко важни решения, с които се изпълниха необходимите регулаторни изисквания и се създаде правната възможност газовият интерконектор с Гърция да влезе в експлоатация на 1 октомври. КЕВР със свое решение даде разрешение за започване на лицензионна дейност на IGB, като беше одобрен и бизнес план на „Ай Си Джи Би“ АД за периода 2022-2026 г., който е неразделна част от лицензията. Приети бяха съвместно от КЕВР и регулаторния орган за енергия на Гърция (RAE) окончателно съвместно Решение за сертифициране на „Ай Си Джи Би“ АД като независим преносен оператор на природен газ; Решение за одобряване на промени в Мрежови кодекс за газопровода IGB и неговите приложения, в т.ч. Тарифен кодекс и Споразумение за пренос на газ; Решение за промяна на датата на търговската експлоатация на газопровода от 1 юли на 1 октомври 2022 г., което се наложи предвид забавяне на изграждането на IGB; Решение за одобряване на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в междусистемния газопровод „Гърция - България“.

Чрез газопровода IGB се доставяха количества природен газ до България освен от „Булгаргаз“ ЕАД, така и от други търговци на природен газ, което допринесе за разнообразяване на доставките на природен газ.

Основни приоритети за сектор „Природен газ“ в Република България са обезпечаване сигурността на доставките, осигуряване на ликвиден и конкурентен пазар на природен газ и свързване на българския пазар с пазарите на природен газ на страните членки в региона и в Европа, с оглед реализиране на европейската енергийна политика за изграждане на единен взаимосвързан общеевропейски пазар на природен газ. Либерализацията и конкурентността на газовия пазар в България зависи от разнообразяване на източниците на доставка и от развитието на газотранспортната инфраструктура.

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ

КЕВР на основание чл. 21, ал. 1, т. 1 от ЗЕ издава, изменя, допълва, продължава срока, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в ЗЕ.

Дейностите, подлежащи на лицензиране по ЗЕ в сектор „Природен газ“, са:

- пренос на природен газ; разпределение на природен газ;
- съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или втечняване на природен газ или внасяне, разтоварване и регазификация на втечнен природен газ в съоръжение за втечнен природен газ;
- търговия с природен газ; организиране на борсов пазар на природен газ;
- обществена доставка на природен газ;
- разпределение на природен газ в затворена газоразпределителна мрежа;
- снабдяване с природен газ от крайни снабдители.

1.1. Издадени лицензии през отчетната година

През 2022 г. КЕВР издаде 31 (тридесет и една) лицензии за осъществяване на дейността „търговия с природен газ“, както следва:

№	Дружество	Номер на решение за издаване на лицензия за дейността „търговия с природен газ“	Срок на лицензия
1	ЕНЖИ РУМЪНИЯ С.А.	№ Л-590-15 от 13.01.2022 г.	10 (десет) години
2	„Екос 17“ ООД	№ Л-597-15 от 27.01.2022 г.	10 (десет) години
3	Данске Комодитис А/С	№ Л-598-15 от 08.02.2022 г.	10 (десет) години
4	„ГЕН-И Атина Доставка на Електрическа енергия“ ЕООД	№ Л-599-15 от 08.02.2022 г.	10 (десет) години
5	„Енерджи Съплай“ ЕООД	№ Л-600-15 от 24.03.2022 г.	10 (десет) години
6	„АОТ Енерджи Белгия“ СА	№ Л-601-15 от 24.03.2022 г.	10 (десет) години
7	„Първо плинарско дружво“ ООД	№ Л-607-15 от 08.06.2022 г.	10 (десет) години
8	„Витол Газ енд Пауър“ Б.В.	№ Л-608-15 от 08.06.2022 г.	10 (десет) години
9	„Актаел“ ЕООД	№ Л-609-15 от 28.06.2022 г.	10 (десет) години
10	„Азомуреш“ С.А.	№ Л-610-15 от 28.06.2022 г.	10 (десет) години
11	„Телегаз“ ООД	№ Л-615-15 от 30.06.2022 г.	10 (десет) години
12	„Митилинеос“ С.А.	№ Л-616-15 от 30.06.2022 г.	10 (десет) години
13	„Шел Енерджи Юръп“ Б.В.	№ Л-617-15 от 20.07.2022 г.	10 (десет) години
14	„Фактор Енерджи България“ ООД	№ Л-618-15 от 20.07.2022 г.	10 (десет) години
15	„Озбор Ентерпрайсис Лимитед“	№ Л-619-15 от 20.07.2022 г.	10 (десет) години
16	„М-ГАЗ“ ЕООД	№ Л-621-15 от 08.09.2022 г.	10 (десет) години
17	„Евинг Дистрибушън“ С.Р.Л.	№ Л-622-15 от 08.09.2022 г.	10 (десет) години
18	„Болкан Ютилитис“ АД	№ Л-623-15 от 15.09.2022 г.	10 (десет) години
19	„ЕКОМЕТАН ВРАЦА“ ЕООД	№ Л-624-15 от 15.09.2022 г.	10 (десет) години
20	„Енергама“ АД	№ Л-629-15 от 27.09.2022 г.	10 (десет) години
21	„Енерговиа“ ЕООД	№ Л-635-15 от 31.10.2022 г.	10 (десет) години
22	„Приста Ойл Холдинг“ ЕАД	№ Л-636-15 от 31.10.2022 г.	10 (десет) години
23	„Коген Загоре“ ЕООД	№ Л-638-15 от 08.11.2022 г.	10 (десет) години
24	„Сток енерджи“ ЕООД	№ Л-639-15 от 08.11.2022 г.	10 (десет) години
25	А.Пе.Ем.Пе. Ханделсгезелшафт м.б.Х.	№ Л-640-15 от 08.11.2022 г.	10 (десет) години
26	Премиер Енерджи С.Р.Л.	№ Л-644-15 от 17.11.2022 г.	10 (десет) години
27	„Арч Трейд“ ЕООД	№ Л-645-15 от 17.11.2022 г.	10 (десет) години
28	„Про Нет Енерго“ ООД	№ Л-646-15 от 24.11.2022 г.	10 (десет) години
29	„Роменерджи Трейдинг“ С.Р.Л.	№ Л-647-15 от 24.11.2022 г.	10 (десет) години
30	„Чиренгаз“ ЕООД	№ Л-648-15 от 08.12.2022 г.	10 (десет) години
31	„Би Джи Ес Трейд“ ЕООД	№ Л-651-15 от 15.12.2022 г.	10 (десет) години

1.2. Общо издадени лицензии в сектор „Природен газ“

Към края на 2022 г. в сектор „Природен газ“ са издадени общо 152 (сто петдесет и две) лицензии, от които: 3 (три) за дейността пренос на природен газ, 1 (една) за дейността за съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение; 1 (една) за дейността обществена доставка на природен газ; 35 (тридесет и пет) за дейността „разпределение на природен газ“ и 35 (тридесет и пет) за дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“; 2 (две) за

организиране на борсов пазар на природен газ; 75 (седемдесет и пет) за търговия с природен газ.

2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ

Съгласно чл. 49, ал. 2, т. 3 и ал. 3 от НЛДЕ бизнес планът е неразделна част от издадената лицензия и периодично се актуализира, без това да се счита за изменение на лицензията. Всеки следващ бизнес план лицензиантите представят за одобряване от Комисията не по-късно от 3 месеца преди изтичането на срока на предходния бизнес план съгласно чл. 13, ал. 5 от НЛДЕ.

В изпълнение на посочените разпоредби дружествата, на които срокът на одобрените бизнес планове изтича през 2022 г., са подали заявления за одобряване на бизнес планове за нов период. След преценка на параметрите, заложили от заявителите в предложените бизнес планове, която показва, че те ще осигурят необходимите материални и финансови ресурси за изпълнение на лицензионните задължения във връзка с дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ на съответната територия, Комисията одобри бизнес планове на следните дружества:

за периода 2023 – 2024 г.

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Мизия“ и община Бяла Слатина – Решение № БП-69 от 09.12.2022 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Запад“ – Решение № БП-70 от 09.12.2022 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Добруджа“ и общините Добрич, Тервел, Търговище и Омуртаг – Решение № БП-71 от 09.12.2022 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за територията на община Сопот – Решение № БП-75 от 15.12.2022 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за територията на община Хисаря – Решение № БП-76 от 15.12.2022 г.;

за периода 2023 – 2027 г.

- „Газо-енергийно дружество – Елин Пелин“ ЕООД за територията на община Елин Пелин – Решение № БП-67 от 02.12.2022 г.;

- „Тецеко“ ЕАД за територията на община Свищов и община Белене – Решение № БП-77 от 30.12.2022 г.

Изпълнението на параметрите, заложили в инвестиционната и производствената програма в одобрените бизнес планове, ще доведе до увеличение на изградената газоразпределителна мрежа от дружествата, нарастване на броя на присъединените клиенти и консумацията на природен газ и ще създаде условия за по-широкото използване на природния газ като енергоносител в производството и бита. Това, от своя страна, ще способства за положителни промени в производствения, обществено-административния и битовия сектор. Развитието на дейността на газоразпределителните дружества и повишаване на качеството на снабдяването с природен газ ще окаже социално-икономическо влияние върху населението чрез подобряване на жизнения стандарт, качеството и културата на бита, намаляване замърсяването на околната среда и подобряване здравето на хората; постигане на висок икономически ефект в стопанския сектор в резултат на газификацията на средни и малки фирми, семейни предприятия и малки цехове, оранжерии и ферми; нарастване на

инвестиционния интерес на български и чужди компании и увеличаване на заетостта в резултат на разкриване на нови работни места в лицензираните територии.

С Решение № БП-47 от 30.09.2022 г. КЕВР одобри бизнес план на „Ай Си Джи Би“ АД за осъществяване на дейността „пренос на природен газ“, за периода 2022 – 2026 г.

През 2022 г. КЕВР одобри бизнес планове на 31 (тридесет и едно) дружества за дейността „търговия с природен газ“, както следва:

№	Дружество	Период на бизнес план	Решение
1	ЕНЖИ РУМЪНИЯ С.А.	2022 – 2026 г.	№ БП-1 от 13.01.2022 г.
2	„Екос 17“ ООД	2022 – 2026 г.	№ БП-10 от 27.01.2022 г.
3	Данске Комодитис А/С	2022 – 2026 г.	№ БП-12 от 08.02.2022 г.
4	„ГЕН-И Атина Доставка на Електрическа енергия“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-13 от 08.02.2022 г.
5	„Енерджи Съплай“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-14 от 24.03.2022 г.
6	„АОТ Енерджи Белгия“ СА	2022 – 2026 г.	№ БП-15 от 24.03.2022 г.
7	„Първо плинарско дружво“ ООД	2022 – 2026 г.	№ БП-21 от 08.06.2022 г.
8	„Витол Газ енд Пауър“ Б.В.	2022 – 2026 г.	№ БП-22 от 08.06.2022 г.
9	„Актаел“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-23 от 28.06.2022 г.
10	„Азомуреш“ С.А.	2022 – 2026 г.	№ БП-24 от 28.06.2022 г.
11	„Телегаз“ ООД	2022 – 2026 г.	№ БП-30 от 05.07.2022 г.
12	„Митилинеос“ С.А.	2022 – 2026 г.	№ БП-31 от 05.07.2022 г.
13	„Шел Енерджи Юръл“ Б.В.	2022 – 2026 г.	№ БП-32 от 20.07.2022 г.
14	„Фактор Енерджи България“ ООД	2022 – 2026 г.	№ БП-33 от 20.07.2022 г.
15	„Озбор Ентерпрайсис Лимитед“	2022 – 2026 г.	№ БП-34 от 20.07.2022 г.
16	„М-ГАЗ“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-38 от 08.09.2022 г.
17	„Евинг Дистрибушън“ С.Р.Л.	2022 – 2026 г.	№ БП-39 от 08.09.2022 г.
18	„Болкан Ютилитис“ АД	2022 – 2026 г.	№ БП-40 от 15.09.2022 г.
19	„ЕКОМЕТАН ВРАЦА“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-41 от 15.09.2022 г.
20	„Енергама“ АД	2022 – 2026 г.	№ БП-46 от 27.09.2021 г.
21	„Енерговиа“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-54 от 31.10.2022 г.
22	„Приста Ойл Холдинг“ ЕАД	2022 – 2026 г.	№ БП-55 от 31.10.2022 г.
23	„Коген Загоре“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-56 от 08.11.2022 г.
24	„Сток енерджи“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-57 от 08.11.2022 г.
25	А.Пе.Ем.Пе. Ханделсгезелшафт м.б.Х.	2022 – 2026 г.	№ БП-58 от 08.11.2022 г.
26	Премиер Енерджи С.Р.Л.	2022 – 2026 г.	№ БП-63 от 17.11.2022 г.
27	„Арч Трейд“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-64 от 17.11.2022 г.
28	„Про Нет Енерго“ ООД	2022 – 2026 г.	№ БП-65 от 24.11.2022 г.
29	„Роменерджи Трейдинг“ С.Р.Л.	2022 – 2026 г.	№ БП-66 от 24.11.2022 г.
30	„Чиренгаз“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-68 от 08.12.2022 г.
31	„Би Джи Ес Трейд“ ЕООД	2022 – 2026 г.	№ БП-74 от 15.12.2022 г.

3. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ И НА МРЕЖОВИТЕ УСЛУГИ

Регулирането на цените на природния газ се извършва съгласно ЗЕ и НРЦПГ. Съгласно чл. 30, ал. 1, т. 7, т. 8, т. 11, т. 12, т. 14 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените, по които:

- общественят доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия;
- цените, по които крайните снабдители продават природен газ на клиенти,

присъединени към съответните газоразпределителни мрежи;

- цените за присъединяване към мрежите;
- цените за достъп и пренос на природен газ през преносни и/или разпределителни мрежи освен в случаите, когато Комисията по своя преценка одобрява Методика за определяне на цена за достъп и пренос през преносна мрежа;
- цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение.

3.1. Регулиране на цените на обществения доставчик

КЕВР издаде на „Булгаргаз“ ЕАД Лицензия № Л-214-14 от 29.11.2006 г. за дейността „обществена доставка на природен газ“. Цената на обществения доставчик включва компонента „цена на вход на газопреносните мрежи“ и компонента за дейността „обществена доставка“, които се формират, респективно утвърждават, по правилата на чл. 17 от НРЦПГ и свързаните с него разпоредби от същата наредба. Тази цена включва и компонента „задължение към обществото“, към която са приложими правилата на чл. 11а от НРЦПГ. Съгласно чл. 10, ал. 2 от НРЦПГ Комисията утвърждава прогнозен размер на разходите, които се включват в регулираната цена, като преценява тяхната икономическа обоснованост. Утвърдената от КЕВР цена на природния газ на обществения доставчик трябва да възстановява икономически обоснованите разходи за дейността му – основен принцип по чл. 31, т. 2 от ЗЕ, чието спазване КЕВР е длъжна да гарантира при изпълнение на правомощията си за ценово регулиране. Друг основен принцип, от който се ръководи Комисията при изпълнение на регулаторните си правомощия, е осигуряването на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите – чл. 23, т. 4 от ЗЕ. В допълнение, чл. 2, ал. 1, т. 4 от ЗЕ определя като основна цел на ЗЕ създаването на предпоставки за енергийни доставки при минимални разходи. Също така, задължение на обществения доставчик по издадената му от КЕВР лицензия за дейността „обществена доставка на природен газ“ е да извършва лицензионната дейност с минимални и икономически обосновани разходи, като повишава ефективността на дейността си с цел сигурност на доставката на природен газ. На основание чл. 30, ал. 1, т. 7, изр. второ от ЗЕ цената на обществения доставчик се утвърждава от Комисията ежемесечно и се прилага от първо число на месеца, за който е утвърдена. „Булгаргаз“ ЕАД подаде в Комисията заявления за утвърждаване на цената на природния газ за всеки месец на 2022 г., във връзка с което КЕВР прие следните решения:

- Решение № Ц-1 от 01.01.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец януари 2022 г.;
- Решение № Ц-7 от 01.02.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец февруари 2022 г.;
- Решение № Ц-9 от 07.03.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец март 2022 г.;
- Решение № Ц-13 от 01.04.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец април 2022 г.;
- Решение № Ц-14 от 13.05.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец май 2022 г.;
- Решение № Ц-16 от 10.06.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец юни 2022 г.;
- Решение № Ц-21 от 12.07.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец юли 2022 г.;
- Решение № Ц-22 от 12.08.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за

месец август 2022 г.;

- Решение № Ц-23 от 01.09.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец септември 2022 г.;

- Решение № Ц-24 от 01.10.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец октомври 2022 г.;

- Решение № Ц-25 от 01.11.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец ноември 2022 г.;

- Решение № Ц-26 от 01.12.2022 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец декември 2022 г.

3.2. Регулиране на цените за достъп и пренос през газопреносната мрежа

По отношение на цените за достъп и пренос на природен газ през преносната мрежа, Комисията одобри Методика за определяне на цена за достъп и пренос през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД (Методиката, обн., ДВ, бр. 72 от 29.08.2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 79 от 8 септември 2020 г.).

Съгласно чл. 18а, ал. 1 от Методиката за всеки ценови период в срок до 1 март, операторът внася в Комисията предложение за:

- входни и изходни точки/зони, за които се определят цените за достъп и пренос;
- коефициенти за определяне на цените за достъп за резервиране на краткосрочни капацитетни продукти на база на цената за референтен твърд капацитет;
- сезонни множители за определяне на цените за резервиране на краткосрочни капацитетни продукти;
- отстъпка при образуване на цени за достъп за резервиране на прекъсваеми капацитетни продукти;
- отстъпка при определяне на цени за достъп за входни/изходни точки към/от съоръжения за съхранение на природен газ;
- отстъпка при образуване на цени за достъп за входни точки от съоръжения за втечнен природен газ (ВПП) и за входни точки от и изходни точки към инфраструктура, разработена с цел преодоляване на изолацията на държави членки по отношение на техните преносни системи.

Комисията приема решение за одобряване на отстъпките, множителите и сезонните коефициенти след провеждане на консултация по реда на чл. 28 от Регламент (ЕС) 2017/460 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ (Регламент (ЕС) 2017/460, Регламента) – чл. 18а, ал. 2 от Методиката.

Предвид горното с Решение № М-1 от 21.06.2022 г. КЕВР утвърди на „Булгартрансгаз“ ЕАД ценообразуващи параметри за периода 01.10.2022 – 30.09.2023 г.

Съгласно чл. 21 от Методиката тарифната структура на цените за достъп и пренос на природен газ през газопреносната система се определя от оператора. Въз основа на утвърдени с решения № НПП-1 от 02.10.2020 г. и № М-1 от 21.06.2022 г. на Комисията необходими приходи и ценообразуващи параметри, „Булгартрансгаз“ ЕАД определи цени за достъп и пренос през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за газова година 01.10.2022 – 30.09.2023 г.

По отношение на междусистемния газопровод IGB КЕВР съвместно с регулаторния орган за енергия на Гърция прие решение за одобряване на промени в Тарифния кодекс на IGB, по който се определя тарифата на „Ай Си Джи Би“ АД, която се използва за изчисляване на таксите за капацитет по заявки за резервиран капацитет. Тарифата зависи от

заявления продукт за капацитет и входната или изходната точка, в която е резервиран капацитет.

3.3. Регулиране на цените за достъп и пренос през газоразпределителната мрежа

Цената за достъп и пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа може да включва компонентите:

- цена за достъп (цена за капацитет) и
- цена за пренос (цена за пренесени количества природен газ) съгласно условията на сключен договор за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа.

Цената за пренос на природен газ по разпределителната мрежа се образува въз основа на утвърдените необходими годишни приходи към утвърденото прогнозно количество природен газ за разпределение. Съгласно чл. 44, ал. 4 от ЗЕ на лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на природен газ, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по ЗЕ, освен лицензия за снабдяване с природен газ от краен снабдител, ако присъединените към газоразпределителната мрежа на тази територия клиенти са по-малко от 100 000. На дружествата титуляри на лицензия за дейността „разпределение на природен газ“ КЕВР е издала и лицензии за дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“. Цените за продажба на природен газ от крайните снабдители на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи, се определят въз основа на разходите за покупка на природен газ и утвърдените прогнозни необходими годишни приходи за снабдяване с природен газ.

При изпълнение на регулаторните си правомощия за ценово регулиране Комисията се ръководи от принципите по чл. 23 и чл. 31 от ЗЕ. Съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 от НРЦПГ, при прилагане на метода за регулиране на цените „горна граница на цени“, който се прилага за газоразпределителните дружества, регулаторният период е с продължителност от 2 до 5 години. Регулаторният период на цените на ГРД дава възможност за избягване на големи флуктуации на цените през годините и предвидимост за крайните клиенти на дружествата.

Енергийните предприятия подават заявления за утвърждаване на цени не по-късно от три месеца преди изтичането на стария ценови период.

През 2022 г. във връзка с подадени заявления от дружества, лицензирани за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, след анализ на представените в заявленията данни и подкрепящите ги обосновки, който показва, че предложените за утвърждаване цени ще дадат възможност на дружествата да реализират заложените инвестиционна и производствена програми в одобрените им бизнес планове, КЕВР утвърди цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за продажба на природен газ от краен снабдител и цени за присъединяване на клиенти към газоразпределителната мрежа на съответната територия на две газоразпределителни дружества, както следва:

за регулаторен период от 2023 до 2024 г.

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Мизия“ и община Бяла Слатина – Решение № Ц-29 от 30.12.2022 г.;
- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Запад“ – Решение № Ц-30 от 30.12.2022 г.;
- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Добруджа“ и общините Добрич, Тервел, Омуртаг и Търговище – Решение № Ц-31 от 30.12.2022 г.;

за регулаторен период от 2023 до 2027 г.

- „Газо-енергийно дружество – Елин Пелин“ за община Елин Пелин – Решение № Ц-28 от 30.12.2022 г.

3.4. Регулиране на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение

На територията на България функционира едно подземно газово хранилище „Чирен“ (ПГХ „Чирен“), изградено на мястото на изтощеното газокондензатно находище край село Чирен, област Враца. Собственик и оператор на ПГХ „Чирен“ е „Булгартрансгаз“ ЕАД, като дружеството предоставя услуги по съхранение на природен газ въз основа на Лицензия № Л-214-10 от 29.11.2006 г., издадена от КЕВР. ПГХ „Чирен“ е свързано към газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Основно предназначение на ПГХ „Чирен“ е покриване на сезонните неравномерности в потреблението и гарантиране на сигурността на доставките на природен газ.

Тарифната структура на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръженията за съхранение се предлага от оператора съгласно чл. 53 от Указания за образуване на цени за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение при прилагане на метод на регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“, обн. ДВ, бр. 2 от 9 януари 2015 г.

С Решение № Ц-34 от 13.08.2020 г. КЕВР утвърди на „Булгартрансгаз“ ЕАД цени за достъп и съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение.

4. РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДАНЯ И СДЕЛКИ

Съгласно [чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗЕ](#) КЕВР разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в ЗЕ, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие. КЕВР извършва преценка дали сключването на тези сделки води, или може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването, вследствие на задължнялост на енергийното предприятие, или до нарушаване на съществени условия за осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от ЗЕ. Преценката се основава на анализ на финансово-икономическото състояние на заявителя. Комисията издава разрешение и в случаите на залог или ипотека върху имущество, с което се извършва лицензионна дейност на основание чл. 53, ал. 5 от ЗЕ.

С Решение № Р-375 от 13.01.2022 г. КЕВР разреши на „Тецеко“ ЕООД промяна на правната форма – от еднолично дружество с ограничена отговорност в еднолично акционерно дружество.

През 2022 г. КЕВР издаде следните разрешения за извършване на разпореждания и сделки:

С Решение № Р-399 от 06.07.2022 г. КЕВР разреши на „Овергаз Инк“ АД да сключи договор за стандартен кредит за оборотни средства, договор за особен залог върху движими вещи – СМЦ и незавършено производство и договор за учредяване на особен залог върху движими вещи по реда на Закона за особените залози;

С Решение № Р-408 от 21.09.2022 г. КЕВР разреши на „Овергаз Инк“ АД сключване на Анекс № 1 към договор за стандартен кредит за оборотни средства; Анекс № 1 към договор за особен залог върху движими вещи – СМЦ и незавършено производство към договор за учредяване на особен залог върху търговско предприятие и Анекс № 1 към

договор за особен залог върху вземане;

С Решение № Р-407 от 30.08.2022 г. КЕВР разреши на „Газ Енерджи Файненс“ ЕООД сключване на договор за банков кредит и договор за учредяване на особен залог върху вземания;

С Решение № Р-386 от 04.03.2022 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да сключи анекс към договор за кредит, който предвижда удължаване на срока на банкова гаранция;

С Решение № Р-403 от 05.08.2022 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да удължи срока на банкова гаранция, както и да предостави финансово обезпечение под формата на паричен депозит;

С Решение № Р-415 от 12.10.2022 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да сключи анекси към договори за кредит тип овърдрафт;

С Решение № Р-417 от 08.11.2022 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да сключи допълнително споразумение за изменение към договор за кредит за гаранция, което включва и условия за изменение на банкова гаранция;

С Решение № Р-381 от 14.01.2022 г. КЕВР разреши на „Булгартрансгаз“ ЕАД да сключи с „УниКредит Булбанк“ АД банков кредит под условие за поемане на кредитен ангажимент под формата на гаранция, който включва и условия за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог върху парични вземания в полза на „УниКредит Булбанк“ АД;

С Решение № Р-393 от 29.04.2022 г. КЕВР разреши на „Булгартрансгаз“ ЕАД да сключи с „Български енергиен холдинг“ ЕАД договор за заем;

С Решение № Р-396 от 10.06.2022 г. КЕВР разреши на „Булгартрансгаз“ ЕАД да сключи с „Български енергиен холдинг“ ЕАД договор за заем.

5. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ

Основните количества природен газ, необходими за потреблението в страната, се осигуряват от внос, като незначителни количества се осигуряват и от местен добив. Снабдяването с природен газ на територията на Република България се осъществява по газопреносната мрежа, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за пряко присъединени клиенти и по газоразпределителните мрежи (ГРМ), собственост на съответните газоразпределителни дружества, към които са присъединени небитови и битови клиенти. Чрез газопреносната мрежа се осъществява и пренос на природен газ до съседните на България страни, както и пренос от и до ПГХ „Чирен“. През 2022 г. доставката на природен газ за вътрешния пазар се осъществяваше от „Булгаргаз“ ЕАД, „Проучване и добив на нефт и газ“ АД, „Петрокектик България“ ЕООД и търговци на природен газ.

Сделките с природен газ са доставка, пренос по газопреносна, газоразпределителни и затворени газоразпределителни мрежи и съхранение на природен газ, както и сделки по прехвърляне собствеността на природния газ с цел балансиране и търговия на физическа точка или виртуална търговска точка на газопреносните мрежи. Сделките с природен газ се извършват въз основа на писмени договори и/или на организиран борсов пазар на природен газ. Операторът на организиран борсов пазар на природен газ осигурява платформа за търговия на сделките с природен газ между страните по тях и може да е страна по сделки с природен газ. Добивните предприятия, търговците на природен газ, крайните снабдители с природен газ, операторите на газопреносни мрежи, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ, операторите на съоръжения за втечнен природен газ, клиентите, присъединени към газопреносна мрежа, участниците, формиращи пазара, и доставчиците на

ликвидност сключват сделки с природен газ при свободно договорени цени. Общественият доставчик сключва сделки с природен газ по свободно договорени цени, в качеството му на доставчик на ликвидност, търговец на природен газ и участник, формиращ пазара. Сделките при свободно договорени цени с краткосрочни стандартизирани продукти и с продукти с период на доставка, по-малък или равен на една година, се сключват на организиран борсов пазар на природен газ. Операторите на газопреносна мрежа и операторите на съоръжения за съхранение на природен газ закупуват природния газ за собствени нужди, включително за технологични нужди и за балансиране, на организирания борсов пазар на природен газ. Договорите за природен газ се сключват при регулирани от КЕВР цени за услуги от обществен интерес по преноса, разпределението и доставката на природен газ и извън тези случаи – при свободно договаряни между страните цени.

5.1. Развитие на пазара

Основни участници на пазара на природен газ в Република България са:

- „Булгартрансгаз“ ЕАД – комбиниран оператор, осъществяващ дейностите „пренос на природен газ“ и „съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение“;
- „Ай Си Джи Би“ АД – оператор на междусистемен газопровод Гърция-България IGB;
- „Булгаргаз“ ЕАД – обществен доставчик на природен газ, осигуряващ доставката на природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия по регулирани от КЕВР цени. Дружеството притежава и Лицензия № Л-548-15 от 16.09.2021 г. за дейността търговия с природен газ, издадена от КЕВР;
- Добивни предприятия – осъществяващи добив на природен газ на територията на страната;
- Търговци на природен газ – сключващи сделки за доставка на природен газ с обществения доставчик, крайни снабдители, клиенти, други търговци на природен газ, добивни предприятия, предприятия за съхранение на природен газ и с оператори на газопреносни и газоразпределителни мрежи;
- Газоразпределителни дружества – осъществяващи дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ и доставят природен газ до клиенти, присъединени към газоразпределителните им мрежи на съответните лицензирани територии;
- Небитови клиенти на природен газ, присъединени към газопреносната мрежа;
- Небитови и битови клиенти на природен газ, присъединени към газоразпределителната мрежа;
- Участници, формиращи пазара – лица, които имат сключено споразумение с оператора на борсовия пазар на природен газ за търсене и предлагане на количества природен газ с цел осигуряване на ликвидност на борсовия пазар на природен газ и за формиране на ценови сигнали;
- Доставчици на ликвидност – лица, които имат сключено споразумение с оператора на борсовия пазар на природен газ за търсене и предлагане на количества природен газ с цел осигуряване на ликвидност на борсовия пазар на природен газ.

Съгласно ЗЕ операторът на газопреносната мрежа е длъжен да извършва разширение и реконструкция на газопреносната мрежа във връзка с присъединяването на обекти на газоразпределителните мрежи, добивните предприятия, съоръжения за съхранение на

природен газ, съоръжения за втечен природен газ и обекти за производство на газ от възобновяеми източници, както и на небитови клиенти на природен газ.

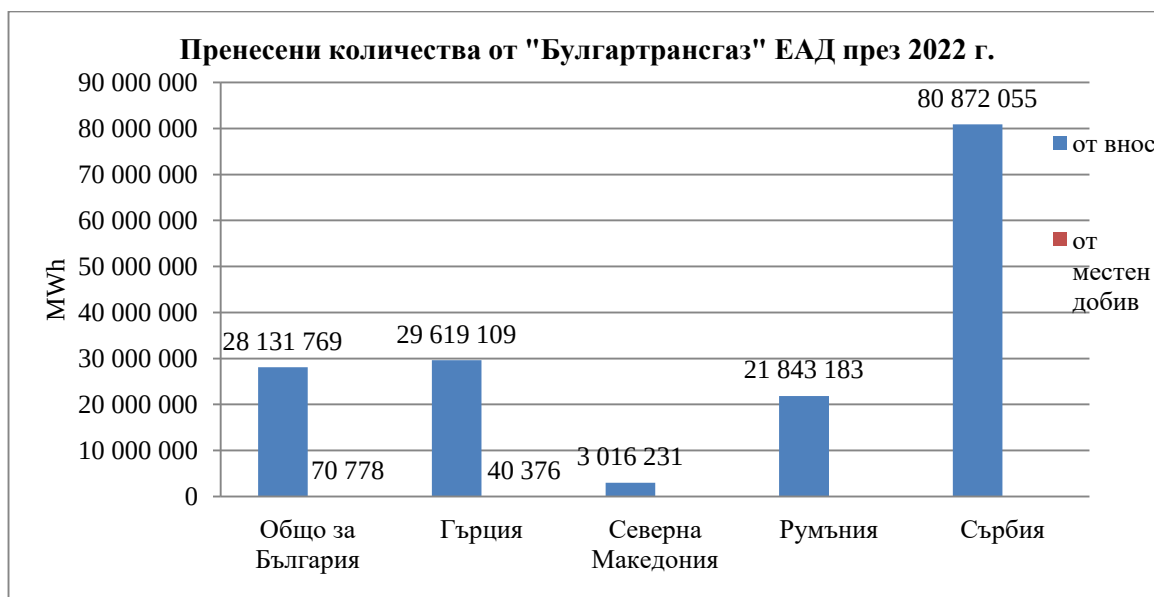
Булгартрансгаз” ЕАД

Общата дължина на газопреносната мрежа (ГПМ) на „Булгартрансгаз“ ЕАД към края на 2022 г. е 3318 км. През 2022 г. е изградена нова газопреносна мрежа с дължина 42 км, като не са изградени нови съоръжения. Извършените инвестиции от дружеството в газопреносната мрежа и съоръжения са в размер на 95 351,33 хил. лв. Присъединените клиенти към газопреносните мрежи на „Булгартрансгаз“ ЕАД са 228 броя. Входният капацитет на ГПМ е 607 114 TWh/г., изходният капацитет на ГПМ е 566 149 TWh/г.

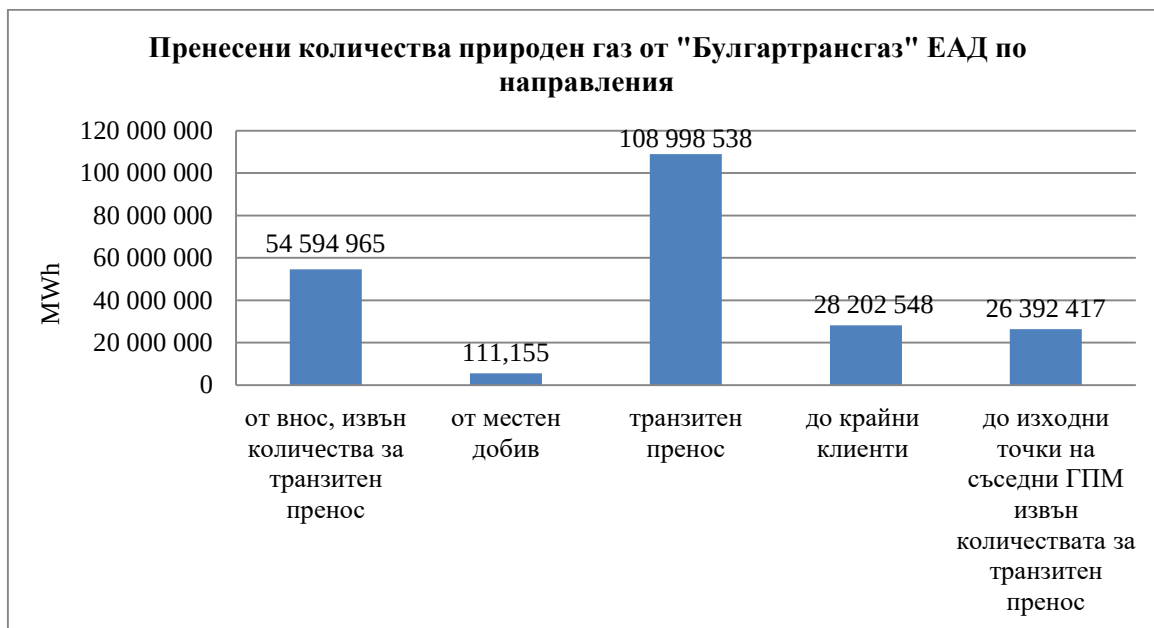
Структурата на ползвателите на газопреносната мрежа, осъществили пренос през 2022 г., е следната:

- обществен доставчик;
- два крайни снабдителя;
- един небитов клиент;
- двадесет и шест търговеца на природен газ.

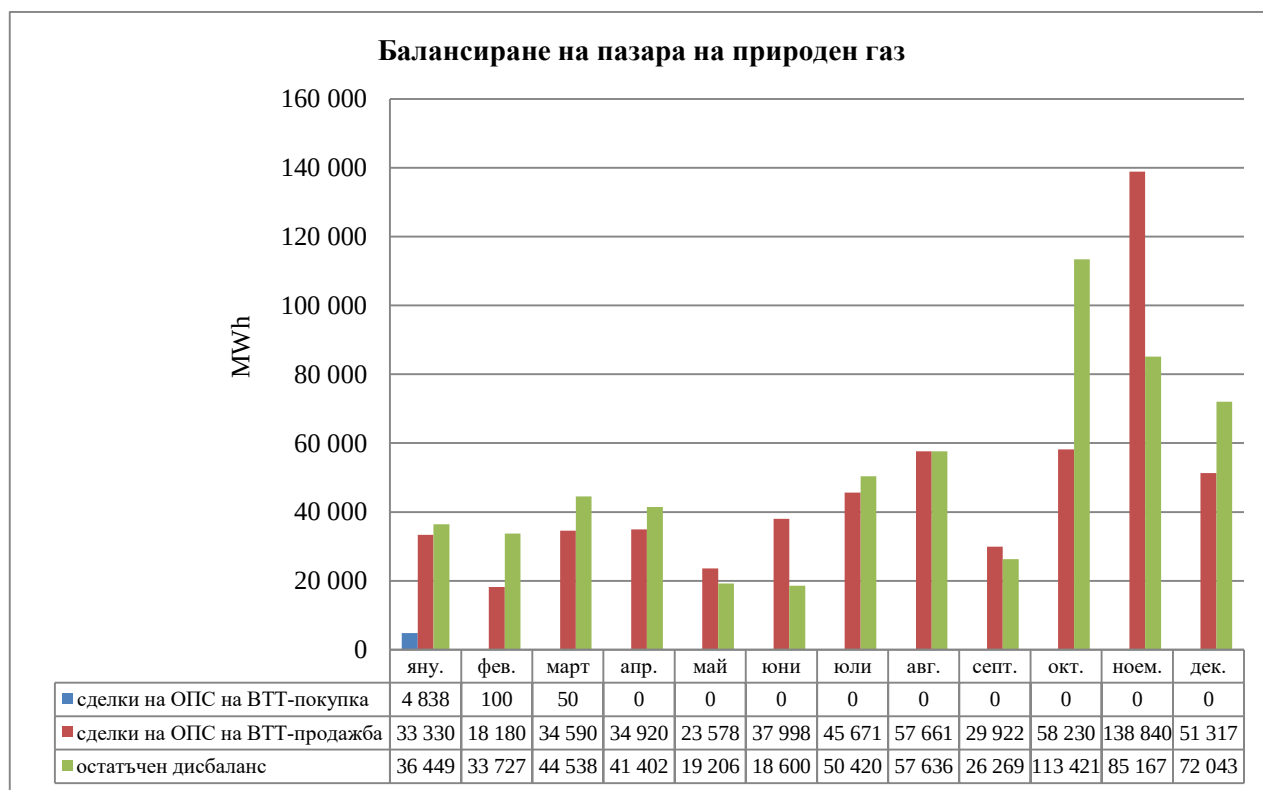
През 2022 г. пренесените от „Булгартрансгаз“ ЕАД количества природен газ по газопреносната мрежа от внос и местен добив, предназначени за вътрешния и външния пазар, са 163 593 503 MWh и са представени на графиката:

Пренесените от „Булгартрансгаз“ ЕАД през 2022 г. количества природен газ по направления са посочени в следващата графика:

За балансиране на пазара на природен газ, „Булгартрансгаз“ ЕАД е извършило сделки на Виртуална търговска точка за 2022 г., като е продало 564 237 MWh и е закупило 4 988 MWh.

В Република България към момента има само едно газово хранилище – ПГХ „Чирен“, което разполага с 24 експлоатационни сондажа, компресорна станция с обща инсталирана

мощност 10 MW и други технологични съоръжения, необходими за осигуряване на нагнетяването, добива и качеството на съхранявания природен газ. Извършените през 2022 г. в ПГХ „Чирен“ инвестиции са в размер на 195 хил. лв. През 2022 г. в ПГХ „Чирен“ са нагнетени 6 407 381 MWh природен газ, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации 2 816 028 MWh и за търговско съхранение 3 591 352 MWh. Добитите количества природен газ през 2022 г. са 4 263 011 MWh, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации 2 832 683 MWh и от търговско съхранение 1 430 328 MWh. Съхранените количества за 2022 г. природен газ са 4 698 418 MWh, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации 2 968 343 MWh и за търговско съхранение 1 730 076 MWh. Чрез съхраняването в ПГХ „Чирен“ количества природен газ се компенсират сезонните колебания в доставките и потреблението в страната. Съществено е предназначението на хранилището и за гарантиране на сигурността на доставките на природен газ в страната, осигуряването на количества технологичен газ за балансиране, както и на сигурността и стабилността на газопреносната система.

„Ай Си Джи Би“ АД

Междусистемният газопровод IGB беше въведен в търговска експлоатация на 1 октомври 2022 г. Собственик и оператор на IGB е „Ай Си Джи Би“ АД. IGB свързва гръцката газопреносна мрежа в близост до град Комотини с българската преносна мрежа при град Стара Загора. IGB е свързан и с Трансатлантическия газопровод (TAP). IGB е с обща дължина от 182 км (151 км в България и 31 км в Гърция) и технически капацитет от 3 млрд. куб. м. годишно, като съществува опция за увеличаване на преносния капацитет до 5 млрд. куб. м. годишно чрез изграждане на компресорна станция, което би позволило и реверсивен поток на природния газ.

Входният и изходният капацитети на газопровода IGB в права посока Гърция - България е 97 000 MWh/d и в обратна посока България - Гърция е 87 000 MWh/d.

Общо пренесените от „Ай Си Джи Би“ АД количества природен газ през газопровода IGB за месеците октомври, ноември и декември 2022 г. са: по посока Гърция/България – 4 875 908 MWh и по посока България/Гърция – 18 500 MWh. През 2022 г. дружеството не е закупувало, респективно продавало, количества природен газ за балансиране. Максималното дневно количество пренесен природен газ е 88 252 MWh/d.

Извършените през 2022 г. инвестиции в газопровода IGB и съоръженията към него са в размер на 100 538 хил. лв.

Булгаргаз” ЕАД

През 2022 г. „Булгаргаз” ЕАД е закупило природен газ за вътрешния пазар по договор за доставка на природен газ с ООО „Газпром экспорт” до м. април, договор за доставка на природен газ с азербайджанска компания и от търговци на природен газ.

„Булгаргаз” ЕАД е закупило 30 042 342 MWh природен газ от внос за осигуряване на потреблението на неговите клиенти.

Закупените количества природен газ от „Булгаргаз“ ЕАД на организирания борсов пазар са в размер на 4 772 675 MWh.

Закупените от „Булгаргаз” ЕАД количества природен газ от „Булгартрансгаз“ ЕАД за целите на балансирането са 164 061 MWh.

Продадените от „Булгаргаз” ЕАД количества природен газ на „Булгартрансгаз“ ЕАД за балансиране са 406 893 MWh.

Продадените от „Булгаргаз” ЕАД количества природен газ в България са 28 974

345,484 MWh, а извън страната са 106 422,620 MWh.

Структурата на доставените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ по отрасли през 2022 г. е както следва:

- енергетика – 9 036 746 MWh;
- химия – 4 592 553 MWh;
- разпределителни дружества – 3 637 861 MWh;
- металургия – 949 247 MWh;
- регионално развитие и строителство – 351 274 MWh;
- стъкларска промишленост – 1 705 120 MWh;
- земеделие – 664 969 MWh;
- други – 483 108 MWh.

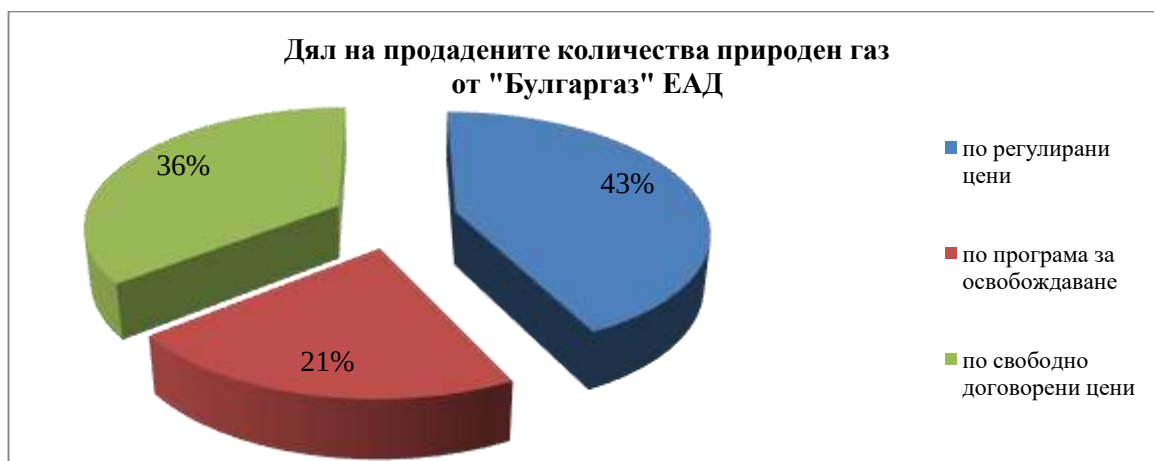
„Булгаргаз“ ЕАД е продавало през 2022 г. природен газ на крайни снабдители на природен газ, топлофикационни дружества, клиенти, присъединени към газопреносната мрежа и на търговци на природен газ.

Делът на продажбите по клиенти е посочен на диаграмата:

През 2022 г. „Булгаргаз“ ЕАД е продало на клиенти в България количества природен газ, както следва:

- по регулирани цени – 12 380 868 MWh;
- по програма за освобождаване на природен газ – 6 252 432 MWh;
- по свободно договорени цени – 10 341 046 MWh.

Съхраняваните от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ в ПГХ „Чирен“, в т.ч.: наличност, добив и нагнетяване през 2022 г. са, както следва:

- наличност към 01.01.2022 г. – 2 071 621,192 MWh;
- добив – 2 507 552,629 MWh;
- нагнетяване – 3 373 899,035 MWh;
- наличност към 31.12.2022 г. – 2 937 967,598 MWh.

Броят и структурата на клиентите на „Булгаргаз“ ЕАД към 31.12.2022 г. е следната:

- по регулирана цена – 28 бр.;
- по свободно договорена цена – 151 бр.;
- по програма за освобождаване – 17 бр.;
- на ВТТ на ГПИМ на „Булгартрансгаз“ ЕАД – 1 бр.;
- на анонимния сегмент – 27 бр., в т.ч.: на „Газов хъб Балкан“ – 24 бр. и на „БЕТП“ ЕАД – 3 бр.

Добивни предприятия

Добивните предприятия на територията на Р България са „Проучване и добив на нефт и газ“ АД и „Петроkelтик България“ ЕООД.

„Проучване и добив на нефт и газ“ АД е добило през 2022 г. 63 827 MWh природен газ и продало 57 465 MWh, от които 18 253 MWh е продало на един краен клиент, 18 633 MWh на две газоразпределителни дружества и 20 582 MWh на два търговеца на природен газ. Останалите количества са за собствени нужди на дружеството. Добивното предприятие не е продавало количества природен газ на организиран борсов пазар.

„Петроkelтик България“ ЕООД е добило през 2022 г. 111 155 MWh природен газ, които е продало на два търговеца на природен газ. Дружеството е предложило и продало количества природен газ на организиран борсов пазар в размер на 13 636,832 MWh.

Газоразпределителни дружества

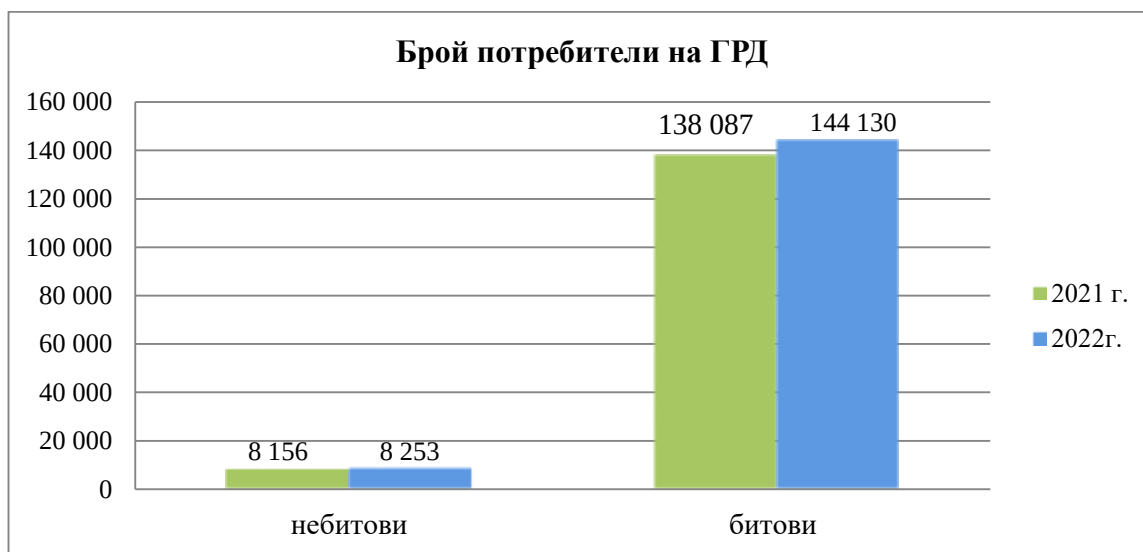
В края на 2022 г. на територията на Р България 24 газоразпределителни дружества (ГРД), лицензирани за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, извършват дейност на 35 лицензионни територии, които обхващат 173 общини, представляващи 65% от всички общини в страната. Девет от дружествата осъществяват снабдяване с природен газ чрез доставка на съгъстен природен газ до клиенти на територията на общини, които нямат връзка с газопреносната мрежа. Важна предпоставка за увеличаване броя на небитовите и битовите клиенти на природен газ в страната е изграждането на газопроводи, свързващи ГРМ на лицензираните територии с газопреносната мрежа.

Необходимата инфраструктура за разпределение на природен газ в страната е в процес на изграждане и присъединените битови клиенти към ГРМ са малко. Прилаганият от КЕВР регулаторен механизъм осигурява стимули за газоразпределителните дружества да продължават развитието на ГРМ и присъединяването на нови клиенти с цел постепенно увеличаване на консумацията на природен газ. В тази връзка КЕВР утвърждава пределни цени за продажба на природен газ, което дава възможност на газоразпределителните компании да продават на крайни клиенти на цени, по-ниски от утвърдените, като така се стимулира газифицирането на домакинствата.

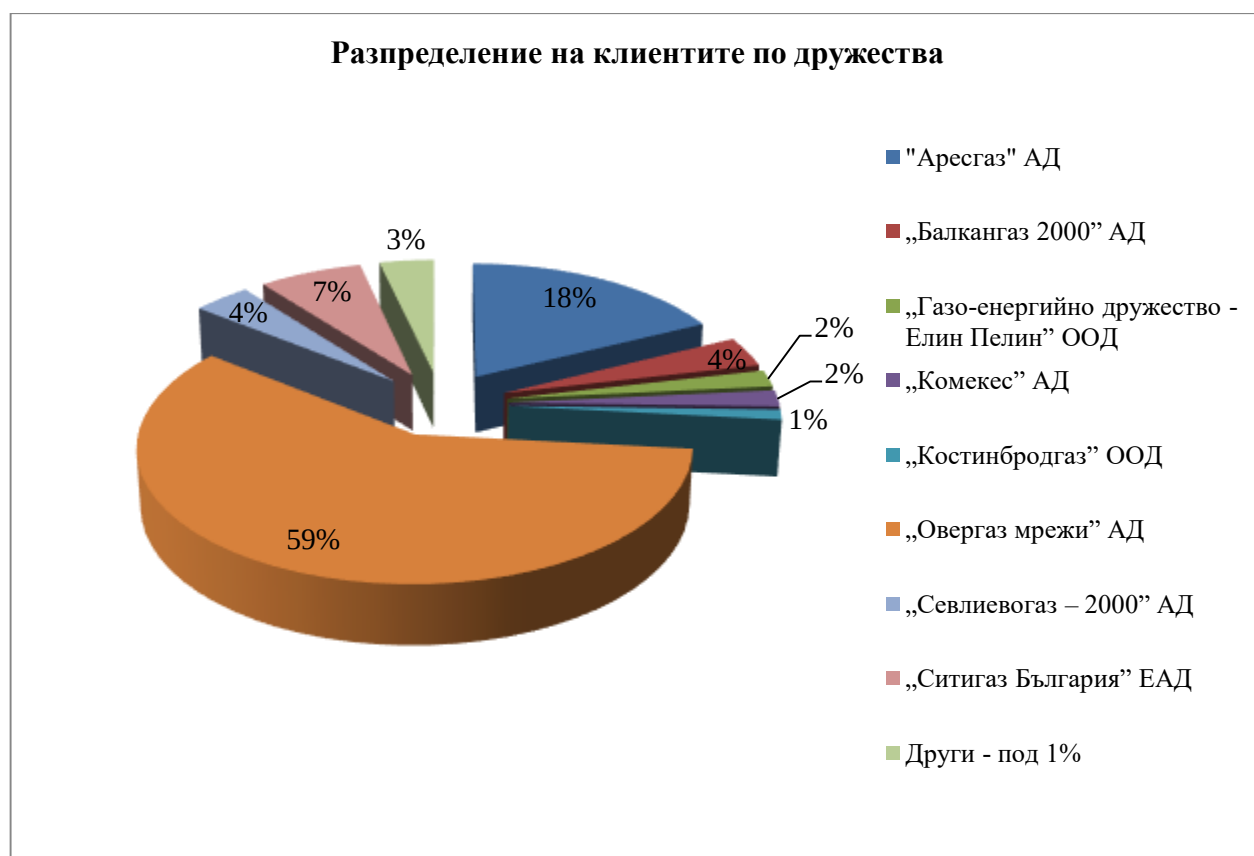
Изградената мрежа от газоразпределителните дружества през 2022 г. е 128 086 м, а общата дължина на ГРМ в страната към края на 2022 г. е 5 587 371 м. Извършените инвестиции от ГРД през 2022 г. са 149 534 хил. лв.

Общият брой клиенти на газоразпределителните дружества към 31.12.2022 г. е 152 383, от които 8 253 небитови клиенти (5,4%) и 144 130 битови клиенти (94,6%). Броят на клиентите е нараснал от 146 243 през 2021 г. на 152 383 през 2022 г., което е увеличение с 4,2%. Нарастването на небитовите клиенти е с 1,2%, а на битовите клиенти е с 4,4%.

Сравнение на броя небитови и битови клиенти на лицензираните територии за 2021 г. и 2022 г. е представено на графиката по-долу:

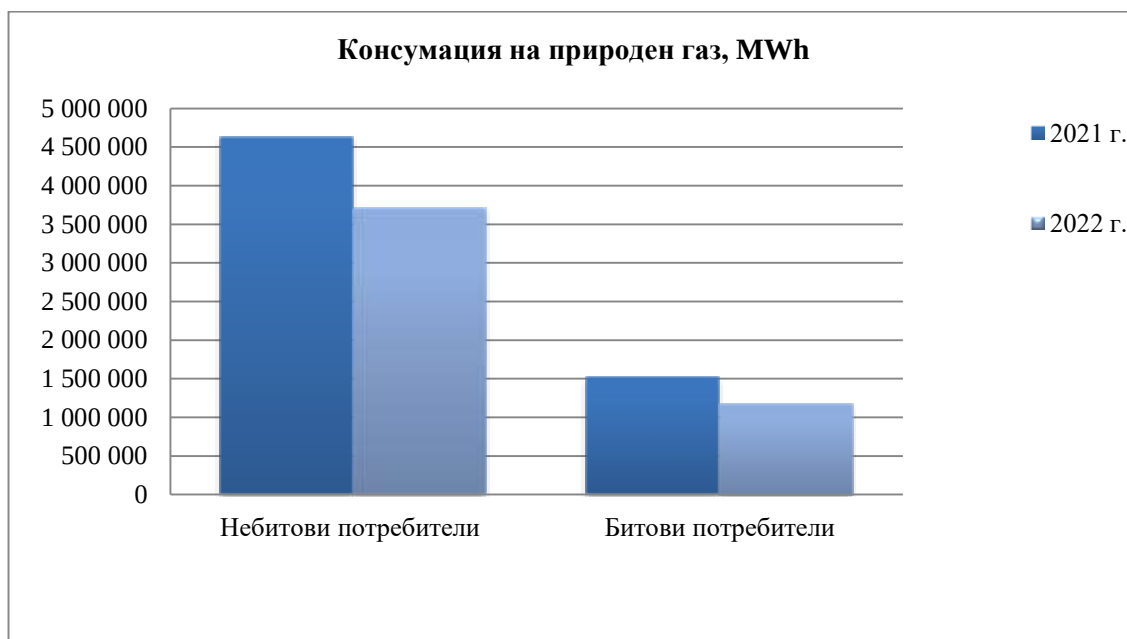

Разпределението на клиентите на природен газ по дружества е представено на графиката по-долу:

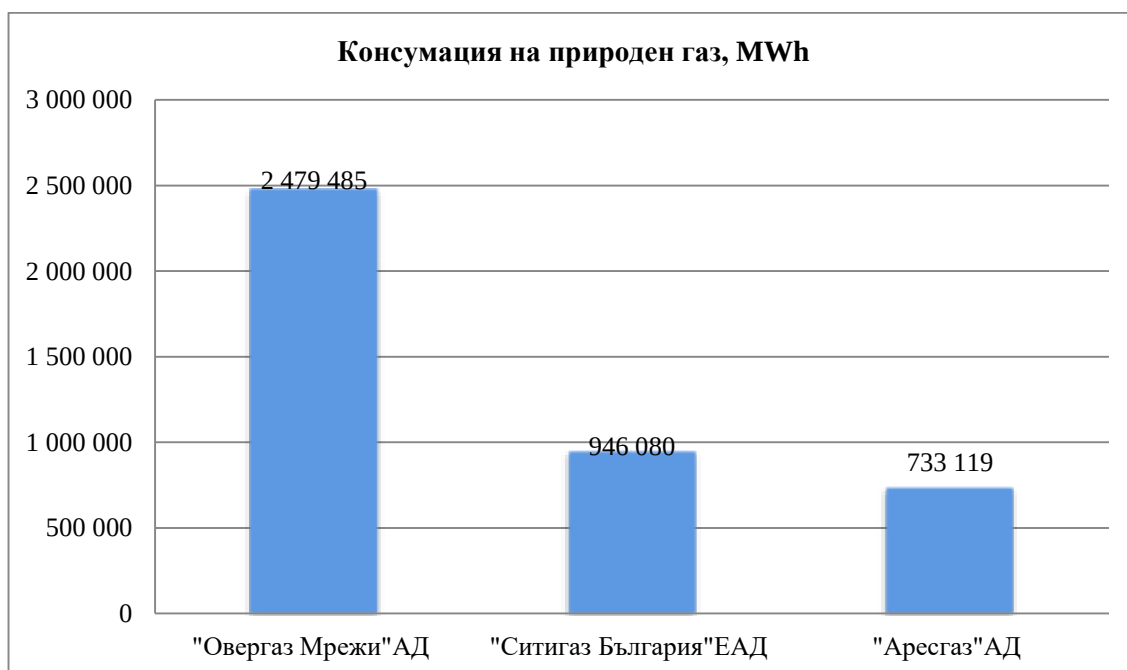

„Овергаз Мрежи“ АД обслужва най-голям брой клиенти – 89 793, което е 59% от всички клиенти на природен газ в страната, следвано от „Аресгаз“ АД с 18%, „Ситигаз България“ ЕАД със 7%, „Севлиевогаз – 2000“ АД и „Балкангаз 2000“ – с по 4%.

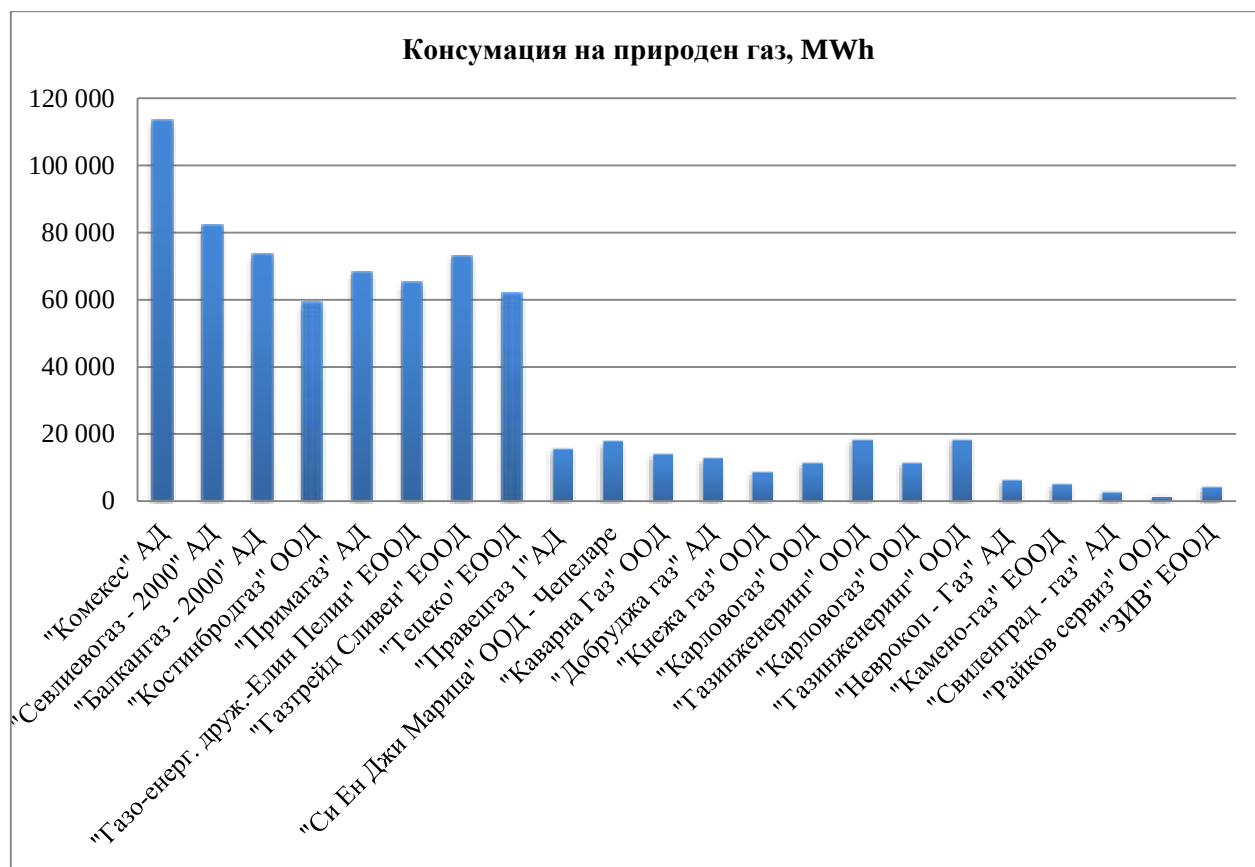
Общата консумация на природен газ от клиенти на газоразпределителните дружества през 2022 г. е 4 877 195 MWh, което е намаление с 13% в сравнение с 2021 г., когато потреблението е било 5 605 628 MWh. Делът на консумацията на небитовите клиенти от общата консумация за 2022 г. е 76% или 3 708 562 MWh., а делът на консумацията на битовите клиенти е 24% или 1 168 633 MWh.

Клиентите на „Овергаз Мрежи“, „Ситигаз България“ ЕАД и „Аресгаз“ АД са с най-голяма консумация:

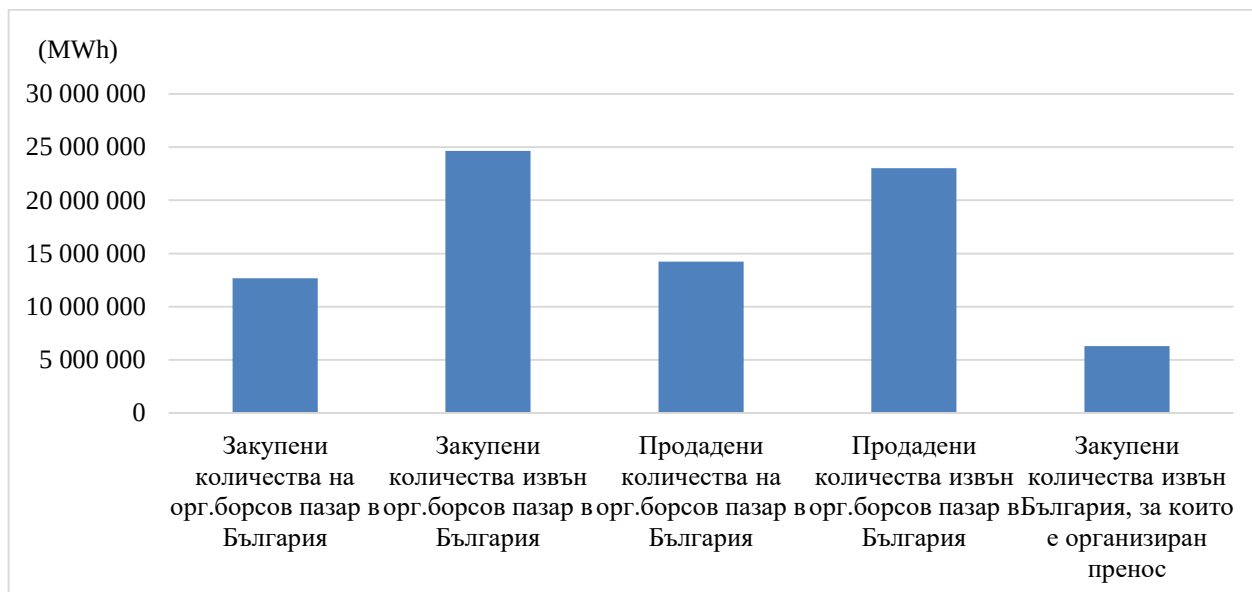
Консумацията на природен газ от клиентите на останалите дружества е представена на следната графика:

Търговци на природен газ

От издадените лицензии за дейността „търговия с природен газ“ на общо 75 дружества към 31.12.2022 г., 31 дружества от тях не са извършвали сделки с природен газ, както и не са съхранявали количества природен газ в ПГХ „Чирен“.

Дружествата, които са извършвали търговия с природен газ през 2022 г., са закупили 37 288 145 MWh, в т.ч.: 12 657 966 MWh на организиран борсов пазар в България и 24 630 179 MWh извън организиран борсов пазар в България. Продадените количества природен газ са 37 235 272 MWh, в т.ч.: 14 224 927 MWh на организиран борсов пазар в България и 23 010 345 MWh извън организиран борсов пазар в България. През 2022 г. лицензирани търговци на природен газ са пренесли през територията на страната от входна до изходна точка на междусистемно свързване 6 288 102 MWh природен газ, закупен извън България.

5.2. Наблюдение на степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията

КЕВР наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, като следи за свързването с енергийните пазари на други държави-членки на Европейския съюз.

Либерализацията на пазара на природен газ заема важно място в европейската енергийна политика и е свързана със стратегическите цели за подобряване сигурността на доставките и диверсификацията на източниците на доставка на природен газ, както и изграждане на взаимосвързан и единен общоевропейски газов пазар.

Организиран борсов пазар на природен газ

Платформа за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД:

Броят на регистрираните членове на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД към 31.12.2022 г. е 64, като от тях около 40% са международни компании с опит в търговията с природен газ на европейските пазари и управляват богато портфолио. Останалите около 60% от участниците са местни търговци на природен газ, сред които са и големи индустриални консуматори на природен газ в страната. Спрямо 31.12.2021 г. броят членове на платформата нараства с 28% (от 50 бр. на 64 бр.)

В краткосрочния сегмент на платформата за търговия се предлагат стандартизирани продукти „в рамките на деня“, „ден напред“, както и времеви и локални продукти за нуждите на балансиране на газопреносната система. На дългосрочния сегмент на платформата за търговия се предлагат продукти на средносрочна и дългосрочна база – седмични, месечни, тримесечни и годишни. „Газов Хъб Балкан“ ЕАД осигурява възможност и за администриране на двустранни договори.

През 2022 г. на платформата за търговия с природен газ на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД са сключени общо 7698 сделки и са изтъргувани общо 16 324 870 MWh природен газ, включително от „Булгартрансгаз“ ЕАД, на отделните сегменти, както следва:

Краткосрочен сегмент

Броят на сделките на краткосрочния сегмент е увеличен от 5188 бр. през 2021 г. на 7246 бр. през 2022 г. През месец януари 2022 г. сделките са 441 броя, като достигат най-

високата си стойност през м. ноември 2022 г. – 856 бр. сделки, а средномесечният брой сделки през годината е 604 бр. Изтъргуваните количества са се увеличили от 2 476 085 MWh през 2021 г. на 4 137 162 MWh през 2022 г.

Дългосрочен сегмент (включително сделки на ВТТ и по брокерска услуга)

Броят на сделките на дългосрочния сегмент е спаднал от 1292 бр. през 2021 г. на 452 бр. през 2022 г. Спадът на броя на сделките е поради администрирането на договори на „Булгаргаз“ ЕАД за 2022 г. на друга платформа. През месец януари 2022 г. сделките са 24 бр., като през месец декември 2022 г. са 157 бр., което е най-високата стойност през отчетната година. Средномесечният брой сделки през годината е 38 бр. Изтъргуваните количества са се увеличили от 10 195 742 MWh през 2021 г. на 12 187 708 MWh през 2022 г.

На платформата за търговия с природен газ постигнатата най-ниска цена за месечен продукт е 75,00 лв./MWh през месец февруари 2022 г., а достигнатата най-висока цена за месечен продукт е 480,00 лв./MWh през месец март 2022 г. Най-голямо количество природен газ за месечен продукт е реализирано през месец декември 2022 г. в размер на 2 321 979 MWh, а най-малкото количество е реализирано през месец януари 2022 г. в размер на 127 937 MWh.

На платформата за търговия са реализирани 6 252 432 MWh природен газ по Програмата за освобождаване на природен газ (GRP). През отчетната година 21 членове от общо 64 регистрирани са имали право на участие като потенциални купувачи в търговете по програмата за освобождаване на природен газ въз основа на подписани с „Газов Хъб Балкан“ ЕАД споразумения за участие на този пазарен сегмент. Търговете по програмата за освобождаване на природен газ се провеждат в съответствие с публикуван на страницата на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД календар на търговете, съгласуван с обществения доставчик. Реализираните от „Булгаргаз“ ЕАД 6 252 432 MWh природен газ по Програмата за 2022 г., представляват 98,59% от определените в ЗЕ 6 342 000 MWh минимални количества природен газ за годината. Във връзка с прекратяване на доставките по един от дългосрочните договори, част от търговете съгласно календара за 2022 г. не са проведени.

С промени в ЗЕ Програмата за освобождаване на природен газ е прекратена в края на 2022 г.

Брокерска услуга – Чрез брокерските услуги се предлагат продукти и услуги за крайни клиенти – консуматори на природен газ и крайни снабдители, пряко присъединени към газопреносната система, които не ползват услуги по достъп и пренос през газопреносните мрежи и съответно нямат достъп до ВТТ, но желаят да закупуват природен газ на изходни точки от регистрирани членове на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД за свои собствени нужди. В този случай, крайният клиент/крайният снабдител има статут на non-trading user, не заплаща такси за членство и за трансакции. Non-trading user получава право да използва брокерските услуги на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД чрез подписване на споразумение за ползване на брокерски услуги, като получава специални права за достъп до специализирана секция на интернет страницата на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. Non-trading user няма достъп до търговските екрани на платформата, а закупува количества на изходната точка, на която е присъединен чрез регистрирани членове на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. Общият брой сделки по брокерска услуга на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД за отчетната година е 273 бр.

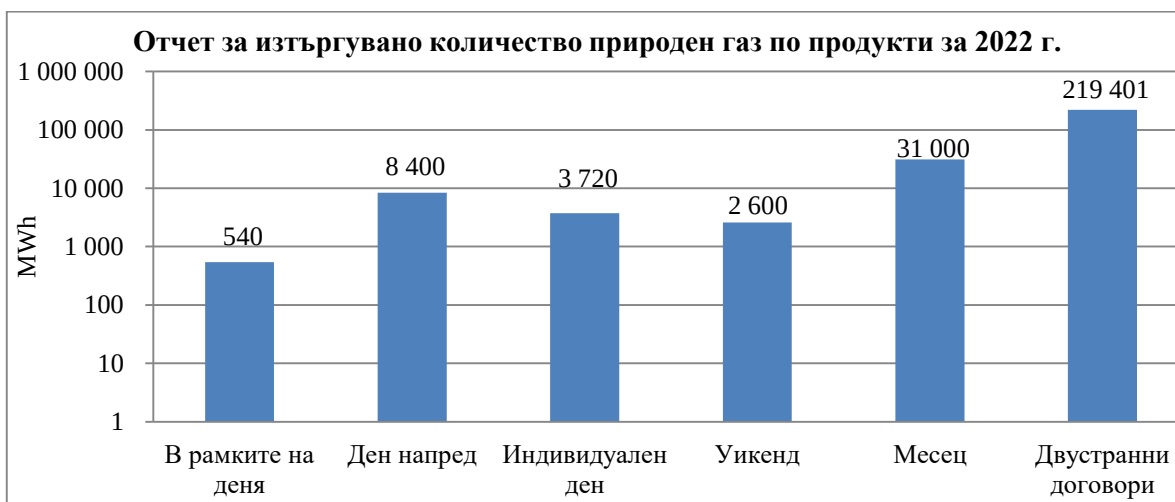
Платформа за търговия на „Българска енергийна търговска платформа” АД:

На „Българска енергийна търговска платформа” АД (БЕТП АД) към 31.12.2022 г. са регистрирани 13 членове. През 2022 г. са сключени 29 сделки за общо 265 661 MWh.

Общото изтъргувано количество през 2022 г., по продукти е, както следва:

- в рамките на деня – 3 бр. сделки, 540 MWh;

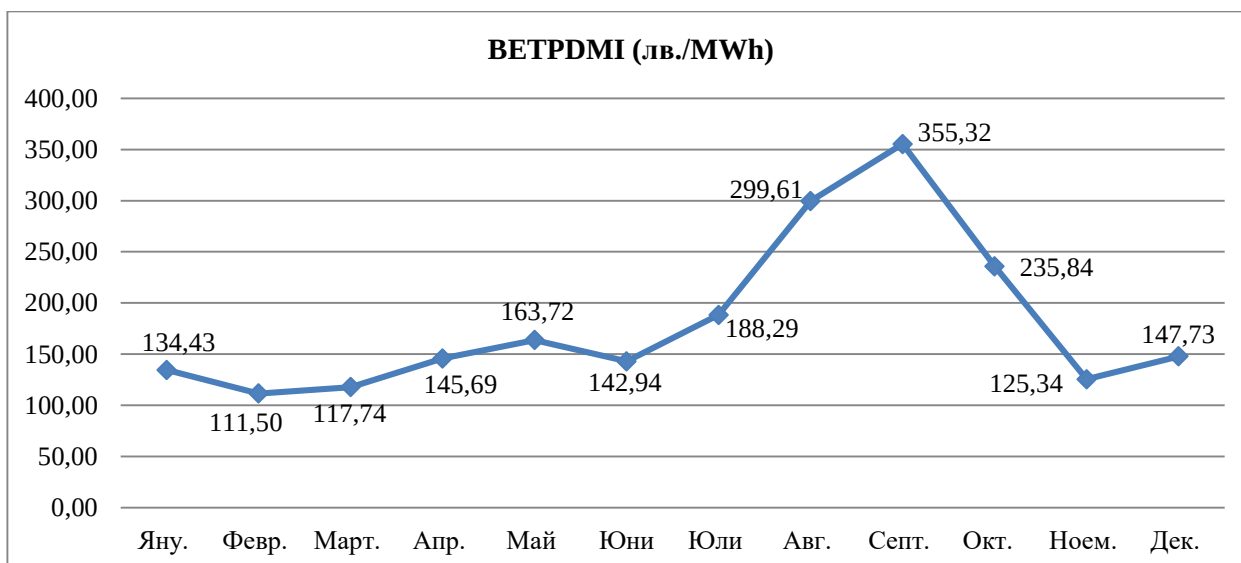
- ден напред – 11 бр. сделки, 8400 MWh;
- индивидуален ден – 3 бр. сделки, 3720 MWh;
- уикенд и празник – 4 бр. сделки, 2600 MWh;
- месец – 1 бр. сделка, 31 000 MWh;
- двустранни договори – 7 бр. сделки, 219 401 MWh.

БЕТП АД формира индекси, които отразяват нивото на цените по търгуваните на пазара на БЕТП АД продукти:

- среднопретеглена цена (Volume Weighted Average Price) – VWAP;
- референтна цена (Reference price) – RP;
- среднопретеглена цена за доставка през календарен месец – BETPDMI.

Стойностите на BETPDMI за всеки от месеците на търговия през 2022 г. са както следва: м. януари – 134,43 лв./MWh; м. февруари – 111,50 лв./MWh; м. март – 117,74 лв./MWh; м. април – 145,69 лв./MWh; м. май – 163,72 лв./MWh; м. юни – 142,94 лв./MWh; м. юли – 188,29 лв./MWh; м. август – 299,61 лв./MWh; м. септември – 355,32 лв./MWh; м. октомври – 235,84 лв./MWh; м. ноември – 125,34 лв./MWh и м. декември – 147,73 лв./MWh.

6. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ

В чл. 18 от Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 са регламентирани изисквания за прозрачност по отношение на операторите на преносни системи. Част от тези изисквания е задължението на операторите да оповестяват публично информация за техническия, договорения и наличния капацитет в числово изражение за всички важни точки, включително входни и изходни, редовно и периодически по стандартизиран и удобен за ползване начин. Съгласно чл. 18, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 715/2009 г., важните точки от преносната система, за които трябва да се оповестява публично информация, се одобряват от регулаторния орган след консултация с ползвателите на мрежата. В тази връзка КЕВР с Решение № ВТ-1 от 30.09.2022 г. одобри актуализиран списък с важни точки от газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за които публично се оповестява информация за техническия, договорения и наличния капацитет съгласно Регламент (ЕО) № 715/2009.

С Решение № СН-1 от 01.07.2022 г. КЕВР прие Окончателно съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Р Гърция за сертифициране на „Ай Си Джи Би“ АД като независим преносен оператор.

С Решение № К-1 от 30.09.2022 г. КЕВР прие Съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Р Гърция за одобряване на изменение на Мрежови кодекс за междусистемен газопровод Гърция – България (IGB) и неговите приложения.

С Решение № Р-ВО-3 от 30.09.2022 г. КЕВР измени Окончателното съвместно решение от 08.08.2018 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Гърция по заявление за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД, като беше променена датата на търговската експлоатация на газопровода от 1 юли на 1 октомври 2022 г.

С Решение № Р-411 от 30.09.2022 г. КЕВР разреши на „Ай Си Джи Би“ АД започване осъществяването на лицензионната дейност по Лицензия № Л-576-06 от 04.11.2021 г. за дейността „пренос на природен газ“.

С Решение № К-2 от 17.11.2022 г. КЕВР прие Съвместно решение на енергийните регулатори за одобрение на изменението на Споразумението за пренос на газ за неосвободени ползватели и Анекс „С“ към Мрежовия кодекс на газопровода IGB.

7. ДРУГИ РЕШЕНИЯ НА КЕВР

Съгласно чл. 21, ал. 3, т. 8 от ЗЕ Комисията одобрява Десетгодишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на НЛДЕ. Операторът на газопреносна мрежа разработва, консултира с всички заинтересовани страни и предоставя на Комисията ежегодно до 30 април Десетгодишен план за развитие на газопреносната мрежа. При изготвянето на Десетгодишния план, операторът на газопреносна мрежа се съобразява с наличната информация относно предстоящи изменения в производството, доставките, потреблението и обmena с други държави, с инвестиционните планове за регионални мрежи и мрежи на територията на Европейския съюз, както и с инвестиционните планове за съоръжения за съхранение на природен газ. Според „Булгартрансгаз“ ЕАД приоритетните дейности за развитието на инфраструктурата на дружеството за периода 2022 – 2031 г. са насочени към рехабилитация, модернизация и

разширение на съществуващата основна и спомагателна газопреносна инфраструктура и прилежащите ѝ съоръжения, развитие на междусистемната свързаност и увеличаване на капацитета за съхранение. От съществено значение са проектите в областта на водорода за изграждането на нова водородна инфраструктура и оценка за последващ ретрофитинг на съществуващата инфраструктура за осигуряване на пригодност за пренос на водород и водородни смеси. Реализацията им ще превърне България в регионален газоразпределителен център и ще допринесе за развитието на газификацията в страната, както и за постепенната декарбонизация на енергетиката и икономиката в страната.

В изпълнение на правомощието си, Комисията ежегодно одобрява на „Булгартрансгаз“ ЕАД Десетгодишен план за развитие на мрежите. С Решение № ДПРМ-2 от 02.12.2022 г. КЕВР одобри Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2022 – 2031 г.

8. КОНТРОЛ

В изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 44 във връзка с чл. 75, ал. 2 и чл. 76, ал. 4 от Закона за енергетиката, КЕВР извършва превантивен, текущ и последващ контрол в предвидените от закона случаи. Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионните дейности с условията на издадените лицензии, като извършва периодични планови проверки и извънредни проверки. Извънредни проверки се извършват по подадени сигнали или по инициатива на Комисията.

Плановите проверки се извършват по приет от КЕВР годишен график за извършване на планови проверки на енергийни дружества в сектор „Природен газ“.

Включването на лицензианти в график за планова проверка се извършва по следните критерии: размер на годишния оборот и стойност на дълготрайните им активи; дружества, които са останали извън обхвата на плановите проверки през последните две години; финансови резултати от предходната година; сигнали и жалби от потребители, в които са поставени проблеми от значим обществен интерес и засягат цели населени места; неизпълнение на показателите за качество на предоставяните услуги на потребителите.

Плановите проверки на лицензираните енергийни предприятия се извършват съгласно приета от Комисията Методика и имат за цел гарантиране и поддържане на критериите, приложени в процеса на лицензиране и изпълнение на изискванията на условията на издадените лицензии от страна на лицензиантите.

Планови проверки през 2022 г.

Съгласно приетия от КЕВР График за извършване на планови проверки през 2022 г. в сектор „Природен газ“ експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове - природен газ“ извършиха комплексни планови проверки за съответствие на изпълнението на лицензионните дейности с условията на издадените лицензии на пет дружества от сектор „Природен газ“, лицензирани за извършване на дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, както следва:

1. „Аресгаз“ ЕАД, за обособена територия „Мизия“, включваща териториите на общините: Долна Митрополия, Дряново, Летница, Луковит, Плевен, Пордим, Сухиндол, Угърчин, Червен бряг, Ябланица и община Бяла Слатина;

2. „Балкангаз- 2000“ АД, за територията на община Ботевград;

3. „Овергаз Мрежи“ АД, за територия Север, включваща териториите на общините: Борово, Бяла, Ветово, Две могили, Завет, Иваново, Кубрат, Лозница, Опака, Полски

Тръмбеш, Самуил, Стражица, Цар Калоян, Сливо поле, Ценово и общините Г. Оряховица, Велико Търново, Лясковец, Павликени, Русе, Разград, Исперих, Попово, Левски и Ловеч;

4. „Правецгаз 1“ АД, за територията на община Правец;

5. „Ситигаз България“ ЕАД, за територията на община Габрово.

За резултатите от извършените проверки са съставени и подписани констативни протоколи, като с оглед на тези резултати на „Балкангаз- 2000“ АД и „Правецгаз 1“ АД са дадени задължителни предписания, които са изпълнени.

Извънредни проверки през 2022 г.

Извършена извънредна проверка на „Булгартрансгаз“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД и „Газов Хъб Балкан“ ЕАД във връзка с решение на КЕВР по Протокол № 190 от 19.07.2022 г., по т. 2 относно предоставяне на информация на Комисията.

Извършена извънредна проверка на „Булгаргаз“ ЕАД във връзка с решение на КЕВР по Протокол № 59 от 25.02.2022 г., т. 1 относно спазване на изискванията на ЗЕ и НЛДЕ при сключване на споразумение към договор за продажба на природен газ. В резултат от извършената проверка е установено, че дружеството е сключило споразумение към договор за продажба на природен газ, без за това да е получило разрешение от КЕВР преди датата на сключването му. „Булгаргаз“ ЕАД е нарушило чл. 92, ал. 1, т. 2, предложение трето от НЛДЕ във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 23, предложение второ от ЗЕ. В тази връзка на „Булгаргаз“ ЕАД е съставен АУАН № Г-КРС-1 от 05.04.2022 г., по който е издадено наказателно постановление.

Извършена извънредна проверка на „Резиденшъл Парк София“ ЕООД и на „Веолия Солюшънс България“ ЕАД във връзка със сигнал с вх. № Е-11ИН-00-1374 от 29.06.2022 г. от „Рент инвестмънт“ ЕООД относно твърдения за извършване на дейност по ЗЕ без издадена лицензия.

През 2022 г. са завършени две извънредни проверки, които са започнали в края на 2021 г., а именно:

Извънредна проверка на „Булгаргаз“ ЕАД по сигнал от „МЕТ Енерджи Трейдинг България“ ЕАД относно действия по изпълнение на условията на Споразумението за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ по чл. 176а, ал. 2 от ЗЕ през 2022 г. От проверката е установено нарушение на срока по т. 13.2, изр. 1 от Споразумението, за което на „Булгаргаз“ ЕАД е съставен АУАН № Г-КРС-2 от 05.07.2022 г., по който е издадено наказателно постановление.

Извънредна проверка във връзка с т. 32 от Споразумението за изпълнение на Програма за освобождаване на природен газ, по която са проверени обстоятелствата във връзка със сключените договори за покупко-продажба на природен газ, предназначен за продажба през 2021 г. по Програмата за освобождаване на природен газ с оглед установяване дали са спазени изискванията на чл. 176а, ал. 3, т. 1 и т. 3 от ЗЕ освободените количества природен газ по програмата за освобождаване на природен газ да са продадени на крайни снабдителни или клиенти, присъединени към газопреносната система на Република България. От направената проверка е установено, че количествата природен газ от първите два търга, проведени на 30.11.2020 г. и 07.12.2020 г. по Програмата, са закупени от търговци на природен газ за доставка до крайни снабдителни и клиенти, присъединени към газопреносната система на Република България съгласно изискванията на чл. 176а, ал. 3, т. 1 и т. 3 от ЗЕ.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА
МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 25 ОКТОМВРИ 2011 Г. ОТНОСНО ИНТЕГРИТЕТА И ПРОЗРАЧНОСТТА НА ПАЗАРА ЗА ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО С ЕНЕРГИЯ

1. ПРИЕМАНЕ НА ПОДЗАКОНОВИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

С измененията на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, обн. в ДВ., бр. 111 от 31 декември 2020 г. (НЛДЕ), бе създадена нова Глава девета „а“ „Условия и ред за осъществяване на контрол по Глава седма „а“ от Закона за енергетиката“. В Раздел I „Общи правила“, който обхваща чл. 155а-155е, са регламентирани задължения за участниците на пазара или такива, които действат от тяхно име, за срок от 5 години, да водят дневник на хартиен и електронен (магнитен) носител с информация за сключваните сделки и получените нареждания за сключване на сделки с енергийни продукти на едро вкл. оттеглени и анулирани нареждания. Това задължение за съхранение на информацията се прилага и към цялата документация на пазарния участник, свързана с търговията с енергийни продукти на едро; вътрешната му организация; информационни системи; правила и процедури за идентифициране, избягване и/или преустановяване на нарушение по Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (Регламент (ЕС) № 1227/2011, REMIT). Тези задължения за участниците на пазара бяха въведени с оглед осигуряване на обективна възможност за контрол от страна на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) за спазване на забраните за пазарна злоупотреба по чл. 3 и чл. 5 от Регламента, както и на задължението за незабавно информироване за сделки, за които има разумно основание да се предполага, че са сключени в нарушение на чл. 3 и чл. 5, както разпорежда чл. 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 г.

В процеса на прилагане на практика на НДЛЕ и произтичащите задължения за участниците на пазара (основно търговци) се установи, че изискването за водене на дневник на сделките в НЛДЕ на практика увеличава административната тежест при осъществяване на ежедневната търговска дейност на търговците. В дневника се отчита информация, която вече е налична, категоризирана, подредена и архивирана по съответния начин и процес, който всеки един търговец е внедрил, използва и усъвършенства в течение на своята търговска дейност. След задълбочено обсъждане със засегнатите страни, дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011“ предложи да се измени НДЛЕ, като се приеме предложението за премахване на задължението за водене на дневник, регламентирано в чл. 155а и чл. 155б, ал. 1 от НЛДЕ, тъй като участниците на пазара на едро имат задължението да докладват тези данни на АСРЕ и имат системи за съхранението им. Чрез воденето на дневник тези данни се дублират и по този начин допълнително се затруднява дейността на търговците.

При анализа се установи също така необходимост от допълнение на НЛДЕ, въвеждащо задължение за съхранение на данни за пазара на природен газ и докладваните данни от преносните оператори. Беше направено предложение да се включи задължение за съхранение за срок от пет години на данни от участниците на пазара на природен газ и от операторите на преносни системи.

В допълнение, при обсъждането на проблемите с прилагането на НЛДЕ, се установи, че много участници на пазара не разграничават и тълкуват различно пазарите за търговия на

едро с енергия и съответно ролята на участниците на пазара. В тази връзка се предложи в Допълнителните разпоредби на НЛДЕ да се определят термините „пазар за търговия на едро с енергия“ и „участник на пазара“, като се реферира към подробните разяснения от 6-то издание на Насоки за прилагането на Регламент (ЕС) № 1227/2011.

След проведено обществено обсъждане на проект за изменение и допълнение на НЛДЕ, КЕВР прие изменения, с които се въведоха ясни правила относно вида и характера на информацията, която участниците на пазара следва да съхраняват, отмени се дублиращото изискване за воденето на дневник и по този начин се премахна допълнителната административна и финансова тежест за участниците на пазара. На следващо място, с изменението и допълнението на НЛДЕ, се създадоха нормативни условия за точно прилагане на Закона за енергетиката (ЗЕ), Регламент (ЕС) № 1227/2011, Директива 2009/72/ЕО, Директива 2009/73/ЕО, Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014. Чрез установяването на ясни и точни изисквания за вида и начина на съхранение на информацията се създаде възможност КЕВР своевременно да получава информация при разглеждане на конкретни случаи, при които е налице съмнение за нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, като по този начин се постигна целта на закона и европейското законодателство българският енергиен пазар да функционира като част от единния енергиен пазар на ЕС в условия на конкуренция и в интерес на потребителите.

Изменението и допълнението на НЛДЕ е обнародвано в ДВ., бр.25 от 29 март 2022 г.

2. ПРАКТИКА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛ. 3 И 5 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011

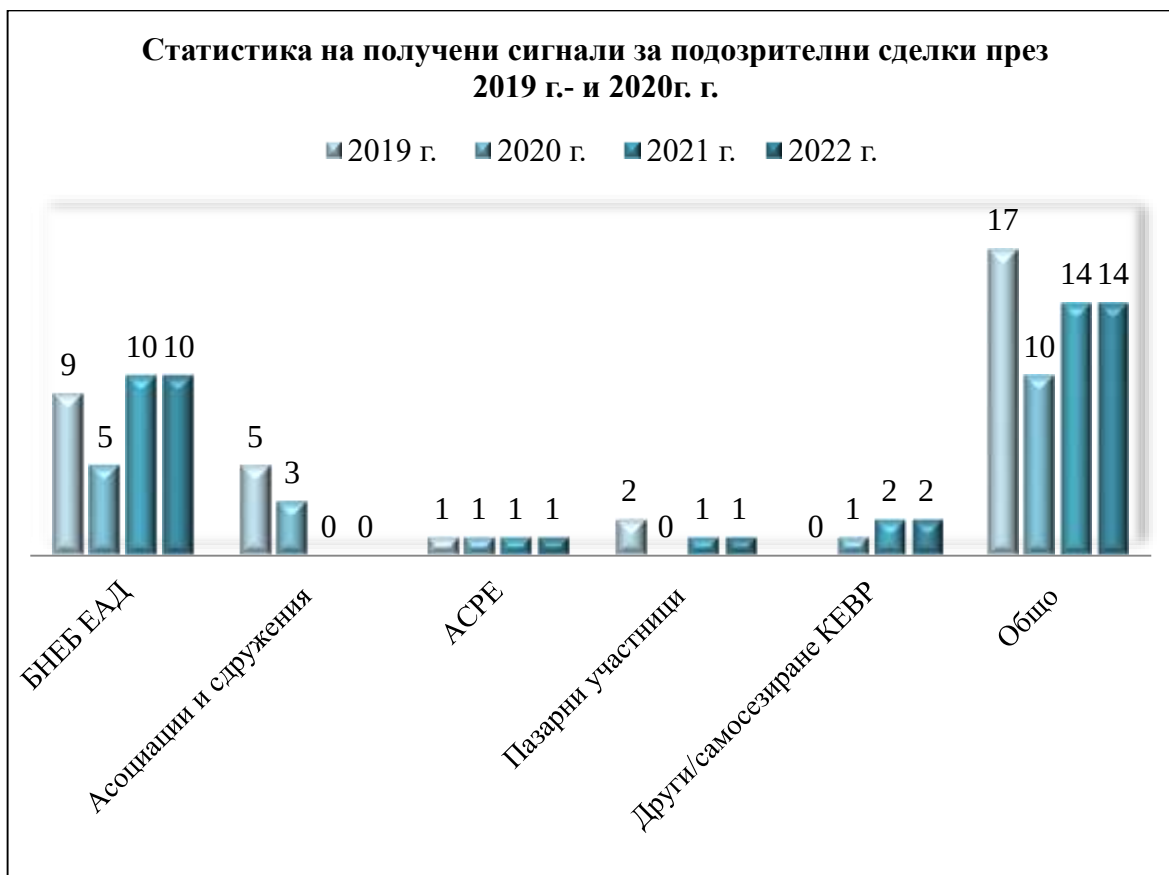
През 2022 г. в съответствие с чл. 15 от REMIT в КЕВР постъпиха 10 бр. доклади за подозрителни сделки от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД). Информацията се получава чрез специално изграден канал за сигурност. Общо за периода от 2019 г. до 2022 г. от БНЕБ ЕАД са получени 34 бр. доклади за подозрителни сделки. През 2022 г. в съответствие с чл. 16 от REMIT е получен един сигнал от АСРЕ. С цел гарантиране сигурността на информацията данните, свързани със сигнала, се изпращат в криптиран вид. През 2022 г. в Комисията не са получени сигнали за подозрителни сделки от асоциации и сдружения. От пазарни участници е получен един сигнал за подозрителни сделки. През 2022 г. КЕВР започна едно служебно производство за установяване на нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. Един сигнал е подаден от физическо лице. Общо за периода 2019 г. – 2022 г. в КЕВР постъпиха 57 бр. доклади и сигнали за подозрителни сделки, които може да са в нарушение на чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011.

Една от основните дейности на Комисията е установяване на нарушения на чл. 3 и чл. 5 от REMIT по реда на Глава седма “а“ от Закона за енергетиката. По-конкретно, длъжностните лица от дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011“ имат правомощие да извършват предварително проучване при установени първоначални данни за извършена манипулация на пазара по смисъла на чл. 3 и чл. 5 от REMIT. След приключване на предварителното проучване, ако се установят достатъчно данни за извършено нарушение, КЕВР с решение може да образува производство за установяване на нарушение на чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. Следва да се отбележи, че тези проучвания се извършват в партньорство с АСРЕ, в съответствие с чл. 16 от Регламента. За всеки отделен случай КЕВР следва да обменя регулярно информация за развитието на случаите с АСРЕ. При този обмен се спазват строги правила за гарантиране на пълна конфиденциалност и недопускане на изтичане на информация по текущи случаи извън

служителите на дирекцията. Това задължение произтича и от изискването, заложено в Регламент (ЕС) № 1227/2011, при проучванията да се спазват принципите на справедлив процес, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз.

С оглед посочените изисквания за гарантиране на пълна конфиденциалност при проучването на текущите случаи, в ЗЕ е предвидено решенията и протоколите от заседанията на Комисията, свързани с предварителното проучване и установяването на нарушение по чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, да не се публикуват на интернет страницата на Комисията.

Въз основа на посоченото, КЕВР не може да предостави конкретна информация за хода и резултата от текущи разследвания, тъй като ще бъде в нарушение на изискванията на АСРЕ и на чл. 74а, ал. 8 от ЗЕ. Ограниченият достъп е създаден с цел да се гарантират оперативната сигурност и защита на данните, които се получават, да се предотвратява неразрешен достъп до информацията, съхранявана от АСРЕ, и изисква установяване на процедури, които гарантират, че лицата с право на достъп до събираните данни не злоупотребяват с тях. Смисълът на тази забрана е да не могат да се идентифицират отделни участници на пазара до приключване на производството с окончателен акт на КЕВР.

Въз основа на всички постъпили доклади за подозрителни сделки и сигнали в Комисията са образувани общо 43 бр. предварителни проучвания по реда на чл. 74а от ЗЕ за периода 2019-2022 г. Образуваните предварителни проучвания са по-малко от броя на постъпилите доклади и сигнали за същия период, тъй като за едни и същи подозрителни сделки са постъпили по няколко сигнала.

С цел процесуална икономия и за постигане на пълно изясняване на проучваните случаи, тези сигнали се обединяват в едно предварително проучване. Предварителното проучване има за цел да установи дали в сигнала има достатъчно данни, въз основа на които може да се направи обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 (който установява забрана за търгуване с вътрешна информация) и/или на чл. 5 (който забранява извършването или опита за извършване на манипулиране по отношение на пазарите за търговия на едро с енергия) от Регламент (ЕС) № 1227/2011. Със заповед на председателя на КЕВР се определят длъжностни лица, които извършват задълбочен анализ на съдържащите се във всеки сигнал данни. Фактите и обстоятелствата по случая се изясняват чрез изискване на писмени становища и сведения, писмени и веществени доказателствени средства. Определените длъжностни лица отразяват резултатите от предварителното проучване в писмен доклад, който се разглежда от Комисията в закрито заседание. Когато КЕВР прецени, че подозрението за извършено нарушение се подкрепя от изложените в доклада от предварителното проучване факти, образува производство за установяване на нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. В случаите на образувано производство, председателят на Комисията със заповед определя длъжностните лица, които извършват проверка за установяване на нарушение по чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. При извършване на проверката за установяване на нарушение по чл. 3 и 5 от Регламента, определените длъжностни лица имат правомощията по чл. 74б от ЗЕ, като редът за осъществяването на тези правомощия е подробно регламентиран в чл. 155л-155р от НЛДЕ.

През 2022 г. Комисията образува две производства за установяване на нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, а поради липса на данни за извършени

нарушения прекрати 8 бр. предварителни проучвания.

През 2022 г. в съответствие с чл.74н от ЗЕ, КЕВР взе първото решение, с което установи нарушение на чл. 5 от Регламент № 1227/2011 и наложи имуществени санкции на:

1. „НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ“ ЕАД – 625 097 лв.
2. „ИНТЕРПРОМ“ ЕООД - 336 237 лв.
3. „ЕНЕРДЖИ МТ“ ЕАД - 144 984 лв.
4. „МОСТ ЕНЕРДЖИ“ АД - 34 289 лв.
5. „ГРАНД ЕНЕРДЖИ ДИСТРИБЮШЪН“ ЕООД - 27 337 лв.
6. „ИНТЕРЕЛЕКТРИК“ ЕООД - 90 475 лв.

В решението КЕВР установи, че през първото шестмесечие на 2019 г. НЕК ЕАД е търгувало на двата пазарни сегмента – „в рамките на деня“ и „ден напред“ на БНЕБ ЕАД предимно с „Интерпром“ ЕООД, „Енерджи МТ“ ЕАД, „Гранд Енерджи Дистрибушън“ ЕООД, „Интерелектрик“ ЕООД и „Мост Енерджи“ АД. В решението КЕВР подробно са описани видовете сделки и нареждания, които са осъществени от дружествата през периода и прие, че дружествата са осъществили манипулация на пазара на едро на електроенергия, като са прилагали модел на търговия, който представлява „предварително уговорена търговия“. Дружествата са осъществили изпрани сделки тип АВА, блокова търговия и кръстосани сделки, които попадат в категорията на сделки, даващи лъжливи/подвеждащи сигнали, довели до манипулация на пазара за търговия на едро с електроенергия, в **нарушение на забраните срещу пазарна злоупотреба съгласно член 5 от REMIT**.

Във връзка с констатациите от приключилото производство КЕВР изпрати сигнал до Софийска градска прокуратура по компетентност.

КЕВР оценява високо ролята и подкрепата на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия /АСРЕ/ в процеса на разследване на случая, включително за предоставените разяснения, насоки и идеи относно тълкуването на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1227/2011 и за осъществените контакти в духа на сътрудничество.

С работата си при разследвания на случаите за установяване на нарушения по Регламент (ЕС) № 1227/2011 КЕВР се стреми да отговори на очакванията на обществото и да гарантира, че потребителите и другите участници на пазара могат да имат доверие в интегритета на пазарите на електроенергия и природен газ, както и че цените, определени на пазарите за търговия на едро с енергия, отразяват взаимодействието между търсенето и предлагането в условията на ефективна конкуренция, и по този начин участниците на пазара не биха могли да извличат неправомерни печалби от пазарни злоупотреби.

3. ПРЕВАНТИВЕН, ТЕКУЩ И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ПО ЧЛ. 4, 8, 9 И 15 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011

На основание чл. 74о от Закона за енергетиката, чл. 155х, ал.2 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране дейностите в енергетиката и чл. 27а, ал. 2, т. 4 от Правилника за дейността на Комисията, длъжностни лица извършиха текущ контрол на дейността на дружества, които в съответствие с чл. 15 от REMIT извършват сделки по занятие и в тази връзка имат задължението да наблюдават пазара на едро и при установяване на съмнително поведение от пазарните участници да представят на КЕВР подробни доклади за подозрителни сделки, а именно:

1. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД);
2. „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД);
3. „Газов Хъб Балкан“ ЕАД;
4. „Българска енергийна търговска платформа“ АД.

При проверките бяха обсъдени задълженията, които дружествата имат по чл. 15 от REMIT, ролята и задълженията, свързани с поддържане на платформи за публикуване на вътрешна информация по чл. 4 от REMIT и задължението им да докладват на КЕВР подорзрителни сделки. Бяха направени препоръки и подписани споразумения за създаване на сигурни канали за обмен на информация с дирекцията.

4. РЕГИСТРАЦИЯ НА ПАЗАРНИ УЧАСТНИЦИ

Всеки пазарен участник следва да се регистрира на Платформа за регистрация (Централизиран европейски регистър на пазарните участници – CEREMP). Всяка заявка за регистрация от страна на пазарен участник се анализира и одобрява от експертите на дирекцията. След като заявката се изпрати на АСРЕ, пазарният участник получава уникален АСРЕ код, който е необходим за осъществяване на сделки на борсата. През 2022 г. са извършени общо 32 регистрации или актуализации на данните на вече регистрирани пазарни участници. В края на декември 2022 г. КЕВР публикува съобщение на интернет страницата си, с което напомни на пазарните участници да актуализират регистрацията си в CEREMP във връзка с изпълнение на задължението им да оповестяват вътрешна информация по смисъла на чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. Разкриването на вътрешна информация следва да става изключително чрез платформи за вътрешна информация, което означава, че участниците на пазара вече няма да могат да използват своите корпоративни уебсайтове за тази цел като основно или резервно решение. Порталът REMIT на АСРЕ предоставя списък с налични платформи за публикуване на вътрешна информация, които отговарят на минималните изисквания за качествено и ефективно оповестяване на вътрешна информация, съгласно изискванията на АСРЕ и гарантират, че вътрешната информация се разкрива на възможно най-широка общественост по недискриминационен начин.

5. УЧАСТИЕ В РАБОТНИ ГРУПИ И ОБУЧЕНИЯ

Агенцията за сътрудничество на регулаторите на енергия има роля да подпомага националните регулаторни органи (НРО) при прилагане на REMIT и да координира техните разследвания във връзка с прилагането на чл. 3 и чл. 5 от REMIT. За да улесни споделянето на знания и да подкрепи НРО при прилагането на REMIT, АСРЕ създаде специални работни групи, комитети и ad hoc работни групи.

Експертите от дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011“ редовно участват в срещите на следните работни групи, които след началото на пандемията от COVID-19 се провеждат онлайн:

1. Работна група за политиката по прилагане на REMIT (REMIT Policy Task Force) – разработва и предоставя насоки на НРО относно прилагането на политиките на REMIT и наблюдава напредъка на НРО. Свиква се пет пъти в годината;

2. Постоянен комитет за пазарни данни (Market Data Standing Committee (MD SC)) – изготвя анализи въз основа на данните от REMIT, събрани чрез процеса на докладване на данни, и работи върху подобряване на качеството на данните. Работната група се свиква на

тримесечие;

3. Постоянен комитет за наблюдение на пазара (Market Monitoring Standing Committee (MM SC)) – осигурява форум за обсъждане на прилагането на REMIT спрямо конкретни случаи на пазарна злоупотреба относно наблюдението на енергийните пазари на едро и координацията по случаи на REMIT. Свиква се пет пъти годишно;

4. REMIT Група за внедряване на информационна сигурност (REMIT Information Security Implementation Group (RISIG)) – осигурява подкрепа, съвети и координация относно дефинирането и прилагането на политиката за информационна сигурност REMIT на ACPE. Свиква се на тримесечна база и извършва при поискване ad hoc партньорски проверки и оценка на съответствието на НРО с политиката за сигурност на обменната информация между ACPE и НРО.

Длъжностните лица от дирекцията участват и в работна група по интегритета и прозрачността на пазара на Съвета на европейските енергийни регулатори - CEEP (Market Integrity and Transparency Working Group (CMIT WG)).

6. СОФТУЕРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО МОНИТОРИНГ И НАДЗОР НА ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

От своето създаване през април 2020 г. дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011“ осъществява своята дейност и извършва предварителни и същински проучвания, свързани с нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011 въз основа на постъпили сигнали от лица, които извършват сделки по занятие по смисъла на Регламент (ЕС) № 1227/2011, от Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия („АСРЕ“/ACER) и при самосезиране. Основният брой сигнали (63% от подадените), които постъпиха в КЕВР за периода от създаването на дирекцията досега, са от едно лице, което извършва сделки по занятие.

През 2022 г. и до момента се наблюдава значително повишение както в броя на търговските сделки на пазара на едро на електроенергия и газ, така и в броя на пазарните участници. Обществената чувствителност към ценовите промени на този пазар остава висока.

Сложността на анализа на борсовата информация и големият обем на данните наложиха през 2022 г. да започне проучване на възможността за намиране на софтуерни решения за автоматизиране на дейностите за мониторинг, контрол и установяване на сделки или нареждания, носещи характеристиките на пазарна манипулация съгласно Регламент (ЕС) 1227/2011. Подобно решение трябва да отговаря на действащата регулаторна правна рамка и шестото издание на Насоките на АСРЕ. В своята същност това е дигитализирано софтуерно решение за мониторинг и анализ на поведението на пазарните участници на борсите за търговия на енергия на едро в България чрез методите на статистическите анализи и data science. Така обработката на голям обем данни ще се извършва значително по-лесно и бързо и най-вече ще предоставя детайлна статистическа информация на базата на различни сечения на данните по различни показатели. Това ще способства да се открият значително по-лесно определени отклонения, показващи нередности и манипулации на борсовата търговия.

7. ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ) поставя стриктни изисквания за гарантиране на сигурността на информацията, свързана с

разследване на нарушения на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. КЕВР е подписала с АСРЕ Меморандум за разбирателство и Декларация за съответствие с изискванията на политиката за сигурност на информацията на Регламента, имащи отношение към Инструмента за управление на случаите (Case Management Tool) при разследвания на нарушения на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. В изпълнение на поетите ангажменти през 2022 г. КЕВР предприе действия за внедряване и сертифициране на система за управление в съответствие с БДС EN ISO/IEC 27001:2017 г. на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“. Това ще позволи на експертите от дирекцията безпрепятствено да обменят с АСРЕ информация в защитена среда. Процедурата по сертифициране премина успешно. Получени са сертификати на български и английски език, които са вписани в два публични регистъра:

- публичен регистър на „ИНСЕРТ“ (на български език), който е достъпен на адрес: <https://incert.bg/proverka-na-sertifikat>;

- публичен регистър на Международния акредитационен форум (на английски език), който е достъпен на адрес: <https://www.iafcertsearch.org>.

Внедрената система за управление обхваща отделно изградена ИТ инфраструктура на дирекцията, с отделен сървър и компютърна част. По такъв начин се постига и поддържа информационна сигурност като комплекс от мерки – физическо изграждане на защитени зони, организация по движението на информацията, изготвяне на набор от документи, описващи системата за управление на сигурността на информацията.

Дейностите, извършени във връзка със сертифицирането по БДС EN ISO/IEC 27001:2017, по същество са аналогични и способстват за изпълнение на изискванията на АСРЕ за сигурност на информацията.

Изпълнените през 2022 г. задачи са стъпки в процеса по гарантиране на сигурността на обмена на информация между дирекцията и АСРЕ, което ще позволи на експертите да получат пълен достъп до Инструмента за управление на случаите на АСРЕ, основополагащо условие за ефективната им работа.

ГЛАВА ПЕТА

ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Законът за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги (ЗРВКУ) в чл. 1, ал. 2 дефинира ВиК услугите, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги (ВиК оператори), като услуги по пречистване и доставка на вода за питейно-битови, промишлени и други нужди, отвеждане и пречистване на отпадъчните и дъждовните води от имотите на потребителите в урбанизираните територии (населените места и селищните образувания), както и дейностите по изграждането, поддържането и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, включително на пречиствателните станции и другите съоръжения.

Водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане, а ВиК услугите са дейности от обществен интерес¹.

Подсектор „Води, водоснабдяване и канализация“ е определен като сектор с критична инфраструктура². Осигуряването на питейна вода е стратегическа дейност, а язовирите с национално значение за питейното водоснабдяване са стратегически обекти, като същите са от значение за националната сигурност на Република България и са част от критичната инфраструктура³.

Съгласно дефинициите в ЗРВКУ и Закона за водите (ЗВ):

- *ВиК оператори са всички предприятия с предмет на дейност извършване на ВиК услуги (чл. 2, ал. 1 от ЗРВКУ);*

- *ВиК операторът е търговец, държавно или общинско предприятие – юридическо лице, което има сключен договор с председателя на асоциацията по ВиК или с кмета на общината съгласно решение на общинския съвет за управление, поддържане и експлоатация на ВиК системите и предоставяне на ВиК услуги в границите на една или повече обособени територии, когато предоставянето на ВиК услуги е основната му дейност (чл. 198о, ал. 5 от ЗВ).*

С Решение №: РД-02-14-2234/22.09.2009 г., на основание на §34, ал. 2 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр.47 от 2009 г.) във връзка с чл. 198а от Закона за водите, министърът на регионалното развитие и благоустройството е обявил обособени територии на действие на 51 ВиК оператора с държавно и/или общинско участие, в което са посочени обхват и граници на обособените територии.

ЗРВКУ и ЗВ допускат наличието на дружества, които в определени случаи (по отношение на определени потребители и/или по отношение на определени дейности) могат да бъдат смятани за ВиК оператори:

- *други предприятия, които извършват услуги по доставяне, отвеждане и пречистване на питейни и отпадъчни води, осъществяват тези дейности съгласно изискванията на този закон (чл. 2, ал. 3 от ЗРВКУ);*

- *търговците, държавните или общинските предприятия – юридически лица, които извършват услуги по доставяне и пречистване на води за питейно-битови цели, за обществени нужди, за производствени, промишлени и други дейности с търговски характер*

¹ Чл. 3, ал. 1 и ал. 2 на ЗРВКУ

² Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 на Наредба за реда, начина и компетентните органи за установяване на критичните инфраструктури и обектите им и оценка на риска за тях, ПМС №256/17.10.2012 г.

³ Постановление № 181 на МС от 20.07.2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност

или дейности по пречистване и отвеждане на отпадъчни води и не обслужват цялата обособена територия, а отделни потребители, като те осъществяват тези услуги съгласно изискванията на ЗВ и ЗРВКУ и по отношение на тези потребители те се смятат за ВиК оператори (чл. 198о, ал. 6 от ЗВ).

Съгласно чл. 5, ал. 3 от ЗРВКУ Комисията регулира цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК операторите, включително и от предприятията по чл. 2, ал. 3, независимо от формите на собственост и управление на ВиК системите.

Съгласно докладваните данни за показателите за качество на ВиК услугите през 2021 г. в експлоатация са следните активи по ВиК системите:

Описание на параметъра	Ед. мярка	Общо за ВиК сектора
Общ брой водоизточници (основни и резервни)	брой	7 852
Общ брой пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ)	брой	59
Общ брой резервоари (водоеми)	брой	5 893
Общ брой водоснабдителни помпени станции (ВПС)	брой	3 579
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения.	км	74 504
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения, както и дължината на водопроводите, по които се довежда вода до друг оператор, само в случаите когато се използват единствено за тази цел.	км	73 511
Общ брой на водомерни зони в обслужваната от ВиК оператора територия.	брой	4 913
Общ брой на сградните водопроводни отклонения	брой	2 173 225
Общ брой водомери на СВО (средства за измерване).	брой	2 106 442
Общ брой на сградните канализационни отклонения	брой	666 602
Обща дължина на канализационната мрежа, експлоатирана от ВиК оператора	км	12 476
Общ брой канализационни помпени станции (КПС)	брой	222
Общ брой пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)	брой	132

1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2022-2026 г.: НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ

Изпълнението на разпоредбите на ЗВ доведе до сериозни промени както по отношение на статута на ВиК системите и съоръженията (същите станаха публична държавна или общинска собственост и бяха отписани от капитала на търговските дружества), така и до статута на ВиК операторите, които от собственик на активите станаха договорен оператор. Създадоха се нови институции – регионални асоциации по ВиК, които имат важни отговорности и правомощия по отношение планирането на бъдещото развитие на публичните ВиК активи.

С Постановление № 8 от 18.01.2016 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.) бяха приети Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги и Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги, които се прилагат за регулаторния период по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, започващ от 1 януари 2017 г., както и за следващи регулаторни периоди.

Разработването на двете наредби е извършено след задълбочен анализ и оценка на основните нормативни актове, приложими в отрасъла, функционалните отговорности,

ресурси и капацитет на Комисията за енергийно и водно регулиране и съществуващите взаимоотношения между КЕВР и заинтересованите страни в отрасъла.

В наредбата за регулиране на качеството на ВиК услугите е използвана методологията на Международната водна асоциация (IWA).

В наредбата за регулиране на цените на ВиК услугите са използвани добрите международни практики за ценообразуване, като са отразени специфичните условия на ВиК сектора в Р България, с цел предоставяне на устойчиви ВиК услуги. Целта на приемането на наредбите бе да се подобри нормативната регламентация и да се оптимизират редът и условията по административната регулация на цените и качеството на ВиК услугите, като се осигури по-ясна предвидимост на регулаторния режим.

Указания по прилагане на НРКВКУ и НРЦВКУ за регулаторен период 2022-2026

Г.:

На основание приетите наредби, след проведени процедури по обществено обсъждане, КЕВР прие указания по тяхното прилагане през периода 2022-2026 г., както следва:

- Указания за прилагане на Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги за регулаторния период 2022-2026 г., приети с решение по т. 1 от Протокол № 82 от 27.04.2021 г. (Указания НРКВКУ);

- Указания за образуване на цените на водоснабдителните и канализационните услуги чрез метода „горна граница на цени“ за регулаторния период 2022-2026 г., приети с решение по т. 2 от Протокол № 82 от 27.04.2021 г. (Указания НРЦВКУ).

След проведени открити заседания бяха приети следните решения:

- Решение № ПК-1 от 28.05.2021 г. за определяне на групи ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г. и определяне на прогнозни конкретни цели за показателите за качество на ВиК услугите за 2026 г.;

- Решение № НВ-1 от 28.05.2021 г. за утвърждаване на норма на възвръщаемост на капитала и нива на нетен цикъл на оборотния капитал за ВиК операторите за регулаторен период 2022-2026 г.

В изпълнение на нормативните разпоредби ВиК операторите представиха в Комисията проекти на своите бизнес планове и ценови заявления за периода 2022-2026 г. в началото на м. юли 2021 г.

Изменения в правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО) през 2021 г.:

С решение по т. 1 от Протокол № 304 от 30.12.2021 г. на КЕВР, след проведено обществено обсъждане, са приети Правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност и годишни отчетни доклади за регулаторен период 2022-2026 г., с начална дата на прилагане 01.01.2022 г., включващи:

- 1.1. Правила към единния сметкоплан за регулаторни цели на ВиК операторите;
- 1.2. Единен сметкоплан на ВиК операторите за регулаторни цели;
- 1.3. Инструкции за попълване на годишните отчетни справки за целите на регулаторното счетоводство на ВиК операторите.

2. Единен електронен модел, включващ отчетните справки на годишния отчетен доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ и отчетите по ЕСРО.

3. Инструкции за попълване на годишните отчетни справки на ВиК операторите.

4. Задължителна структура на текстовата част на годишния отчетен доклад по чл. 32,

ал. 1 от НРКВКУ и отчетите по ЕСРО.

Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора:

Първият регулаторен период във ВиК сектора обхваща 2006-2008 г., като съгласно § 2, т. 2 от ЗРВКУ първите бизнес планове се разработват от ВиК операторите и се одобряват от Комисията за период три години.

Вторият регулаторен период е 2009-2013 г., удължен двукратно чрез изменения в Закона за водите (ЗВ) до края на 2016 г. За предходния регулаторен период са изготвени годишни доклади и сравнителни анализи за периода 2009-2014 г.⁴, както и за периода 2015-2016 г.⁵

Съгласно § 14 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИД на ЗВ), обн. ДВ, бр. 58 от 31.07.2015 г. третият петгодишен регулаторен период започва от 1 януари 2017 г. и приключва на 31.12.2021 г., респективно новият петгодишен регулаторен период започва от 1 януари 2022 г.

В съответствие с разпоредбите на чл. 30 от ЗРВКУ и чл. 43 от НРКВКУ са изготвени годишни доклади за състоянието на ВиК сектора и сравнителни анализи за 2017 г.⁶, 2018 г.⁷, 2019 г.⁸, 2020 г.⁹ и 2021 г.¹⁰, публикувани на интернет страницата на КЕВР.

2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ

Съгласно нормативната регулаторна рамка Комисията обединява двете производства – бизнес план и ценово заявление в едно и приема общо решение по тях. В тази връзка дружествата представят единен електронен модел, в който са посочени параметри както на бизнес плана, така и на ценовия модел. По този начин се гарантира взаимовръзка и зависимост между отделните елементи на техническата и икономическата части на бизнес плана и предложените цени на ВиК услуги.

При прегледа на предложените бизнес планове и ценови заявления, от съществено значение е и етапът на изпълнение на разпоредбите на ЗВ по отношение на:

- учредяване на асоциации по ВиК (АВиК);
- изготвяне на окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите по смисъла на § 9 на Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр. 103 от 2013 г.);
- определяне на ВиК оператори и сключването на договори между АВиК или общински съвети, и ВиК оператори за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията, както и предоставяне на ВиК услуги на потребителите срещу заплащане;
- съгласуване на бизнес плановете на ВиК операторите от АВиК или общинския съвет.

Всички тези фактори изискват от Комисията изключително задълбочен преглед и анализ на представените от дружествата документи. Извършеният първоначален преглед

⁴ Сравнителен анализ на ВиК сектора за периода **2009-2014 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 246 от 01.12.2015 г.

⁵ Сравнителен анализ на ВиК сектора за периода **2009-2016 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 276 от 15.12.2017 г.

⁶ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2017 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 7 от Протокол № 244 от 13.12.2018 г., и поправен с решение по т. 10 от Протокол № 230 от 18.12.2019 г.

⁷ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2018 г.**, приет с решение на КЕВР по т.6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г.

⁸ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2019 г.**, приет с решение на КЕВР по т.3 от Протокол № 257 от 02.12.2020 г.

⁹ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2020 г.**, приет с решение на КЕВР по т.1 от Протокол № 215 от 30.09.2020 г.

¹⁰ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2021 г.**, приет с решение на КЕВР по т.1 от Протокол № 321 от 18.11.2022 г.

показа наличие на редица грешки и неточности в представената информация, липса на достатъчно задълбочени обосновки на направените прогнози и липса на документи, удостоверяващи статута и разпределението на ВиК активите.

В хода на образуваните административни производства по разглеждане на представените бизнес планове и ценови заявления от страна на ВиК операторите е установено, че в редица случаи част от горесцитираните разпоредби на Закона за водите не са изпълнени. Същевременно, за някои от ВиК операторите са настъпили промени в границите на обособените им територии, които не са отразени както в сключените договори, така и в представените бизнес планове.

Нормативните разпоредби на ЗВ поставят като задължително изискване за ВиК оператор да има сключен договор по реда на чл. 198п, ал. 1 от ЗВ или по реда на Закон за концесиите (ЗК), за да може да извършва дейност като ВиК оператор. През 2016 г. са сключени договори по реда на ЗВ между съответните АВиК и съществуващите регионални държавни ВиК оператори в 26 области. В област София-град има сключен договор по реда на ЗК още през 2000 г., а през 2017 г. е сключен договор и с регионалното дружество в област Пазарджик.

Изготвянето на окончателните протоколи за разпределение на собствеността на ВиК системите между държавата и общините по смисъла на § 9, ал. 5 от ЗИДЗВ бе съществен елемент от реформата в сектор ВиК, т. к. въз основа на тези документи се уточнява кои са публичните ВиК активи в обособената територия – респективно ВиК операторите могат да определят кои публични активи следва да отпишат от своя баланс, а АВиК може да определи кои публични активи ще предостави на ВиК оператора за стопанисване чрез договор. Наличието на окончателните разпределителни протоколи е съществено с оглед извършването на анализ и преценка за стойността и разпределението на активите в амортизационните планове към бизнес плановете, както и да се изясни дали управлението на ВиК системите в техните обособени територии ще продължи да се извършва от общинските съвети по реда на чл. 198б, т. 3 от ЗВ (ако всички ВиК активи в обособената територия са публична общинска собственост) или следва да се учреди АВиК по реда на чл. 198б, т. 2 от ЗВ (ако има ВиК активи – публична държавна собственост).

От представената в КЕВР информация е изяснено, че през 2016-2017 г. са изготвени окончателни разпределителни протоколи за повечето общини, влизащи в обособените територии на регионални държавни ВиК оператори, за които има сключени договори по реда на ЗВ. Все още обаче тези изисквания не са изпълнени за някои общини – включително и за членове на асоциации по ВиК, за които вече има сключени договори по реда на ЗВ (например през 2018 г. са изготвени протоколи за общините Кубрат, Завет, Попово, Елин Пелин, Долна баня, Челопеч, Ботевград, Димитровград, Стамболово, Дупница, Исперих, Велинград, Батак, Сандански). През 2019 г. е изготвен протокол за община Троян, а през 2020 г. е изготвен протокол за община Белово. Все още в Комисията не са представени протоколи за общини Сърница, Ракитово, Панагюрище, Стрелча.

2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 10, ал. 7 от ЗРВКУ в края на м. юни/началото на м. юли 2021 г. са представени бизнес планове и заявления на 41 дружества, които са публикувани на интернет страницата на КЕВР. В допълнение през периода м. август/септември са представени бизнес планове и ценови заявления на още 3 дружества, а през м. ноември още от 1 дружество, с което общият брой внесени проекти на бизнес планове и

ценови заявления е 45.

„Софийска вода“ АД е представило в Комисията само проектен вариант на текстова част на бизнес план, като дружеството е посочило, че ще бъде представена окончателната версия на бизнес плана след приключването му. С писмо от 30.09.2021 г. дружеството е информирало Комисията, че бизнес план на дружеството за регулаторен период 2022-2026 г. е внесен за съгласуване в Столична община. С писмо от 17.05.2022 г. „Софийска вода“ АД е информирало Комисията, че на 19.11.2021 г. дружеството е представило в Столична община допълнителни обосновки и корекции във внесения на 30.09.2021 г. проект на бизнес план; искане за възстановяване на икономическия баланс на концесионния договор по смисъла на чл. 123 от ЗК, както и че одобряването на бизнес плана от Столичния общински съвет е обвързано с предварителното обсъждане на възможностите за възстановяване на икономическия баланс на концесията, което е възможно да наложи промени в проекта на бизнес плана, респективно новото му внасяне в Столична община за становище, което е причина „Софийска вода“ АД все още да не е представило бизнес план в КЕВР.

До края на 2022 г. в Комисията не е постъпила информация за прието от Столична община решение за съгласуване на бизнес плана по реда на ЗВ, както и „Софийска вода“ АД не е представило в Комисията бизнес план за регулаторен период 2022-2026 г.

С писмо от 09.12.2022 г. от кмета на Столична община е поискано становище на КЕВР по проект на Четвърто допълнително споразумение към Договор за концесия за предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги на територията на Столична община. В тази връзка, към писмото са приложени Решение № 898 от 24.11.2022 г. на Столичния общински съвет, прието по Протокол № 66 от 24.11.2022 г. по т. 16, проект на ЧДС към Договора за концесия, проект на Анекс 20 към Договора за концесия - „Инвестиционна програма на Концесионера“.

Съгласуване на бизнес планове от Асоциациите по ВиК

Съгласно чл. 198м, ал. 2 от ЗВ *Бизнес планът на съответния ВиК оператор се съгласува от асоциацията по ВиК или от общинския съвет. При несъответствие с генералните планове, инвестиционните програми и договорите за възлагане асоциацията по ВиК или общинският съвет го връща за доработка с мотивирано становище и указания.*

Данните за представените в КЕВР първоначални бизнес планове и ценови заявления за новия регулаторен период 2022-2026 г. показват следното:

Асоциациите по ВиК в областите Варна, Бургас, София област **не са насрочили** заседания на общите си събрания за да разгледат проектите на бизнес планове на съответните ВиК оператори; а тези в областите Габрово, Пазарджик и Разград са насрочили, но **не са провели** заседания на общите събрания.

Асоциациите по ВиК в областите Велико Търново, Добрич, Благоевград, Кърджали, Монтана, Сливен, Смолян, Шумен, Видин, Хасково, Кюстендил, както и Асоциацията по ВиК в община Пещера са провели заседания на общите събрания, на които са разгледали, но **не са съгласували** предложените бизнес планове от съответните дружества. Същевременно обаче остава неясен фактът дали посочените асоциации по ВиК са върнали бизнес планове за доработка с мотивирани становища и указания в съответствие с чл. 198м, ал. 2 от ЗВ.

Асоциациите по ВиК в областите Плевен, Пловдив, Стара Загора, Русе, Ловеч, Силистра, Ямбол, Търговище, Враца и Перник са провели заседания на общите събрания, на

които са разгледали и **са съгласували** предложените бизнес планове от съответните дружества.

Видно от гореизложеното голяма част от асоциациите по ВиК не изпълниха вменените им нормативни задължения по отношение бизнес планове на ВиК операторите. Това създава пречки пред работата на Комисията, доколкото съществува неяснота по отношение на обхвата и параметрите на бизнес планове, които следва да са съгласувани на местно ниво от страна на публичните собственици на ВиК системите и възложители по договор за тяхното стопанисване от избраните ВиК оператори по реда на ЗВ, преди да започне разглеждането на бизнес планове от страна на КЕВР по реда на ЗРВКУ.

Същевременно, с влезли в сила решения № 1436 от 04.02.2019 г., № 10477 от 05.07.2019 г. и № 3916 от 13.03.2020 г. на Върховния административен съд (ВАС) бяха отменени решения на КЕВР за одобряване на 5-годишни бизнес планове на ВиК оператори поради факта, че в процеса на разглеждане и одобряване на бизнес планове от Комисията по реда на ЗРВКУ са настъпили изменения в бизнес планове, които е следвало повторно да бъдат съгласувани от съответните асоциации по ВиК. Във връзка с горното е видно, че процедурата по одобрение на финален вариант на бизнес план, след направени необходимите корекции и изменения, ще може да започне от КЕВР едва след като този финален вариант бъде съгласуван от съответната АВиК, или бъде приложен чл. 27 от НРЦВКУ след изтичане срока по договор.

Комисията многократно информира компетентните институции за проблемите в дейността на асоциациите по ВиК. Този въпрос бе поставен и в изпратеното на 23.12.2020 г. писмо, в което КЕВР информира МРРБ, Български ВиК Холдинг и Съюза на ВиК операторите в Р България за важни въпроси, които следва да бъдат изяснени преди изготвяне на указанията за новия регулаторен период.

Конкретна информация за посочените проблеми бе изпратена с писмо изх. № В-04-88-2 от 03.06.2021 г. и на служебния министър на регионалното развитие и благоустройството, като бе отправен апел за създаване на необходимата организация за изпълнение на задълженията на асоциациите по ВиК за съгласуване на бизнес планове на съответните ВиК оператори в сроковете по договор.

Неизяснени обстоятелства по отношение статута и/или обхвата на обособените територии на някои дружества

В следните области съществуваха неизяснени обстоятелства при разглеждането на бизнес планове им от страна на Комисията поради неизпълнени разпоредби на ЗВ извън компетенциите на КЕВР:

- **Благоевград:** Община Петрич е член на АВиК-Благоевград и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния ВиК оператор. Първоначално внесеният от дружеството бизнес план не включваше община Петрич, поради което АВиК-Благоевград указва на ВиК оператора да преработи и допълни бизнес плана, което бе направено от дружеството, и в ревизирувания бизнес план територията на община Петрич е включена от 2023 г.

По отношение на община Сандански е изяснено още в предходния регулаторен период, че управлението на ВиК системите следва да се осъществява от АВиК по реда на чл. 198б, ал. 2 от ЗВ, която до момента не е учредена. Общинското ВиК дружество „УВЕКС“ ЕООД, гр. Сандански продължава да осъществява дейност като ВиК оператор в нарушение на чл. 198а, ал. 5. Същото е представило бизнес план при липса на компетентен орган, който да го съгласува по реда на ЗВ.

- **Кюстендил:** Община Дупница е член на АВиК-Кюстендил и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния оператор; същевременно общинското дружество „ВиК – Дупница“ ЕООД продължава да осъществява дейност като ВиК оператор и е внесло в КЕВР проект на бизнес план. Първоначално внесенят бизнес план от „Кюстендилска вода“ ЕООД предвиждаше да предоставя ВиК услуги в община Дупница още от 2022 г., което не отразяваше фактическата ситуация. До края на 2022 г. компетентните органи не бяха изяснили от коя година следва да се заложи в бизнес плана фактическото присъединяване на община Дупница.

- **Пазарджик:** Общините Панагюрище и Стрелча са членове на АВиК-Пазарджик и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния оператор „ВКУ“ ЕООД, гр. Пазарджик; същевременно общинските дружества „ВиК – П“ ЕООД, гр. Панагюрище и „ВиК-С“ ЕООД, гр. Стрелча продължават да осъществяват дейност като ВиК оператори и „ВиК – П“ ЕООД, гр. Панагюрище е внесло в КЕВР проект на бизнес план.

Същевременно през 2021 г. Общинският съвет Белово и АВиК-Пазарджик са взели решения за промяна в границите на обособената територия на „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик чрез присъединяване на община Белово, а на 17.03.2022 г. между АВиК – Пазарджик и дружеството е сключено допълнително споразумение към договора, съгласно което регионалният ВиК оператор ще започне да предоставя ВиК услуги в община Белово, считано от 01.06.2022 г.

По отношение на общините Велинград, Сърница и Батак е изяснено, че управлението на ВиК системите следва да се осъществява от АВиК по реда на чл. 198б, ал. 2 от ЗВ, които до момента не са учредени. Общинските дружества продължават да осъществяват дейност като ВиК оператор в нарушение на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ. „ВКТВ“ ЕООД, гр. Велинград е представило бизнес план, а „ВиК – Батак“ ЕООД не е предоставило такъв.

До момента за община Ракитово не е изяснено разпределението на собствеността на публичните ВиК системи, съответно кой е компетентният орган по чл. 198б от ЗВ. „ВКТВ“ ЕООД, гр. Ракитово не е предоставило бизнес план в КЕВР.

По отношение на община Пещера е изяснено, че управлението на ВиК системите следва да се осъществява от АВиК по реда на чл. 198б, ал. 2 от ЗВ, която е учредена. Същевременно общинското дружество „ВКС“ ЕООД, гр. Пещера продължава да не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ, доколкото стопанисването на публичните ВиК активи и предоставянето на ВиК услуги не е възложено с договор от АВиК-Пещера.

- **Разград:** Регионалният ВиК оператор с държавно участие „ВиК“ ООД, гр. Исперих е представил в Комисията бизнес план, но дружеството продължава да не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ, доколкото стопанисването на публичните ВиК активи и предоставянето на ВиК услуги не е възложено с договор от АВиК-Исперих.

Комисията многократно изисква от компетентните институции информация за планираните дейности по изпълнение на приложимите разпоредби на ЗВ по отношение на посочените ВиК оператори. Този въпрос бе поставен и в изпратеното на 23.12.2020 г. писмо, в което КЕВР информира МРРБ, Български ВиК Холдинг и Съюза на ВиК операторите в Република България за важни въпроси, които следва да бъдат изяснени преди изготвяне на указанията за новия регулаторен период.

Конкретна информация за посочените казуси бе изпратена с писмо изх. № В-04-88-2 от 03.06.2021 г. и на служебния министър на регионалното развитие и благоустройството,

като бе отправен апел за разрешаване на съществуващите неизяснени обстоятелства.

В отговор на запитвания на Комисията, МРРБ е изпратило писма с информация и становища по описаните казуси, а именно: с писмо вх. № В-03-06-3 от 11.03.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило фактическата ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик; с писмо вх. № В-17-18-1004 от 19.08.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило фактическата ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград; С писмо вх. № В-03-06-1013 от 19.08.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило фактическата ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Кюстендилска вода“ ЕООД.

Предложения за изменения и допълнения на ЗРВКУ

През лятото на 2021 г. в деловодството на 46-то народно събрание са внесени от народни представители 3 броя законопроекта за изменение и допълнение на ЗРВКУ, както следва:

- Законопроект № 46-154-01-12 от 27.07.2021 г., с който се предлага в §1 да се промени срокът на регулаторните периоди (от 5 на 3 години), в §2 да не се разглеждат внесените бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г., а ВиК дружествата да разработят нови бизнес планове за период 2023-2025 г., в §3 се предлагат правила за изменение на цени на ВиК услуги за 2022 г. и приемане от КЕВР на методика за определяне на цените, конкретни прогнозни нива на показатели за качество и ред за определяне на социална поносимост на цените, а в §4 се предлага включване на изискване за предприемане на действия от асоциациите по ВиК;

- Законопроект № 46-154-01-30 от 12.08.2021 г., с който се предлага в §1 да се създаде в чл. 13 на ЗРВКУ нова ал. 6, съгласно която ВиК дружествата не могат да калкулират в цената на водната услуга повече от 25 на сто от общите загуби на вода;

- Законопроект № 46-154-01-36 от 19.08.2021 г., с който се предлага в §1 да се създаде в чл. 13, ал. 2 на ЗРВКУ нова т. 3, съгласно която когато доставената вода за питейно-битови нужди е с отклонение от качеството при определяне себестойността на услугата, не се прилагат ал. 1, т. 2 „б“, т. 3, т. 4 и т. 5, както и не се смятат такси за водовземане, ако се дължат за питейна вода.

На 01.09.2021 г. Комисията по околна среда и водите в НС проведе обществено обсъждане на трите законопроекта, а на 08.09.2021 г. проведе първо заседание, като въз основа на проведено гласуване предлага на Народното събрание да подкрепи за първо гласуване законопроекта № 46-154-01-12 от 27.07.2021 г. и № 46-154-01-36 от 19.08.2021 г., и да не подкрепи за първо гласуване Законопроект № 46-154-01-30 от 12.08.2021 г.

Поради прекратяване дейността на 46-то народно събрание, посочените законопроекта за изменение и допълнение на ЗРВКУ не са окончателно приети. В тази връзка, доколкото не настъпиха промени в действащата нормативна уредба, Комисията започна разглеждане на внесените бизнес планове за новия регулаторен период 2022-2026 г.

Процедури по разглеждане и одобрение на бизнес планове

След извършен детайлен преглед на представените бизнес планове и ценови заявления, и необходимите приложения към тях, през периода октомври – декември 2021 г. са проведени обсъждания с 22 дружества с държавно и общинско участие. Обсъжданията се провеждат на основание чл. 25, ал. 1 от НРЦВКУ по реда на Глава седма от Указания НРЦВКУ, като се обсъждат параметрите на всички справки от бизнес плана и ценовото

заявление, респективно от страна на КЕВР се обръща внимание за всички констатирани пропуски, неточности или необосновани параметри и се определя срок за представяне на коригиран бизнес план. За всяко проведено обсъждане е съставен двустранен протокол, подписан от представители на КЕВР и на съответния ВиК оператор.

Общо 12 дружества са представили коригирани бизнес планове в Комисията след проведените обсъждания. Съгласно изискванията коригираните бизнес планове се внасят в съответните асоциации по ВиК/Общински съвети за разглеждане и съгласуване по реда на ЗВ и в случай че отговарят на всички нормативни и регулаторни изисквания, започва процедурата по тяхното приемане от КЕВР по реда на ЗРВКУ, включваща:

- изготвяне на доклад и проект на решение от работната група, които се разглеждат и приемат от Комисията на закрито заседание;
- провеждане на открито заседание на КЕВР с дружеството заявител;
- провеждане на обществено обсъждане със заинтересованите страни;
- изготвяне на проект на решение, в което се анализират всички направени устни изказвания и постъпили писмени становища, което се разглежда и приема от Комисията на закрито заседание.

Мораториум върху цените на ВиК услуги

Съгласно решение на Народното събрание, обнародвано в Държавен вестник бр.108 от 17.12.2021 г., *Народното събрание налага мораториум върху цената на електроенергията, ВиК услугите и топлинната енергия на регулиран пазар на нивата от 16 декември 2021 г. Решението е със срок на действие до 31 март 2022 г. Решението влиза в сила от деня на обнародването му в Държавен вестник.*

Във връзка с посоченото решение на Народното събрание, същото отложи своите заседания по всички производства във връзка с регулиране на цени в секторите „Електроенергетика“, „Топлоенергетика“ и „Водоснабдителни и канализационни услуги“, включително насрочените на 16.12.2021 г. две открити заседания и обществени обсъждания за бизнес плановете на „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Монтана и „ВиК Паничище“ ЕООД, гр. Сапарева баня; както и не насрочи провеждане на закрити заседания за разглеждане на доклади и проекти на решения за други ВиК дружества, за които са изпълнени изискуемите изисквания.

През периода на действие на мораториума, ВиК операторите стартираха корекции в представените бизнес планове във връзка с изпратени от МРРБ до дружествата с държавно участие в капитала указания с писмо изх. № 91-00-14 от 11.02.2022 г. (представено в КЕВР с вх. № В-07-00-2 от 28.02.2022 г.), с което е изискано от ВиК операторите да коригират прогнозните разходи за електроенергия със средни стойности на цените на електроенергията за базов отчетен период от втората половина на 2021 г.

В следващата таблица е представена информация за одобрените бизнес планове през 2022 г.:

ВиК оператор	Дата на внесен първоначален бизнес план	Дата на проведено обсъждане	Дата на внесен окончателен изменен бизнес план	Дата на проведено заседание на АВиК / Общински съвет	Взето решение за съгласуване на окончателен изменен бизнес план	Изготвен доклад	Проведено закрито заседание	Проведени открито заседание и обществено обсъждане	Решение на КЕВР
„ВиК Паничище“ ЕООД, гр. Сапарева баня	30.06.2021 г.	20.10.2021 г.	04.11.2021 г.	28.10.2021 г.	Да	07.12.2021 11.04.2022 г.	10.12.2021 г. 19.04.2022 г.	27.04.2022 г.	БП-Ц-1 от 19.5.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Монтана	30.06.2021 г.	13.10.2021 г.	04.03.2022 г.	31.3.2022 г.	Да	07.12.2021 04.04.2022 г.	10.12.2021 г. 19.04.2022 г.	27.04.2022 г.	БП-Ц-2 от 19.5.2022 г.
„ВиК Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново	30.06.2021 г.	11.10.2021 г.	02.03.2022 г.	05.04.2022 г.	Да	15.04.2022	28.04.2022 г.	09.05.2022 г.	БП-Ц-3 от 31.05.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Русе	1.7.2021 г.	29.10.2021 г.	23.2.2022 г.	6.4.2022	Да	15.4.2022 г.	28.04.2022 г.	09.05.2022 г.	БП-Ц-4 от 31.05.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Габрово	30.06.2021 г.	19.10.2021 г.	08.3.2022 г.	15.4.2022	Да	28.4.2022 г.	29.04.2022 г.	09.05.2022 г.	БП-Ц-5 от 31.05.2022 г.
„ВиК – Стенето“ ЕООД, гр. Троян	30.6.2021 г.	03.11.2021 г.	18.3.2022 г.	31.03.2022 г.	Да	28.4.2022 г.	29.04.2022 г.	09.05.2022 г.	БП-Ц-6 от 31.05.2022 г.
„ВиК“ ЕООД, гр. Плевен	29.6.2021 г.	15.10.2021 г.	11.3.2022 г.	19.04.2022 г.	Да	28.4.2022 г.	29.04.2022 г.	09.05.2022 г.	БП-Ц-7 от 31.05.2022 г.
„Инфрастрой“ ЕООД, гр. Брацигово	9.7.2021 г.	28.10.2021 г.	24.3.2022 г.	25.02.2022 г.	Да	29.04.2022 г.	11.5.2022 г.	18.05.2022 г.	БП-Ц-8 от 09.06.2022 г.
„ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора	1.7.2021 г.	28.10.2021 г.	8.3.2022 г.	07.04.2022 г.	Да	29.04.2022 г.	11.5.2022 г.	18.05.2022 г.	БП-Ц-9 от 09.06.2022 г. БП-Ц-10 от 23.09.2022 г.
„ВиК“ АД, гр. Ловеч	30.06.2021 г.	19.10.2021 г.	04.3.2022 г.	18.04.2022 г.	Не е взето решение	13.12.2021 31.05.2022 г.	03.06.2022 г.	09.06.2022 г.	БП-Ц-11 от 29.06.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Търговище	29.6.2021 г.	11.10.2021 г.	18.3.2022 г.	11.04.2022 г.	Не е взето решение	31.05.2022 г.	03.06.2022 г.	09.06.2022 г.	БП-Ц-12 от 29.06.2022 г.
„ВиК – Варна“ ООД, гр. Варна	30.6.2021 г.	14.10.2021 г.	23.3.2022 г.	18.04.2022 г.	Да	31.05.2022 г.	03.6.2022 г.	09.06.2022 г.	БП-Ц-13 от 29.06.2022 г.
„Водоснабдяване - Дунав“ ЕООД, гр. Разград	30.6.2021 г.	18.10.2021 г.	13.04.2022 г.	Не е проведено	Не е взето решение	20.06.2022 г.	23.6.2022 г.	30.6.2022 г.	БП-Ц-14 от 21.07.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Силистра	30.6.2021 г.	22.10.2021 г.	16.05.2022 г.	17.06.2022 г.	Не е взето решение	21.06.2022 г.	23.6.2022 г.	30.6.2022 г.	БП-Ц-15 от 21.07.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Враца	30.6.2021 г.	22.11.2021 г.	25.5.2022 г.	21.06.2022 г.	Да	30.06.2022 г.	05.07.2022 г.	12.07.2022 г.	БП-Ц-16 от 29.07.2022
„ВиК“ ЕАД, гр. Бургас	29.6.2021 г.	12.11.2021 г.	21.3.2022 г.	20.04.2022 г.	Да	30.06.2022 г.	05.07.2022 г.	12.07.2022 г.	БП-Ц-17 от 29.07.2022
„ВиК – Видин“ ЕООД, гр. Видин	30.6.2021 г.	18.02.2022 г.	09.6.2022 г.	04.07.2022 г.	Не е взето решение	27.07.2022 г.	29.7.2022 г.	09.8.2022 г.	БП-Ц-18 от 31.08.2022
„ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол	30.6.2021 г.	26.10.2021 г.	13.6.2022 г.	11.07.2022 г.	Да	27.07.2022 г.	29.7.2022 г.	09.8.2022 г.	БП-Ц-19 от 31.08.2022
„ПСОВ-ЛЕКО КО“ ЕООД, гр. Радомир	16.08.2021 г.	15.03.2022 г.	04.07.2022 г.	-	-	27.07.2022 г.	29.7.2022 г.	09.8.2022 г.	БП-Ц-20 от 31.08.2022
„Водоснабдяване“ ЕООД, гр. Брезник	01.07.2021 г.	13.04.2022 г.	16.06.2022 г.	-	-	27.07.2022 г.	29.7.2022 г.	09.8.2022 г.	БП-Ц-21 от 31.08.2022
„ВиК - Златни пясъци“ ООД, к.к. Златни пясъци	30.6.2021 г.	05.04.2022 г.	04.7.2022 г.	-	-	29.8.2022 г.	31.8.2022 г.	07.9.2022 г.	БП-Ц-22 от 29.09.2022

ВиК оператор	Дата на внесен първоначален бизнес план	Дата на проведено обсъждане	Дата на внесен окончателен изменен бизнес план	Дата на проведено заседание на АВиК / Общински съвет	Взето решение за съгласуване на окончателен изменен бизнес план	Изготвен доклад	Проведено закрито заседание	Проведени открито заседание и обществено обсъждане	Решение на КЕВР
„ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД, гр. Бургас	01.07.2021 г.	04.04.2022 г.	08.7.2022 г.	-	-	29.08.2022	31.8.2022 г.	07.9.2022 г.	БП-Ц-23 от 29.09.2022
„ВиК“ ЕООД, гр. Смолян	30.6.2021 г.	17.02.2022 г.	14.7.2022 г.	29.08.2022 г.	Не е взето решение	31.8.2022 г.	02.9.2022 г.	09.9.2022 г.	БП-Ц-24 от 29.09.2022
„ВиК“ ЕООД, гр. Хасково	29.06.2021 г.	07.04.2022 г.	16.8.2022 г.	20.09.2022 г.	Не е взето решение	26.9.2022 г.	29.9.2022 г.	05.10.2022 г.	БП-Ц-25 от 27.10.2022
„ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград	1.7.2021 г.	13.04.2022 г.	29.8.2022 г.	12.10.2022 г.	Да	24.10.2022 г.	27.10.2022 г.	03.11.2022 г.	БП-Ц-26 от 30.11.2022
„ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив	30.6.2021 г.	12.11.2021 г.	24.2.2022 г.	31.03.2022 г.	Да	01.11.2022 г.	04.11.2022 г.	11.11.2022 г.	БП-Ц-27 от 30.11.2022 г.
„АЦК“ ООД, гр. София	01.07.2021 г.	06.04.2022 г.	06.10.2022 г.	-	-	01.11.2022	04.11.2022 г.	11.11.2022 г.	БП-Ц-28 от 30.11.2022 г.
„СПРИНГ ФОРС“ ООД, гр. Нови пазар	19.07.2021 г.	20.05.2022 г.	18.10.2022 г.	-	-	01.11.2022 г.	04.11.2022 г.	11.11.2022 г.	БП-Ц-29 от 30.11.2022 г.
„ВиК“ ООД, гр. Кърджали	30.6.2021 г.	02.11.2021	17.10.2022 г.	16.11.2022 г.	Да	25.11.2022 г.	30.11.2022 г.	06.12.2022 г.	БП-Ц-30 от 30.12.2022 г.
„ВиК Берковица“ ЕООД, гр. Берковица	1.7.2021 г.	14.07.2022 г.	10.11.2022 г.	11.11.2022 г.	Да	25.11.2022 г.	30.11.2022 г.	06.12.2022 г.	БП-Ц-31 от 30.12.2022 г.

През 2022 г. Комисията одобри бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г. на общо 30 ВиК оператора, от които 20 дружества с държавно участие, 5 общински ВиК оператора и 5 частни дружества.

Общо 7 асоциации по ВиК не са взели решения за съгласуване на бизнес плановете и/или тяхното връщане за преработка с мотивирани указания – в областите Ловеч, Търговище, Разград, Силистра, Видин, Смолян и Хасково. По отношение на тези производства е приложена разпоредбата на чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ.

2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги през регулаторен период 2022-2026 г.

Съгласно т. 52.1 от Указания НРЦВКУ Комисията изменя одобрените цени за 2023 година по следната формула: $C_{2023} = C_{\text{бп } 2023} * (1 + I_{2022} - X_{2023})$, лв./куб.м (без ДДС). Коефициент X_{2023} се изчислява по следната формула: $X_{2023} = E_{2023} + Q_{p2023} + Q_{и2023} + Y_{2023}$.

Съгласно т. 52.1 от Указания НРЦВКУ 2022-2026 г.:

- E_{2023} е коефициент за подобряване на ефективността за 2023 г. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.1;

- Q_{p2023} е коефициент, отразяващ разликата между прогнозните и действителните разходи, които са в резултат на осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.2. с използване на данни за прогнозните и действителните допълнителни разходи за 2021 г. съгласно одобрения бизнес план и реално отчетените резултати;

- $Q_{и2023}$ е коефициент, отразяващ разликата между прогнозните и действителните инвестиции, извършени за изпълнение на индивидуалните годишни целеви нива на показателите за качество на ВиК услугите. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.4. с данни за четвъртата и петата година на предходния регулаторен период, или 2020-2021 г. съгласно одобрения бизнес план и реално отчетените резултати;

- Y_{2023} е коефициент, отразяващ изпълнението на индивидуалните годишни целеви нива на единните показатели за ефективност, определени по реда на чл. 4, ал. 2, т. 1 от НРЦВКУ, който се прилага по реда на чл. 4, ал. 4 от НРЦВКУ. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.5. с данни за четвъртата и петата година на предходния регулаторен период, или 2020-2021 г. съгласно одобрения бизнес план и реално отчетените резултати.

През 2022 г. са извършени проверки на дейността на ВиК операторите, в рамките на които са установени разходите, попадащи в обхвата на коефициент Q_{p2023} , установено е изпълнението на нивата на инвестиции за периода 2020-2021 г. във връзка с определянето на коефициент $Q_{и2023}$, както и нивото на изпълнение на единните показатели за ефективност във връзка с определянето на коефициент Y_{2023} .

За 28 от дружествата са утвърдени и приложени нови цени на ВиК услуги за 2022 г. и са одобрени цени на ВиК услуги за 2023-2026 г. Одобрените цени на ВиК услуги за 2023 г. са изменени с Решение № Ц-32 от 30.12.2022 г., в сила от 01.01.2023 г.

Бизнес плановете на „ВиК“ ООД, гр. Кърджали и „ВиК Берковица“ ЕООД са представени в Комисията през периода м. октомври-ноември, поради което тяхното разглеждане е приключило в края на м. декември, респективно предложените цени на ВиК услугите за 2022 г. не са утвърдени. В решенията за одобряване на бизнес плановете на посочените дружества са одобрени цени за периода на бизнес плана и са изменени одобрените цени на ВиК услуги за 2023 г.

3. КОНТРОЛ

Приетите през 2016 г. наредби за регулиране на качеството и цените на ВиК услугите поставят нови изисквания както към ВиК операторите, така и към Комисията. Особено голям фокус е отреден на качеството на информацията, предоставяна от дружествата, като на КЕВР е вменено и ново задължение освен да оценява постигнатите резултати за подобрене на качеството на ВиК услугите, да оценява и качеството на предоставяната информация. В тази връзка в своите указания по прилагането на новите наредби за регулаторен период 2017-2021 г. Комисията заложи конкретни изисквания към дружествата, включително:

- Създаване и поддържане на регистри (регистър на активи/географска информационна система; на аварии; на лабораторни изследвания за качеството на питейни и отпадъчни води; на оплаквания от потребители; на утайки от ПСОВ; на водомери на сградни отклонения; система за отчитане и фактуриране, счетоводна система за регулаторна отчетност);

- Създаване и поддържане на бази данни (измерени количества вода на вход водоснабдителна система; контролни разходомери и дата логери, изчисляване на неизмерена законна консумация; изразходвана електрическа енергия; измерени количества вода на вход ПСПВ/ПСОВ; сключени и изпълнени договори за присъединяване; длъжности и задължения на персонала);

- Внедряване на стандарти за системи за управление БДС EN ISO 9001:2008, БДС EN ISO 14001:2004, BS OHSAS 18001:2007;

- Създаване и поддържане на интернет страница на български език, както и поддържане на 24 часова телефонна линия за връзка с потребители;

- Внедряване на правила за Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО), включително и предоставяне на одиторски доклад за тяхното прилагане.

Съгласно т. 3д от Указания НРКВКУ *Регистър* е електронна база данни, която:

- е изградена по единна методология;
- съдържа достоверна информация, която може да се потвърди с документи;
- се актуализира своевременно;
- съхранява по леснодостъпен начин съдържащата се в нея информация;
- дава възможност за генериране на справки за всяко вписано обстоятелство.

Така предвидените регистри следва да предоставят достоверна и надеждна информация за ключови параметри от дейността на ВиК операторите – активи, аварии, лабораторни изследвания, оплаквания на потребители, утайки от ПСОВ, водомери на СВО, фактурирани количества и счетоводни данни. Дигиталните регистри следва да са специализирани софтуерни системи, които по надежден начин да защитават въведената в тях информация срещу последващи нерегламентирани корекции и/или манипулации, да могат да генерират справки и отчети във всеки момент на проверка, които да са съпоставими с представени официални отчети и да могат да бъдат потвърдени с данни от първични източници (протоколи, фактури, чертежи и други).

По отношение на изискуемите регистри и бази данни са проверявани общите характеристики (включително заповеди за тяхното внедряване и необходимите вътрешни политики и процедури; наличие на правила за описание на процесите на работа с данни и механизми за тяхното верифициране и последващ контрол; наличие на потребителски имена, пароли и нива на достъп; съхраняване на записи за извършените промени, възможностите за експортиране на данните, връзки с други системи и възможности за генериране на справки

по зададени критерии); както и специфичните изискуеми характеристики за всеки от изискуемите регистри и бази данни.

КЕВР ежегодно следи и анализира постигнатите нива на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги в страната, както въз основа на изготвяните и представяни в Комисията годишни отчетни доклади на ВиК операторите, така и чрез проверки на място.

Извършени проверки през 2022 г.

В изпълнение на Заповед № 3-В-1003 от 18.05.2022 г. на председателя на КЕВР са извършени планови проверки на място, съгласно одобрена програма за планови проверки през 2022 г., приета с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 21 от 21.01.2022 г., за изпълнението на одобрените бизнес планове през 2021 г. на дружествата, както следва:

ВиК оператор	Решение №
„Инфрастрой“ ЕООД, гр. Брацигово	БП-Ц-2 от 22.03.2018 г.
„ВиК - Кресна“ ЕООД	БП-Ц-11 от 07.11.2018
„ВиК Паничище“ ЕООД, гр. Сапарева баня	БП-Ц-2 от 15.05.2019 г.

Проверките са извършени със следната програма:

1. Проверка и оценка на наличните регистри и бази данни – начин на въвеждане и поддържане, ниво на внедряване на изискуемите технически параметри (общи и специфични характеристики); верифициране на информация от наличните регистри и бази данни чрез сравнение с отчетените данни на ВиК оператора за 2021 г. с цел доказване на достоверността им;

2. Проверка на сметка 207/613 или еквивалент/Активи в процес на изграждане, отчетени инвестиции и завършени активи, както и проверка на прилагането на Механизъм за реинвестиране на част от приходите през 2020 - 2021 г.;

3. Проверка на извършените действителни разходи за осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи спрямо прогнозните в бизнес плана за 2021 г., включени в коефициент Qp;

4. Проверка на прилагането на утвърдените цени на ВиК услуги чрез представяне на фактури.

В изпълнение на Заповед № 3-В-1004 от 18.05.2022 г. на председателя на КЕВР са извършени проверки на отчетните доклади за изпълнението на бизнес плановете през 2021 г. на ВиК операторите, които са извън обхвата на програмата за планови проверки на място, приета с Решение на КЕВР т. 2 от Протокол № 21 от 21.01.2022 г., както следва:

№	В и К оператор	Решение №
1	„Софийска вода“ АД	БП-Ц-1 от 29.03.2017 г.
2	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Смолян	БП-Ц-2 от 26.04.2017 г.
3	„Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД	БП-Ц-3 от 28.04.2017 г.
4	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Пловдив	БП-Ц-6 от 09.06.2017 г.
5	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра	БП-Ц-7 от 09.06.2017 г.
6	„ВиК“ ООД, гр. Кърджали	БП-Ц-9 от 26.07.2017 г.
7	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Русе	БП-Ц-10 от 26.07.2017 г.
8	„Напоителни системи“ ЕАД	БП-Ц-11 от 26.07.2017 г.
9	„ВиК – Златни пясъци“ ООД	БП-Ц-12 от 27.07.2017 г.

10	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник	БП-Ц-13 от 09.08.2017 г.
11	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Монтана	БП-Ц-14 от 09.08.2017 г.
12	„Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД	БП-Ц-15 от 25.09.2017 г.
13	„Водоснабдяване и канализация – Сливен“ ООД	БП-Ц-16 от 25.09.2017 г.
14	„Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас	БП-Ц-5 от 26.11.2020 г. / БП-Ц-20 от 30.11.2017 г.
15	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Ямбол	БП-Ц-1 от 10.04.2019 г. / БП-Ц-21 от 30.11.2017 г.
16	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Враца	БП-Ц-7 от 03.10.2019 г. / БП-Ц-22 от 30.11.2017 г.
17	„Водоснабдяване и канализация - Добрич“ АД	БП-Ц-1 от 28.02.2018 г.
18	„ПСОВ-ЛЕКО КО“ ЕООД, гр. Радомир	БП-Ц-4 от 22.05.2018 г.
19	„Верил Сървис“ АД	БП-Ц-5 от 22.05.2018 г.
20	„Водоснабдяване и канализация – Видин“ ЕООД	БП-Ц-6 от 19.06.2018 г.
21	„Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново	БП-Ц-7 от 19.07.2018 г.
22	„ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД	БП-Ц-8 от 19.07.2018 г.
23	„В и К“ ООД, гр. Габрово	БП-Ц-9 от 28.09.2018 г.
24	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Плевен	БП-Ц-10 от 25.10.2018 г.
25	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград	БП-Ц-12 от 29.11.2018 г.
26	„Водоснабдяване и канализация Берковица“ ЕООД	БП-Ц-3 от 19.06.2019 г.
27	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Стара Загора	БП-Ц-4 от 25.07.2019 г.
28	„В и К“ АД, гр. Ловеч	БП-Ц-5 от 22.08.2019 г.
29	„Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, гр. Разград	БП-Ц-6 от 22.08.2019 г.
30	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. София	БП-Ц-8 от 30.10.2019 г.
31	„АЦК“ ООД	БП-Ц-9 от 27.11.2019 г.
32	„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Търговище	БП-Ц-1 от 27.02.2020 г.
33	„ВиК - Стенето“ ЕООД, гр. Троян	БП-Ц-2 от 23.04.2020 г.
34	„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Хасково	БП-Ц-3 от 30.07.2020 г.
35	„Спринг Форс“ ООД, гр. Нови пазар	БП-Ц-4 от 30.09.2020 г.

Проверките са извършени със следната програма:

1. Проверка и оценка на наличните регистри и бази данни – начин на въвеждане и поддържане, ниво на внедряване на изискуемите технически параметри (обща и специфични характеристики); верифициране на информацията от наличните регистри и бази данни чрез сравнение с отчетените данни на ВиК оператора за 2021 г. с цел доказване на достоверността им;

2. Проверка на сметка 207/613 или еквивалент/Активи в процес на изграждане, отчетени инвестиции и завършени активи, в т.ч. по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ на дружествата, които са бенефициенти, както и проверка на прилагането на Механизъм за реинвестиране на част от приходите през 2020 - 2021 г.;

3. Проверка на извършените действителни разходи за осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи спрямо прогнозните в бизнес плана за 2021 г., включени в коефициент Qp.

Съставени са двустранни констативни протоколи, съдържащи описание на фактическата обстановка за обекта на проверката, които са връчени на представителите на съответните ВиК оператори.

За извършените проверки е изготвен доклад с вх. № В-Дк-1172 от 07.11.2022 г., приет с Решение на КЕВР по т. 4 от Протокол № 308 от 10.11.2022 г. и публикуван на интернет страницата на Комисията.

Оценка на качеството на информация

Съгласно чл. 34, ал. 1 от НРКВКУ Комисията оценява качеството на информацията за

всяка променлива на показателите за качество и свързаната с нея допълнителна информация по отношение на специфичните обстоятелства за осъществяване на дейността, като използва система за оценка с 4 нива (добро, средно, лошо и липса на информация).

Съгласно т. 66 от Указания НРКВКУ четирите нива за оценка на качеството на информацията, съдържаща се в отчетните доклади, се определят за всеки отделен показател за качество, както следва:

а. Добро качество (оценка 1 за целите на електронния модел) – данните са получени от достоверни регистри или бази данни (в зависимост от изискванията към източниците на информация по Глава втора и трета), основаващи се на интензивни измервания и създадени при използване на процедури и анализи, които са правилно документирани и са признати за най-добрите методи на оценка;

б. Средно качество (оценка 2 за целите на електронния модел) – данните са както при степен добро качество, но с незначителни недостатъци (например частично липсваща първична документация, остарели методи на оценка или позоваване на непотвърдени отчети, или ограничена част от данните се основават на екстраполация);

в. Лошо качество (оценка 3 за целите на електронния модел) – данните се основават на екстраполация от ограничен набор от регистри или бази данни, или имат значителни процедурни отклонения;

г. Липсва информация (оценка 4 за целите на електронния модел) – не е подадена информация или данните се основават на непотвърдени отчети.

Съгласно т. 67 от Указания НРКВКУ при подаването на отчетните доклади ВиК операторите дават и предварителна оценка за качеството на информацията за всеки показател за качество, направена в съответствие с т. 66; а съгласно т. 68 Комисията може да приеме предварителната оценка за качеството на информацията, изготвена от ВиК оператора или да направи самостоятелна пълна или частична оценка. При различие в оценката на ВиК оператора и Комисията предимство има оценката на Комисията, която се обосновава.

Сроковете за въвеждане на изискваните регистри и бази данни по групи дружества са посочени в т. 64 от Указания НРКВКУ, като за ВиК операторите от групата на големите и средни дружества този срок е до края на 2018 г., съответно за ВиК операторите от групата на малките дружества - до края на 2020 г., а за групата на микродружествата до края на 2021 г.

Съгласно т. 65 от Указания НРКВКУ до изтичане на срока по т. 64 ВиК операторът може да предостави информацията, която следва да се съдържа в неговите регистри от наличните си бази данни. След изтичане на срока, посочен в т. 64, информация, която следва да се предостави от регистри на ВиК оператора, но вместо това е предоставена от други бази данни, се оценява с най-ниското качество съгласно т. 66 (липсва информация).

Оценката на качеството на информация е осъществена на две нива:

1. Оценка на ниво внедряване на регистри и бази данни

Оценка на степента на внедряване на нормативно изискуемите регистри и бази данни в дружеството (оценка на налични общи характеристики), в т.ч. утвърдени със заповед на управителя/изпълнителния директор процедури и правила за работа с регистри и бази данни и оценка на специфични характеристики – минимален набор от реквизити, които същите трябва да съдържат, с цел покриване на необходимото ниво на отчетна информация и верифициране на ежегодно докладваните от дружествата данни;

2. Оценка на ниво променливи, формиращи показателите за качеството

Оценка на надеждност на представената в годишния отчет за изпълнение на одобрения бизнес план за 2020 г. информация за променливи, формиращи нивата на показателите за качество, в Справка № 2 „Променливи за изчисление на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги“ за несъответствие на подадената информация,

некоректно посочени данни, допуснати технически грешки, или необосновани стойности на променливите.

Оценка на ниво внедряване на регистри и бази данни

Анализът на представените от дружествата информация за всеки от изискуемите регистри и бази данни извежда следните възможни констатации:

- Внедрен регистър/БД – дружеството е представило информация за внедрената система, с данни за общи и специфични характеристики, която е потвърдена с екранни снимки от съответната система; както и е потвърдило отчетените стойности на променливи с екранни снимки от съответния регистър или база данни (**внедрен**);

- Регистър/БД в етап на внедряване – дружеството е представило информация за внедрената система, с данни за общи и специфични характеристики, която е потвърдена с екранни снимки от съответната система, но отчетените стойности на променливите не са потвърдени с екранни снимки от съответния регистър или база данни (**в процес на внедряване**);

- Недоказан регистър/БД – информацията за внедрената система и/или общите и специфични характеристики не са доказани с екранни снимки от съответната система и/или са представени екранни снимки от друга система (например от таблица в MS Excel вместо от изискуемия регистър); данните от екранните снимки на съответния регистър не дават информация за отчетния период и/или не съдържат наименование или стойност на изискуемите променливи (**недоказан**);

- Отсъствие на регистър/БД - няма внедрен регистър или база данни (**отсъства**).

В изготвените двустранни констативни протоколи са посочени констатации за степента на внедряване на регистри и базите данни, както и за степента на внедряване на изискуемите общи и специфични характеристики.

Оценка на ниво променливи, формиращи показателите за качеството

Същевременно е извършен преглед и верификация на представената в годишния отчет за изпълнение на одобрения бизнес план за 2021 г. информация за променливи, формиращи нивата на показателите за качество, в Справка № 2 „Променливи за изчисление на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги“, както и е извършена верификация с данни в други относими справки от отчетния доклад, от отчета по ЕСРО и/или представен Годишен финансов отчет (ГФО).

В случаите, в които са установени необосновани стойности на променливи, участващи в изчисленията на показатели за качество, за които са констатирани проблеми с връчения на дружеството констативен протокол, за същите се поставя оценка за средно качество (2); оценка за лошо качество (3) се поставя в случаите, когато липсват отчетни данни за конкретна променлива или когато дружеството не е верифицирало с екранна снимка данните за конкретна променлива от всички изискани за потвърждение променливи с отчета за 2021 г. от наличните регистри или бази данни, оценени като внедрени при извършените проверки през 2019-2020 г. Във всички други случаи променливите са оценени с 1, което обозначава, че не е констатиран проблем с докладваните за променливата данни.

Крайната оценка за качеството на информация за ПК се формира от:

- Оценката на степента на внедряване на регистъра/базата данни и на изискуемите общи и специфични характеристики, от които се докладват променливи участващи в изчислението на ПК (оценка на ниво внедряване); и

- Оценката на надеждността на данните за съответните променливи, участващи в изчислението на ПК (оценка на ниво променливи).

Оценката на надеждността на данните оказва влияние върху крайната оценка за качество на информацията, когато внедрените регистри или бази данни са оценени с най-висока оценка (1/добро), но същевременно се констатира ненадеждно представена

информация за конкретна променлива, участваща във формиране на даден показател за качество (оценка 2/средно или 3/лошо). В тези случаи крайната оценка на качество на информацията за конкретния показател се приема равна на оценката на надеждността на данните за съответните променливи, участващи в изчислението на този показател (оценка на ниво променливи).

Оценка на изпълнението на показателите за качество

Съгласно чл. 37, ал. 1 от НРКВКУ за всеки показател за качество на ВиК услугите се използва система за оценка на изпълнението с 4 нива (добро, средно, лошо и пълно неизпълнение). Съгласно ал. 2 ако качеството на информацията (необходима за изчисление изпълнението на определен показател за качество на ВиК услугите), предоставена от ВиК оператора по реда на тази наредба, е оценена от Комисията с най-ниското ниво по чл. 34, се смята, че по отношение на този показател е налице пълно неизпълнение.

Съгласно чл. 38., ал. 1 от НРКВКУ Комисията изготвя индивидуална оценка на изпълнението на всеки показател за качество от всеки ВиК оператор чрез прилагане на системата по чл. 37.

Съгласно т. 47 от Указания НРКВУ четирите нива на оценката на изпълнение са еднакви за всички ВиК оператори и се определят в следните граници:

а. Добро – изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИн) е по-голямо или равно на 90%;

б. Средно – изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИн) е по-малко от 90% и е по-голямо или равно на 60%;

в. Лошо – изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИн) е по-малко от 60% и е по-голямо или равно на 20%;

д. Пълно неизпълнение – изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИн) е по-малко от 20%.

При индивидуалното оценяване на показателите за качество през 2021 г. в случаи, в които ВиК операторите са планирали влошаване на нивото по даден показател за качество през 2021 г. спрямо 2020 г. (аномалия), или когато са планирали ниво през 2021 г. равно на планираното през 2020 г. (нулева стъпка), оценката се извършва както следва:

- Ако разчетът за 2021 г. е по-лош или равен на разчета за 2020 г., а отчетът за 2021 г. е по-добър от разчета за 2021 г., се дава оценка „добро изпълнение“;

- Ако разчетът за 2021 г. е по-лош или равен на разчета за 2020 г., а отчетът за 2021 г. е по-лош от разчета за 2021 г., но по-добър от отчета за базовата 2015 г., се дава оценка „средно изпълнение“;

- Ако разчетът за 2021 г. е по-лош или равен на разчета за 2020 г., а отчетът за 2021 г. е по-лош от разчета за 2021 г. и от отчета за базовата 2015 г., се дава оценка „пълно неизпълнение“.

Подробна информация за резултатите от извършените проверки е представена в изготвения доклад вх. № В-Дк-1172 от 07.11.2022 г. за резултатите от извършените проверки, приет с решение на КЕВР по т. 4 от Протокол № 308 от 10.11.2022 г.; както и в Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за 2021 г., приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 321 от 18.11.2022 г., публикувани на интернет страницата на Комисията (www.dker.bg) в раздел ВиК/Информационна система.

ПЕРСПЕКТИВИ

Нов Закон за водоснабдяване и канализация

На 25.01.2018 г. МРРБ, чрез публикувана информация на Портала за обществени консултации, организира обществена консултация в 30-дневен срок по предложение за изготвяне на проект на нов закон за ВиК отрасли с работно заглавие „Закон за водоснабдяването и канализацията“. В публикуваната структура за закона се предвижда в

същия да се обединят редица съществуващи нормативни актове, включително ЗРВКУ, ЗВ, части от други закони и редица подзаконови нормативни актове. Публикувано бе и предложение за Механизъм за гарантиране на защитата на уязвимите потребители и/или ползватели в контекста на стратегията за ВиК отрасъл. Информация за резултатите от проведената обществена консултация не са обявени публично, нито е представена информация в КЕВР.

С писмо вх. № В-03-06-25 от 05.11.2019 г. МРРБ информира КЕВР за сформирана междуведомствена работна група във връзка с изработване на проект на Закон за водоснабдяване и канализация и изпрати презентация с наименование *Концепция за Закон за водоснабдяване и канализация* от проведена на 10.10.2019 г. първа работна среща на групата, на която представители на КЕВР не са били поканени и не са взели участие. В отговор с изх. № В-03-06-25 от 13.12.2020 г., от страна на КЕВР, е посочено, че през следващата 2020 г. Комисията трябва да започне подготовка на новия регулаторен период 2022-2026 г., а същевременно са налични редица неизвестни факти и обстоятелства, които могат да застрашат този процес, т.к. не могат да бъдат разрешени при действащите нормативни разпоредби, включително постигане на дългосрочните нива на показателите за качество на ВиК услугите; социалната поносимост на цените на ВиК услугите; осигуряване на икономическа достъпност до ВиК услуги на бедните слоеве от населението и начина на прилагане на обявления в началото на 2018 г. Механизъм за гарантиране на защитата на уязвимите потребители и/или ползватели в контекста на стратегията за ВиК отрасъл; обезлюдяване на редица населени места при нарастващи постоянни разходи на ВиК операторите за поддръжка на ВиК системите; изпълняване на нормативните задължения на асоциациите по ВиК за съгласуване на бизнес планове в определените в договорите срокове и други.

Същевременно на 13.12.2019 г. 44-то народно събрание взе решение, съгласно което по т. 1 в срок до 15 май 2020 г. министърът на регионалното развитие и благоустройството да подготви и обяви за обществено обсъждане проект на Закон за ВиК, който да гарантира дългосрочното решение на проблемите в сектора, в това число социална поносимост на цените на ВиК услугите и въвеждане на водни помощи, качество на услугите и осигуряване на допълнителни финансови инструменти за увеличение на инвестициите в сектора и повишаване на контрола по тяхното изпълнение.

На 26.10.2020 г. на интернет страницата на Министерство на регионалното развитие и благоустройството в раздел „Проекти на нормативни актове“, както и на Портала за обществени консултации са публикувани: проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за водоснабдяването и канализацията (ЗВиК); проект на Закон за ВиК, мотиви към проекта на закон; доклад към цялостна предварителна оценка на въздействието (ДЦПОВ), резюме към цялостна предварителна оценка на въздействието (РЦПОВ) и становище на Администрацията на Министерски съвет по чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове (ЗНА). Видно от проекта на ЗВиК се предвижда отмяна на ЗРВКУ, като е предложено да бъде създадена изцяло нова Комисия за регулиране на ВиК услугите.

КЕВР прие становище по публикувания проект на ЗВиК с решение по Протокол № 245 от 19.11.2020 г., т. 1, изпратено на МРРБ с писмо изх. № В-03-06-16 от 19.11.2020 г. и публикувано на интернет страницата на Комисията.

С писмо с вх. № В-03-06-12 от 08.09.2021 г. МРРБ информира КЕВР, че след общественото обсъждане на проекта на Закона за водоснабдяването и канализацията (проект на ЗВиК) са постъпили различни предложения, становища и коментари от физически лица, юридически лица и институции. Също така, от КЕВР е изискано да определи свои представители с оглед продължаване на работата по проекта на ЗВиК в рамките на междуведомствена работна група, която ще бъде сформирана от МРРБ.

В свой отговор с изх. № В-03-06-12 от 01.10.2021 г. Комисията информира Министерството, че съгласно чл. 10а, ал. 1 от ЗВ, Министерският съвет определя държавната политика за отрасъла водоснабдяване и канализация като част от водостопанската политика

на страната и Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България. Политиката в отрасъла водоснабдяване и канализация се провежда от министъра на регионалното развитие и благоустройството, съответно от общинските съвети и кметовете на общини – чл. 10а, ал. 4 от ЗВ. От своя страна, Комисията е специализиран орган за регулиране на дейностите във водоснабдяването и канализацията, който при осъществяване на своите правомощия е независим от изпълнителната власт (чл. 10 от ЗЕ). Поради тези обстоятелства, включването на представители на КЕВР в състава на работни групи под ръководството на органи на изпълнителната власт е несъвместимо с регламентирания в ЗЕ статут на Комисията като независим регулаторен орган. В такава насока са и даваните препоръки от Европейската комисия. Предвид горните аргументи и с цел подпомагане на работата по проекта на ЗВиК по отношение на въпроси, свързани с регулирането на дейностите във водоснабдяването и канализацията, експерти на Комисията могат да участват в обсъждания, организирани от МРРБ чрез експертни становища и мнения по разглежданите проблеми, респективно КЕВР изразява готовност да изпраща свои представители за участие в конкретни работни срещи на сформиранията междуведомствена работна група за обсъждане на предложения за промени в сега действащите разпоредби на ЗРВКУ, който се предвижда да бъде обхванат от новия Закон за водоснабдяване и канализация. С писмото е напомнено, че Комисията е приела становище по публикувания през 2020 г. проект на нов закон и е посочено, че счита за целесъобразно получените предложения, становища и коментари по проекта на ЗВиК да бъдат публично достъпни.

С писмо вх. № В-03-06-17 от 18.11.2021 г. МРРБ предлага на КЕВР да представи предложения за промени в ЗВ, ЗРВКУ и наредбите към ЗРВКУ.

В отговор с изх. № В-03-06-17 от 25.11.2021 г. Комисията информира МРРБ, че с писмо с изх. № Е-01-02-7 от 04.12.2015 г. КЕВР представи на Комисията за наблюдение на дейността на ДКЕВР към Народното събрание направления за законодателни инициативи за осигуряване на развитието на либерализирания електроенергиен пазар и за подобряване на обслужването на клиентите на енергийни и водоснабдителни и канализационни услуги. За сектор ВиК беше посочено следното:

- Законодателни промени в ЗРВКУ с оглед неговото привеждане в съответствие със ЗВ по отношение статута и изискванията за ВиК операторите, управлението на публичните ВиК активи и предоставянето на ВиК услуги срещу заплащане;
- Законодателни промени за въвеждане на лицензионен режим за ВиК операторите с оглед създаване на условия за подобряване на техния капацитет и качеството на ВиК услугите;
- Законодателни промени с оглед разширяване на контролните правомощия на КЕВР, прецизиране на административно-наказателните разпоредби в ЗРВКУ;
- Законодателни промени с оглед създаване на правомощие на КЕВР да приема подзаконовите актове по прилагане на ЗРВКУ.

На 30.11.2022 г. на интернет страницата на МРРБ в раздел „За обществено обсъждане“, както и на Портала за обществени консултации са публикувани: проект на Закон за водоснабдяването и канализацията (ЗВиК), мотиви към проекта на закон; доклад към цялостна предварителна оценка на въздействието (ДЦПОВ), резюме към цялостна предварителна оценка на въздействието (РЦПОВ) и становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ към Министерския съвет.

Определен е срок за обществени консултации от 14 дни, с дата на приключване 14.12.2022 г., като мотивите за краткия срок са проведените през 2020 г. обществени консултации чрез Портала за обществени консултации, както и поради спешността на реформите, които следва да бъдат извършени във връзка с Националния план за възстановяване и устойчивост.

Комисията прие становище по проекта на ЗВиК с решение по т. 1 от Протокол № 350 от 14.11.2022 г., изпратено до МРРБ с писмо изх. № В-01-00-1015 от 14.12.2022 г. и

публикувано както на интернет страницата на КЕВР, така и на Портала за обществени консултации. В резюме се посочва следното:

С Комисията отново не са проведени консултации, в качеството на заинтересована страна, които са задължителна част и предшестват изготвянето на проекта на нормативен акт. Не са налице и предпоставките на чл. 26, ал. 4, изр. 2-ро от ЗНА за определяне на срок, по-кратък от законоустановения и по отношение на публикувания законопроект е приложим 30-дневният срок за предложения и становища, предвиден в чл. 26, ал. 4, изр. 1-во от ЗНА.

При изготвянето на посочения в мотивите към законопроекта консултационен документ отново не са взети предвид и не са отразени гледните точки на всички заинтересовани страни, включително и тази на КЕВР, в противоречие с издигнатите в чл. 26 от ЗНА принципи, които следва да се съблюдават при изработването на нормативен акт - необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност.

Извършеният анализ показва, че предложенията за разделяне на КЕВР и създаване на нова Комисия за регулиране на цените на ВиК услугите отново не са обосновани и мотивирани и не са подкрепени от съществуващите стратегически документи и международни доклади. В проекта на ЗВИК не е изследван ефектът върху независимостта на бъдещата Комисия, при разделянето ѝ от енергийния регулатор (за който има задължителни европейски изисквания за независимост), както и отново не е извършен сравнителен анализ на предложените в проекта на ЗВИК конкретни текстове за бъдещата Комисия с международни стандарти за независимост на регулаторните органи.

Отново към законопроекта не е изготвена финансова обосновка по Приложение № 2.2. към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация с мотива, че предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет. Същевременно в законопроекта се предлага разделяне на КЕВР и учредяване на нова Комисия, чиято бъдеща дейност ще се финансира от държавния бюджет, което ще изисква значителни първоначални капиталови и оперативни разходи за учредяване и допълнителни разходи за административно, правно, информационно, логистично и друго обслужване на новата Комисия.

Така предложеният законопроект не обхваща констатираните в анализ на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 2019 г. проблеми, свързани основно с липса на яснота в разпределението на ролите и отговорностите между собствениците и операторите на инфраструктурата, липса на стимули за местните власти и ВиК операторите да повишат оперативната и финансова ефективност, ограничен капацитет за приоритизиране на инвестициите, доколкото не изследва и не оптимизира нормативните изисквания по отношение собствениците на публичните ВиК активи, собствениците (принципала) на търговските дружества – ВиК оператори и самите ВиК оператори. Не се адресират и ограниченията за нарастване на цените на ВиК услугите поради изисквания за социална поносимост в действащото законодателство, доколкото съществуващите изисквания изцяло се запазват.

Новият законопроект не адресира и Директива (ЕС) 2020/2184 от 16.12.2020 г., която въвежда редица нови изисквания към държавите членки, респективно към ВиК дружествата, обслужващи най-малко 50 хил. души или доставящи най-малко 10 хил. м³ на ден, касаещи общи задължения, стандарти за качество, подход към безопасността на водата, основаващ се на оценка на риска, оценка на нивата на загуби на вода, достъп до вода, предназначена за консумация от човека, публикуването на подходяща и актуална информация и други. Съгласно чл. 24, т. 1 от Директивата *Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с членове 1—18, член 23 и с приложения I—V най-късно до 12 януари 2023 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.*

Във формулираните в проекта на закон предложения за създаването на нова Комисия отново липсва яснота относно функциите и правомощията на регулатора и разписани норми,

гарантиращи финансова независимост; налице са отново противоречия и правни неясноти по отношение на организацията на работа, включително и запазването на трудовите правоотношения на служителите от администрацията; въведените процедури; предмет и статут на актовете на регулатора; както и по отношение на правомощията по контрол, вкл. и относно възможността за налагане на санкции; липсва обвързаност на действията и актове на институции от изпълнителната власт и разграничаване на ролите и отговорностите в отрасъл ВиК. Същевременно се създава неяснота по отношение състава и организацията на работа на Комисията за енергийно регулиране.

В новия законопроект от 2022 г. се въвеждат нови и необосновани изисквания спрямо проекта от 2020 г., като отпада изискването независимият регулатор да определя цели на показатели за качество на ВиК услугите, въз основа на които ВиК операторите да разработват бизнес планове с ремонтна, производствена и инвестиционна програма; както и отпада изискването независимият регулатор да одобрява тези бизнес планове и въз основа на одобрените бизнес планове да утвърждава и одобрява цени на ВиК услуги; да осъществява ежегоден контрол върху изпълнението на одобрените бизнес планове и да отчита същото при годишните изменения на одобрените цени на ВиК услуги.

Така предложените промени се предлага да влязат в сила на 31.03.2023 г., т.е. в рамките на действащия регулаторен период 2022-2026 г., в който КЕВР е одобрила 5-годишни бизнес планове на редица дружества, утвърдила е цени на ВиК услуги за 2022 г., и е одобрила цени на ВиК услуги за 2023, 2024, 2025 и 2026 г., като предстои да измени с последващо решение одобрените цени на ВиК услуги за 2023 г., отчитайки изпълнението на бизнес плановете от предходния регулаторен период. След влизането в сила на ЗВИК, ще бъдат отменени нормите на ЗРВКУ и приложимите норми на ЗЕ, поради което съществуващият регулатор няма да има функции във ВиК сектора, а такива функции няма да има и новата Комисия, което поражда редица въпроси за одобряването на бизнес планове и цени на дружествата без одобрени такива, и последващите действия по контрол на изпълнението на одобрените бизнес планове и изменението на одобрените цени.

Значителното ограничаване правомощията на новата Комисия спрямо функциите на КЕВР в сектор ВиК поставя редица допълнителни въпроси относно необходимостта от разделянето на КЕВР и обособяване на нов държавен регулаторен орган, което ще изисква допълнителни първоначални и последващи капиталови и оперативни разходи за държавния бюджет. Подобно отделяне би могло да се мотивира, ако се предвижда не само да се запазят съществуващите функции, но и същите да се надградят чрез например въвеждане на лицензионен режим за ВиК дружествата, както и регулиране на други сектори като битови отпадъци (каквато регулация е въведена в Португалия, Унгария, Италия, а от тази година и в Северна Македония), или контрол върху качеството на питейните води (каквато функция е въведена към регулаторния орган в Португалия), или регулиране на други комунални услуги, предоставяни от общините (каквато функция е въведена в регулаторния орган в Румъния).

Освен това ограничаването на правомощията на новата Комисия само до регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги, а не до регулиране на ВиК услугите, не кореспондира със заложеното в Националния план за възстановяване и устойчивост, съгласно който с новия закон *ще се въведе отделяне на регулирането на **ВиК услугите** в самостоятелен субект*. Нещо повече – в предварителната оценка за въздействие на проекта на ЗВИК също сред целите е посочено *да се въведе отделяне на регулирането на **ВиК услугите** в самостоятелен субект*.

Предвижда се значително намаляване на показателите за качество на ВиК услугите, като контролът по тяхното изпълнение се прехвърля от независимия регулатор към МРРБ. В проекта на ЗВИК обаче не е описан редът, по който МРРБ ще определя цели на тези показатели, как ще се оценява качеството и надеждността на отчитаната информация, нито вменява на Министерството изискване да публикува информация в годишни отчети – действия, които в момента се осъществяват от КЕВР.

Въвежда се изискване за изготвяне на бизнес програми по реда на Закона за

публичните предприятия, което обаче няма връзка с процеса по контрол върху показатели за качество от МРРБ и с процеса по ценообразуване. Допълнително, дружествата които не са публични, нямат основания да изготвят подобни бизнес програми. Продължават да се предлагат неясни критерии за одобряването на цените на ВиК услугите и последващото им преразглеждане, като от новия проект на закона отпадат фундаментални изисквания като принципи и методи на ценообразуване, регулаторен период и други и остава впечатлението, че новата Комисия ще има възможност единствено да одобри предложените от дружествата цени на ВиК услуги, без да има възможност да оцени тяхната ефективност и/или да изиска някакви корекции.

Извършеният анализ показва, че предложенията в ЗВИК няма да доведат до подобряване на регулацията във ВиК сектора, доколкото не могат да гарантират повишаване на качеството на услугите, икономическа устойчивост, защитата на правата на потребителите и социалното подпомагане, тъй като: значително се редуцира броят на показателите за качество на ВиК услугите; предлагат се неясни критерии за одобряването на цените на ВиК услугите и последващото им преразглеждане, както и нееднозначно определени критерии за финансиране на инвестициите, в противоречие с действащи регулаторни механизми; липсва разработен режим за социална поносимост на цените на ВиК услугите и за въвеждане на водни помощи; създава се неяснота по отношение разглеждането на жалби на потребители срещу ВиК оператори и на практика се отменя договорното начало при общи условия при предоставянето на ВиК услуги на потребителите, доколкото на общите условия се придава характер на нормативен акт; липсва възлагане на отговорностите по отношение постигането на съответствие с директиви на ЕС и/или разширение на ВиК системите.

Предлага се промяна в границите на обособените територии, като се предвижда отпадане функционирането на общински и частни дружества. В същото време създаваната правна регламентация поражда неясноти по отношение възможностите и сроковете за изпълнението на новите изисквания. Въвежда се задължително изискване ВиК дружествата да са публични предприятия по смисъла на Закона за публичните предприятия (ЗПП), което ще елиминира бъдещо публично-частно партньорство в сектора. Запазват се изискванията по отношение функционирането на АВиК, като не се отчита липсата на възможност и експертен капацитет за адекватно изпълнение на ролята на публични собственици на ВиК системите, и да контролират изпълнението на договорите за възлагане управлението на ВиК активите. Запазват се изискванията по отношение на собствеността на ВиК системите, без да се очертава ясно границата на публична и частна собственост, респективно границата на отговорност на ВиК оператори и потребители. Не се предвижда изплащане на обезщетения на потребителите при отклонения от стандартите за качество на питейните и на отпадъчните води. Необосновано от потребителите на ВиК услуги са изключени лицата, които нямат вещни права върху водоснабдения имот, но са ползватели на същия на валидно облигационно основание (например наематели). Създават се възможности за необоснован отказ и злоупотреба от страна на ВиК дружествата в процеса по присъединяване на нови потребители.

Същевременно с новия законопроект от 2022 г. се регламентира съществуването на държавно търговско дружество - „Български ВиК Холдинг“ ЕАД, което е създадено с решение на Министерския съвет и може да бъде закрито с последващо решение на изпълнителната власт, без да се изяснява какви са точно неговите функции и отговорности и по какъв начин ще допринесе за решаването на проблемите във ВиК сектора, като по този начин дружеството се поставя в привилегировано положение спрямо дружества със сходни функции в сектор „Енергетика“ и се ограничават функциите и правомощията на бъдещи състави на Министерския съвет по отношение на това конкретно дружество.

Във връзка с горното не се постига дългосрочно разрешаване на проблемите във ВиК сектора, изискуемо съгласно решение на 44-то НС от 13.12.2019 г.

Поради констатираните значителни проблеми в текстовете на законопроекта от административен, правен, технически и икономически характер, КЕВР не може да даде

конкретни предложения за редакции, доколкото е необходима цялостна ревизия на законопроекта. Необходим е сериозен обществен дебат за ролята и отговорностите на основните участници във ВиК сектора - независимия регулатор на качеството и цените на ВиК услугите, собствениците на публичните ВиК системи и възложители по договор, ВиК операторите и техните собственици (принципали), какъвто до момента не е проведен.

В тази връзка в случай че се приемат предложенията в ЗВИК за промени в регулацията на ВиК сектора същият ще бъде поставен пред значими рискове, свързани с осъществяването на контрола по изпълнението на одобрените бизнес планове 2022-2026 г. и измененията на одобрените цени на ВиК услуги за периода 2024-2026 г., поради което в тази хипотеза считаме за необходимо от законопроекта да отпаднат разпоредбите, касаещи регулирането на качеството и цените на ВиК услугите, съответно да се запазят правомощията на независимия регулатор КЕВР във ВиК сектора, така както в момента са регламентирани в ЗРВКУ, респективно в ЗЕ, а промени да бъдат обсъдени и планирани за прилагане след изтичане на действащия регулаторен период 2022-2026 г.

Проект на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК

Със Заповед № РД-14-02-504 от 05.06.2017 г., изменена и допълнена със Заповед № РД-14-02-542 от 16.06.2017 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството, е сформирана Междуправителствена работна група във връзка с разработване и изпълнение на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК. Представител на КЕВР е включен в работната група като наблюдател, доколкото съгласно чл. 10, ал. 3 от Закона за енергетиката, при осъществяване на своите правомощия, Комисията е независима от изпълнителната власт.

Споразумение за предоставяне на консултантски услуги за разработване на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК е подписано на 23.02.2016 г. между Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) в рамките на проект „Подпомагане на ефективността, управлението и институционалния капацитет в отрасъл ВиК“ по Договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-34-11 от 16.03.2016 г. и BG16M1OP002-1.003-0001-C01, одобрен за финансиране по приоритетна ос 1 „Води“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ (ОПОС).

Съгласно представена информация от изпълнителя по договор – Световна банка, докладът по разработването на Стратегия за финансиране на ВиК отрасъла има следните цели:

- да изследва и представи възможностите за финансиране на мерките, идентифицирани в Стратегията за развитие и управление на отрасъл ВиК в България за периода 2014-2023 г., свързани с доизграждането на ВиК инфраструктурата в страната за постигане на съответствие с националните и европейски екологични изисквания, както и експлоатацията и поддръжката на ВиК системите и съоръженията;
- да приложи каскадният подход, като проучи възможностите за постепенно увеличаване на вътрешно генерирания паричен поток, на частното и търговското финансиране, като същевременно бъдат сведени до минимум недостигът на финансиране и въздействието върху националния бюджет;
- да представи предизвикателствата, свързани с поносимостта на цените на ВиК услугите в България, предложи мерки за подпомагане на социално уязвимите домакинства и очертае възможностите за промяна в методологията за ценообразуване на ВиК услугите за устойчиво финансиране на отрасъла.

През ноември 2017 г. Световна банка представи проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК. В проекта на Стратегия е оценен недостигът на финансиране в отрасъл ВиК и са предложени различни възможности за финансиране, както и мерки за увеличаване на

паричните потоци на ВиК операторите чрез повишаване на тяхната ефективност, управление и контрол от страна на принципала.

В рамките на проекта са предложени и механизми за субсидиране на социално уязвимите групи, както и премахването на горната граница на цените на ВиК услугите, както и промени в договорите на дружествата с АВиК, с които да се изяснят нормативните и договорни отговорности на ВиК операторите по отношение постигането на съответствие с европейските изисквания. Предложени са и редица мерки за повишаване капацитета и ефективността на държавните ВиК оператори, както и за подобряване на контрола, упражняван от страна на принципала върху тяхната дейност.

На 13.12.2017 г. в рамките на съвместно заседание на Комисията по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление и на Комисията по околната среда и водите в Народното събрание бе представен от МРРБ проект на Стратегия за финансиране на ВиК сектора. Протокол № 16 от проведеното заседание е публикуван на интернет страницата на Народно събрание (<https://parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2589/steno/ID/4887>).

В отговор на запитване от страна на КЕВР за статута на проекта на Стратегия за финансиране на ВиК сектора и предвижданията за изпълнение на включените в документа мерки, МРРБ информира КЕВР с писмо вх. № В-03-06-26 от 26.02.2019 г., че този проект се използва като консултативен документ, няма статут на нормативен документ и неговото изготвяне не е свързано с изпълнение на заложили нормативни или други изисквания. Същевременно прилагането на мерките, предложени в проекта на стратегия, биха имали ефект както върху подготовката на нов Закон за водоснабдяване и канализация, така и върху настоящия регулаторен период 2022-2026 г.

Прилагане на Механизъм за реинвестиране на част от приходите от ВиК услуги.

Съгласно Тематично предварително условие 6.1. за Европейски структурни и инвестиционни фондове 2014-2020, Действие №7, трябва да бъде въведен механизъм за обособяване на приходите на база пълна амортизация на активите, включително активи, финансирани от безвъзмездна помощ, които да бъдат използвани за реинвестиране във ВиК инфраструктура. Посочено е, че ще бъде изготвен механизъм за реинвестиране на приходите, включително и за активи, финансирани от безвъзмездна помощ, заедно с инструкция към ВиК операторите за реинвестиране на печалбата. Като отговорна институция е посочено МРРБ, което възлага на Световната банка в рамките на Споразумение за консултантски услуги да окаже подкрепа за прилагане на промените.

В раздел 8.9. от проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК, изготвен от Световната банка по възлагане на МРРБ, е посочена информация за предложения от Световната банка механизъм за реинвестиране на част от приходите (МРП), както следва: „Компонентът МРП се определя като част от цената (в лева) за употребеното количество (в м³), така че общата годишна сума, „защитена“ от МРП се равнява на годишното инвестиционно предложение одобрено при ценообразуването. От регулаторна гледна точка, размерът на компонента МРП трябва да съответства на размера на амортизационните отчисления и възвръщаемостта, в зависимост от предложеното финансиране на капиталовата програма от ВиК операторите, включено в изчислението на цените“. За реализирането на МРП се откриват специални инвестиционни сметки за всеки ВиК оператор, въвежда се контрол за изразходваните от тези сметки средства за инвестиции, а отчитането на дейностите, свързани с МРП, се извършва на тримесечие и в годишен доклад.

При извършените през регулаторен период 2017-2021 г. проверки, от страна на Комисията, е установено, че ВиК операторите с държавно участие не са внедрили Механизъм за реинвестиране на част от приходите (МРП). Повечето дружества са открили специални инвестиционни банкови сметки, но кредитните обороти са по-ниски от отчетените инвестиции в публични ВиК активи, а в редки случаи се изготвят доклади за отчитане дейностите по механизма.

Неприлагането на механизма е в противоречие както с предварителното условие по ОПОС 2014-2020, така и с приетата от Министерски съвет отраслова стратегия за ВиК. Липсата на внедрен механизъм създава предпоставки за неизпълнение на инвестициите съгласно одобрените бизнес планове.

Прилагането на Механизма за реинвестиране на част от приходите за ВиК операторите, имащи одобрен бизнес план, ще повиши сигурността по изпълнение на одобрените инвестиционни програми, респективно ще има положителен и дисциплиниращ ефект върху дейността на ВиК дружествата.

ГЛАВА ШЕСТА

ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

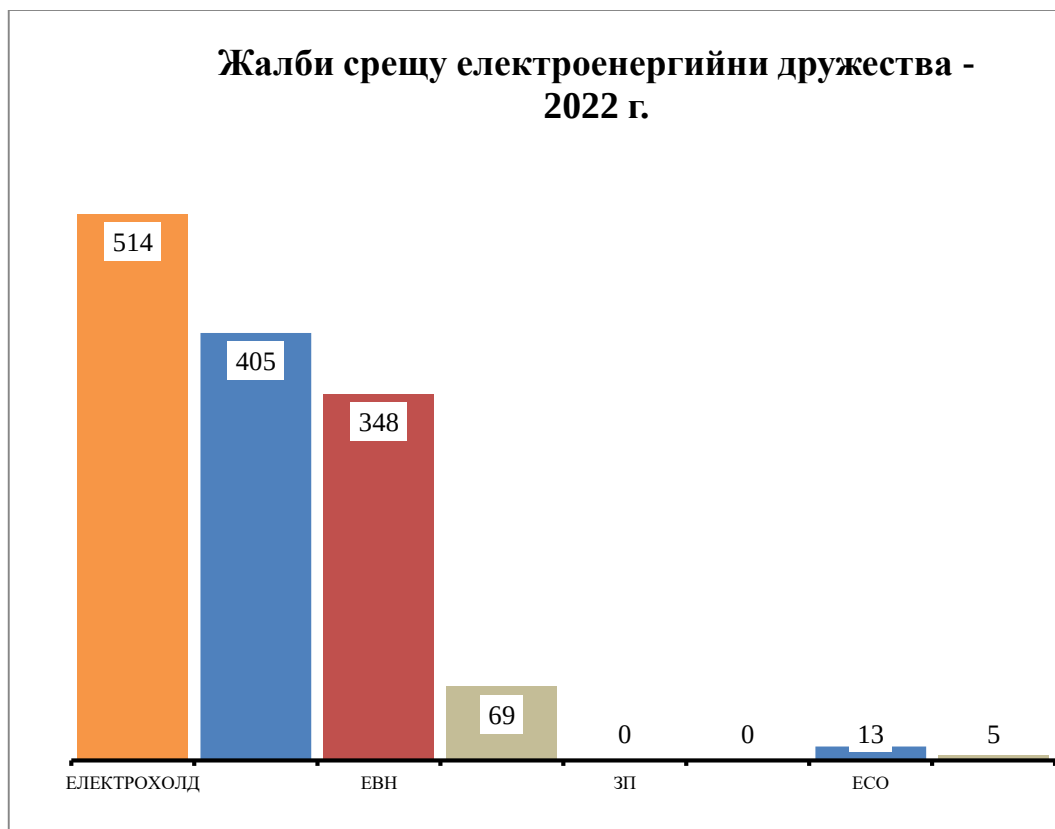
През 2022 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране са регистрирани общо 1 539 броя заявления. За 1 354 броя от тях, които са срещу лицензирани дружества от сферата на електроенергетиката на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ, са образувани административни производства.

Най-голям е броят на жалбите срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД. На второ място са жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, следвани от „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД. Срещу „Електроразпределение Златни пясъци“ АД и „ЕСП Златни пясъци“ ООД не са постъпили жалби.

Жалбите срещу лицензирани за дейността „търговия с електрическа енергия“ дружества са свързани предимно с договорните отношения между страните.

През 2022 г. постъпиха 13 броя жалби срещу „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД). Не са регистрирани оплаквания срещу НЕК ЕАД.

Разпределението на получените в КЕВР жалби срещу електроенергийни дружества е показано на графика по-долу:

Исканията на жалбоподателите са класифицирани по групи, показани на следната графика:

Водещо място през 2022 г. заемат жалбите във връзка с присъединяване на централи за производство на електрическа енергия от ВЕИ.

На второ място са жалбите, свързани с качеството на доставяната електрическа енергия - ниско напрежение в точката на присъединяване, чести спирания на електрозахранването, повреди в електрически уреди.

Останалите основни причини за оплаквания от потребители се класифицират както следва:

- отчитане и фактуриране на електрическата енергия, в т.ч. твърдения за неточно отчитане, липса на реален отчет, неточна работа на тарифните превключватели, грешки при фактуриране на отчетените количества и начисляване на мрежови услуги;

- преустановяване на електрическото захранване без основание и без предварително уведомяване;

- съмнения за точност на измервателните уреди, недоволство от мястото им на монтиране, не уведомяване за планова или периодична подмяна, не уведомяване или липса на свидетели при съставяне на констативни протоколи при подмяната им;

- забавяне, включване на некоректни клаузи, неправомерно прекратяване на договори за присъединяване на нови обекти на потребители и производители на електрическа енергия;

- забавяне от страна на електроснабдителните дружества при издаване на документи за смяна на доставчик;

- забавяне и проблеми при сключване на договори за доставка на електрическа енергия;

- лошо техническо състояние, наличие на опасни съоръжения, нарушени сервитути на енергийни обекти;

- корекции на количества потребена, но неизмерена и/или неточно измерена електрическа енергия, установени по реда на ПИКЕЕ, но считани от потребителите като неправомерни;

- изкупуване и придобиване на съоръжения по § 4 от ЗЕ;

- изкупуване на произведена електрическа енергия от централи, произвеждащи енергия от възобновяеми източници, или такива с комбинирано производство.

Разпределението на жалбите срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано на графиката по-долу:

Най-висок дял от жалбите при дружествата от групата на Електрохолд заемат жалбите, свързани с лошо качество на доставяната електрическа енергия. За жалбите, за които Комисията е приела, че са основателни, е дала задължителни указания на лицензианта по прилагането на закона, като е определила срок за изпълнението им. През 2022 г. се отчита завишение на оплакванията, свързани с грешки при отчитане, респ. фактуриране на консумираната електрическа енергия спрямо 2021 г.

Разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано на следната графика:

Видно от графиката по-горе, при „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД нараства броят на жалбите, свързани с присъединяване на фотоволтаични централи. На следващо място се нареждат оплакванията от лошо качество на доставяната електрическа енергия и услугите, следвани от жалбите, свързани с грешки при отчитане/фактуриране.

Графиката по-долу показва разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите:

Дружествата от групата ЕВН поддържат най-ниско ниво на оплаквания от клиенти на електрическа енергия. През 2022 г. се запазва тенденцията най-висок дял от жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД да заемат жалбите от клиенти, желаещи да присъединят фотоволтаични централи.

За осъществяване на контрол, оценка и анализ на ангажираността и предприетите мерки от лицензиантите за справяне с възникналите проблеми, през 2023 г. КЕВР планира да извърши проверки на електроразпределителните дружества за спазване на условията на издадените им лицензии, както следва:

- на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД – на заявленията и жалбите, получени в дружеството през 2022 г., свързани с присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ;

- на „Електроразпределение Север“ АД – на заявленията и жалбите, получени в дружеството през 2022 г., свързани с присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ;

- на „Електроразпределение Юг“ ЕАД – на заявленията и жалбите, получени в дружеството през 2022 г., свързани с присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ.

За целите на ценовото регулиране през 2023 г. са предвидени проверки на всички електроразпределителни дружества относно реално извършените през 2022 г. инвестиции и разходите за амортизации.

През 2022 г. на основание чл. 22, ал. 1, чл. 75, ал. 2, т. 1, чл. 76, чл. 77, ал. 2 и ал. 4, чл. 78, чл. 80 от Закона за енергетиката и чл. 10, ал. 1, т. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация (Правилника), както и на основание чл. 10, ал. 3 от Правилника бяха сформирани работни групи и извършени 2 броя проверки по документи и на място във връзка с постъпили в КЕВР жалби, както следва:

- проверка по жалба с вх. № Е-11ИИН-00-785/01.10.2021 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен

Констативен протокол № Е-1/28.01.2022 г. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 03.2022 г. е съставен и връчен 1 (един) брой АУАН. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1615 от 05.07.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-337 от 20.07.2022 г.;

- проверка по заявление на „Финикал“ ООД с вх. № Е-18-00-10/02.11.2022 г. с искане за допълване на Решение № Ж-272 от 25.07.2017 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-2213 от 12.12.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-747 от 15.12.2022 г.

Във връзка с водени от и срещу Комисията дела, свързани с жалби на потребители, през 2022 г. бяха сформирани работни групи и извършени 11 броя проверки по документи и на място, както следва:

- проверка по жалба от „НАТ 2004“ ЕООД с вх. № Е-12-00-95 от 14.04.2015 г., 08.06.2015 г. и от 04.09.2015 г. срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД във връзка с Решение № 3242/25.06.2020 г. на АССГ, потвърдено с Решение № 11473/11.11.2021 г. на ВАС, с което Решение № Ж-264/27.05.2019 г. на КЕВР е обявено за нищожно. Работата по проверката продължава през 2023 г.;

- проверка по жалба от „Брайт Лайт 33“ ООД с вх. № Е-12-00-193/24.04.2019 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 811/31.01.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № 1840/22.03.2021 г. на АССГ, и вместо него е постановено, че се отменя Решение № Ж-510/27.09.2019 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-300 от 13.04.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-147 от 18.04.2022 г.;

- проверка по жалба с вх. № Е-11Д-00-16/25.06.2020 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 1169/16.03.2021 г. на АССГ, потвърдено с Решение № 1195/09.02.2021 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-625/30.09.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1464 от 13.05.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-216 от 19.05.2022 г.;

- проверка по жалби с вх. № Е-04-04-2/11.06.2016 г. и № Е-11ИН-00-254/08.09.2016 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 2977/10.05.2021 на АССГ, оставено в сила с Решение № 1851/28.02.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-50/23.01.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1710 от 28.07.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-388 от 03.08.2022 г.;

- проверка по жалба от „Атон“ ЕООД с вх. № Е-11Д-00-33/02.09.2019 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 3395/25.05.2021 на АССГ, оставено в сила с Решение № 1073/07.02.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-668/02.12.2019 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1646 от 12.07.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-339 от 20.07.2022 г.;

- проверка по жалба с вх. № Е-11ИН-00-166/26.03.2020 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 1442/16.02.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-462/07.07.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1647 от 12.07.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-338 от 20.07.2022 г.;

- проверка по жалба от управителя на „Агротекнолджи“ ЕООД, с вх. № Е-13-62-36/02.04.2016 г., срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД (понастоящем „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД) във връзка с Решение № 7188/02.12.2021 на АССГ, оставено в сила с Решение № 7061/13.07.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-346/10.05.2021 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1985 от 20.10.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-588 от 27.10.2022 г.;

- проверка по жалба от „Цвет 33“ ЕООД с вх. № Е-11ИН-00-341/12.05.2020 г. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД (понастоящем „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД) във връзка с Решение № 2013/02.03.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-530/05.08.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1878 от 16.09.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-506 от 27.09.2022 г.;

- проверка по жалба с вх. № Е-04-03-2/28.09.2017 г. срещу „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД във връзка с Решение № 635/05.02.2021 на АССГ, оставено в сила с Решение №

7380/22.07.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-27/18.01.2018 г., в частта му по т. 1, на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-2096 от 16.11.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-654 от 21.11.2022 г.;

- проверка по жалба от „Божо-2001“ ООД с вх. № Е-13-62-51/09.04.2020 г. срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с Решение № 8938/13.10.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-383/05.06.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-2175 от 08.12.2022 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-726 от 14.12.2022 г.;

- проверка по жалба от „Вал Конструкторс-78“ ЕООД с вх. № Е-13-262-127/12.10.2020 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 489/28.01.2022 на АССГ, оставено в сила с Решение № 9008/17.10.2022 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-722/05.11.2020 г. на КЕВР. Работата по проверката продължава през 2023 г.

През отчетната година бяха завършени и две проверки, започнали през 2021 г., а именно:

- проверка по жалба от „Тера Инвест 2008“ ЕООД с вх. № Е-12-00-19/27.01.2020 г. срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 10867/27.10.2021 г. на ВАС - отменя Решение № Ж-186/13.03.2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-1348 от 31.12.2021 г., приет от КЕВР с Решение № Ж-2 от 06.01.2022 г.;

- проверка по жалба от „Финикал“ ЕООД с вх. № Е-18-00-10/12.02.2016 г. срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД във връзка с Решение № 6159/22.10.2019 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 2202/18.02.2021 г. на ВАС - отменя Решение № Ж-272/25.07.2017 г. на КЕВР. Изготвен е доклад с вх. № Е-Дк-48 от 18.01.2022 г., приет с решение на КЕВР по т. 5 от Протокол № 21 от 21.01.2022 г.

През 2022 г. КЕВР разгледа жалби от потребители на електрическа енергия и услуги и се произнесе с 492 броя решения по образуваните административни производства:

- 148 броя жалби бяха определени като основателни. Комисията даде задължителни указания на лицензираните дружества и определи срок за изпълнението им;

- 269 броя жалби бяха приети за неоснователни и административните производства бяха прекратени;

- Комисията прекрати административните производства по 12 броя жалби поради отпаднал правен интерес на жалбоподателя, 1 брой поради оттегляне на жалбата, 52 броя поради недопустимост за разглеждане;

- за 5 броя жалби Комисията взе решение за спиране на административното производство поради разглеждане от съда.

В изпълнение на § 4, ал 3 от ПРЗ на ЗЕ прие 4 решения по искания за определяне на независим оценител на енергийни обекти и съоръжения, представляващи елементи от съответната преносна или разпределителна мрежа, за които не е постигнато споразумение за стойността им между страните.

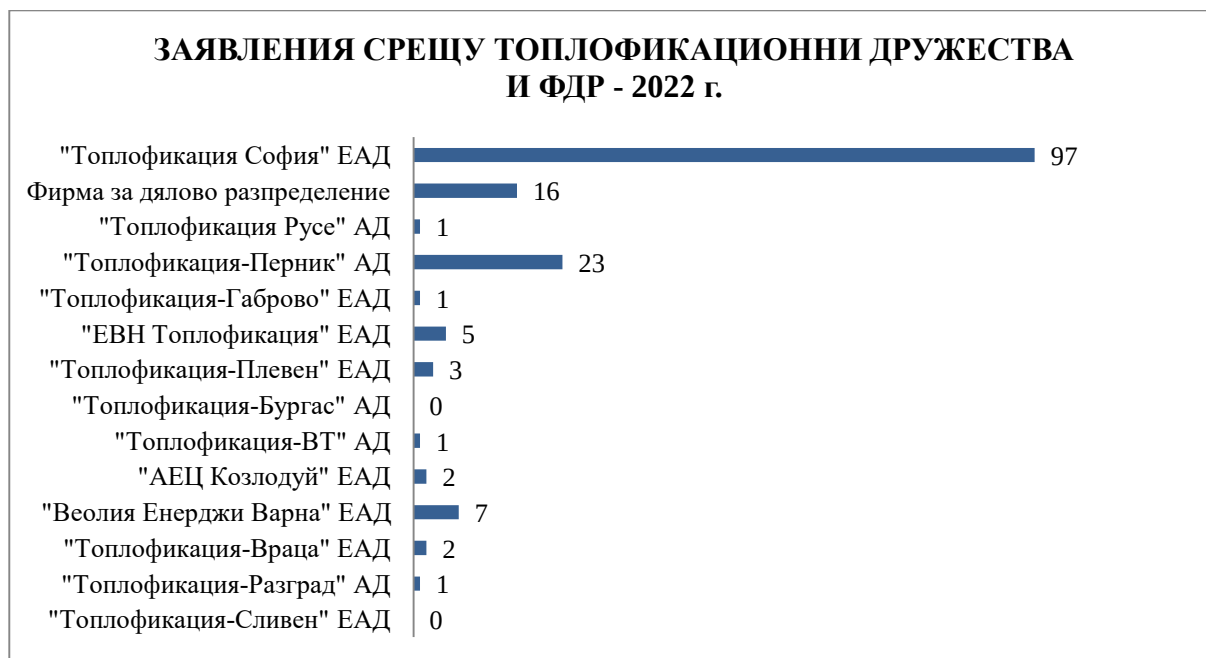
Експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове в електроенергетиката и топлоенергетиката“, на обявления на интернет страницата на КЕВР телефон, както и при посещения на потребители в Комисията, ежедневно оказваха съдействие и даваха разяснения и указания по всички въпроси, свързани с процеса по подаване и разглеждане на жалби и сигнали, приложимата нормативна уредба, практиката и правомощията на Комисията.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

През 2022 г. в Комисията бяха получени общо 176 броя заявления, сигнали, искания и жалби от клиенти и потребители на топлинна енергия. От тях 104 броя бяха свързани с нарушения или съмнения за такива, подлежащи на контрол по Наредбата за топлоснабдяване, поради което на основание чл. 31, ал. 2 от Административнопроцесуалния

кодекс бяха изпратени на Министерство на енергетиката за разглеждане по компетентност. Реквизити на жалба съдържат 44 броя жалби, за които на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ бяха образувани административни производства.

Жалбите и сигналите са насочени основно срещу „Топлофикация София“ ЕАД, следвани от „Топлофикация-Перник“ АД и фирмите за дялово разпределение:

Анализът на жалбите, които са от компетентността на КЕВР, показва следното:

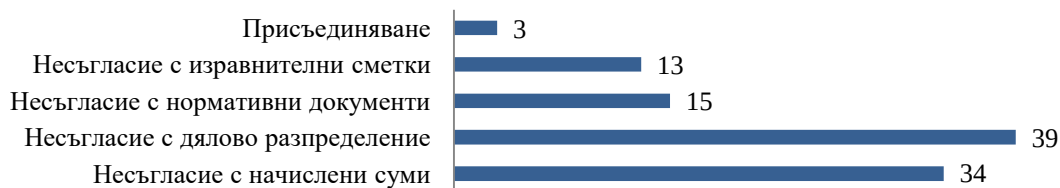
- за проблеми с качеството на доставяната топлинна енергия са сигнализирали 25 потребители. За всеки отделен случай е изисквана информация от съответното топлопреносно дружество, анализирани са причините, при установена основателност са дадени задължителни указания, упражнен е контрол относно срока за отстраняване на повредите;

- качеството на търговските услуги е причина за 17 броя жалби. Потребителите са уведомени за изисканите и извършени от дружествата проверки на точността на средствата за търговско измерване, състоянието на отоплителните им инсталации, привеждането на настройките и режимите на работа на абонатните станции в съответствие с нормативно установените параметри.

Разпределението на жалбите, постъпили в КЕВР, които са от компетентност на Министерство на енергетиката, е представено на следната графика:

ЖАЛБИ ОТ КОМПЕТЕНТНОСТ НА МЕ

Внесените в Комисията сигнали, възражения, предложения и др., които нямат характер на жалби, бяха разгледани и анализирани, а на вносителя беше предоставена конкретна информация, в рамките на определените в ЗЕ правомощия и контролни функции на КЕВР, приложимите за случая нормативни документи, включително правата и задълженията на страните, определени в одобрени от КЕВР Общи условия.

През 2022 г. Комисията се произнесе с 18 броя решения по жалби от потребители на топлинна енергия и услуги, с които административните производства бяха прекратени по 16 броя жалби поради установена неоснователност. КЕВР прие две жалби за основателни, даде на „Топлофикация София“ ЕАД задължителни указания и определи срок за изпълнението им.

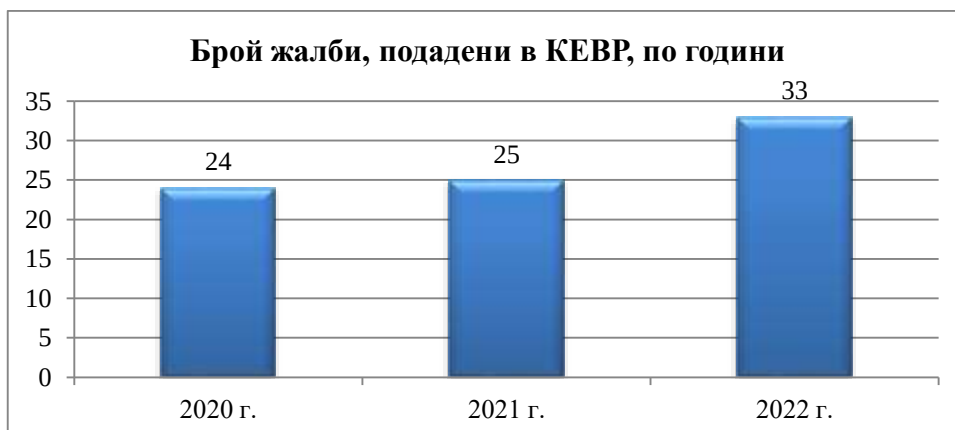
3. ПРИРОДЕН ГАЗ

Жалби, получени в Комисията за енергийно и водно регулиране

Съгласно чл. 22 от ЗЕ Комисията разглежда жалби на ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечнен природен газ, на клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдителни, свързани с изпълнението на задълженията им по ЗЕ, както и на лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната им дейност по ЗЕ. Комисията разглежда жалби и на членовете на органите на оператора на преносна мрежа, на отговорниците по съответствието при оператор на преносна мрежа и на лицата по чл. 81д, ал. 9 при прекратяване на техните правоотношения в предвидените от ЗЕ случаи. В случаите, когато жалбата е основателна, Комисията дава задължителни указания по прилагането на закона с решение.

За сектор „Природен газ“ през 2022 г. в КЕВР са подадени общо 33 (тридесет и три) жалби, които са от компетентността на Комисията. От тях 32 (тридесет и две) от клиенти срещу лицензианти и 1 (една) от лицензиант срещу лицензиант. Освен това са постъпили и 7 (седем) жалби, които не са от компетентността на КЕВР, като същите са препратени по компетентност до други институции.

В графиката по-долу е представена информация за подадените жалби по години.

Подадените в КЕВР през 2022 г. жалби, касаещи сектор „Природен газ“, се запазват нисък в сравнение с другите три сектора. От 152 383 клиента на природен газ жалби са подадени от 0,03% от тези клиенти.

Като основна причина за незначителния брой жалби може да се посочи малкият процент газифицирани обекти в страната, съответно малкият брой битови и стопански клиенти на природен газ, което обуславя ниския брой жалби, подавани както в Комисията, така и в дружествата.

От друга страна, тенденцията на запазване на ниско ниво на жалбите в сектора се дължи и на обстоятелството, че дружествата информират клиентите си за регламентиранията в Общите условия на договорите и в Правилата за работа с потребители техни права и задължения, включително реда за подаване и разглеждане на жалби, като енергийните предприятия своевременно разглеждат подадените жалби и удовлетворяват основателните.

Освен това от съществено значение е и, че Комисията проверява изпълнението от страна на лицензиантите на задълженията им, свързани със създаване на специализирано звено за работа с клиенти в структурата на дружеството, в което трябва да е назначен достатъчен на брой и квалифициран персонал; поддържане на достатъчен брой центрове за работа с клиентите за покриване нуждите на лицензионната територия; предоставяне на услуги на клиентите в съответствие с показателите за качеството на снабдяването с природен газ, приети от Комисията; поддържане на система за управление на качеството на лицензионната дейност, сертифицирана от независима компетентна организация; поддържане на система за приемане и обработка на жалби.

Жалбите, получени в Комисията, са разпределени по предмета на оплакването, както следва:

- 8 бр. жалби, свързани с присъединяване към ГРМ;
- 7 бр. жалби, свързани с несъгласие с начислени суми за потребен природен газ;
- 2 бр. жалби, свързани с неточно измерване на потребено количество природен газ;
- 2 бр. жалби относно несъгласие с конкретни клаузи от договори за доставка на природен газ;
- 2 бр. жалби относно цена (несъгласие с високата цена на природния газ и искане за промяна на цените за разпределение и снабдяване с природен газ);
- 1 жалба, свързана с нелоялни търговски практики (неполучаване на фактура);
- 1 жалба, свързана с прекъсване на газоснабдяването поради липса или забавяне на плащането;
- 1 жалба относно несъгласие с процедурата по подмяна на средство за търговско измерване;
- 9 жалби, в които е посочено повече от едно искане.

По всяка от жалбите е образувана преписка и същите са разгледани по реда на Глава девета: „Разглеждане на жалби и уреждане на спорове“ от НЛДЕ. В рамките на 2022 г. Комисията се произнесе с решения по тридесет и четири жалби, от които пет жалби са получени през 2021 г.

Комисията прие две от жалбите за основателни, като даде задължителни указания на лицензиантите и определи срокове за изпълнението им. По първата основателна жалба, задължителните указания не са изпълнени от дружеството, поради обжалване на решението на Комисията, а по втората основателна жалба КЕВР се произнесе през 2023 г., като дружеството е изпълнило в срок дадените задължителни указания.

Комисията се произнесе с решения, с които прекрати преписките по тридесет и две жалби, както следва:

- по осем от жалбите Комисията прие, че са неоснователни;
- по осем от жалбите производството бе прекратено, поради отпаднал правен интерес;
- шестнадесет от жалбите са недопустими и не са разгледани по същество като са прекратени на основание чл. 4, ал. 3 от НЛДЕ, поради неотстраняване на нередовности в законоустановения срок.

Комисията не се е произнесла с решения в рамките на календарната 2022 г. по четири от жалбите поради фактичката и правна сложност на случаите, като предстои КЕВР да се произнесе с решения по тези жалби през настоящата 2023 година.

Жалби, подадени в газоразпределителните дружества

Броят на подадените през 2022 г. в газоразпределителните дружества жалби от клиенти е 69 бр. Клиентите, които са подали тези жалби, са 0,05% от всички 152 383 клиента на ГРД за 2022 г. Най-много жалби, 29 бр., са подадени в „Овергаз Мрежи” АД за лицензираната територия на Столична община и община Божурище, на която се намират 27% от всички клиенти на газоразпределителните дружества. Това представлява 42% от всички жалби в сектора.

Жалбите в газоразпределителните дружества са разпределени, както следва:

- 28 бр. жалби, свързани с неточно измерване на потребеното количество природен газ, от които 19 бр. са удовлетворени, а 9 бр. – неоснователни;
- 11 бр. жалби, свързани с присъединяване към ГРМ, от които 5 бр. жалби са основателни и удовлетворени, а 6 бр. са приети за неоснователни;
- 5 бр. жалби, свързани с цена, от които една е основателна. Жалбата е относно платена два пъти цена за присъединяване въпреки че са налице аргументи за това, че клиентът е променил желанието си за точка за присъединяване - жалбата е уважена по решение на КЕВР;
- 3 бр. жалби, свързани със съдържанието на издадени фактури – неоснователни;
- 2 бр. жалби, свързани с нелоялни търговски практики/неполучаване на фактура, неуведомяване за сметка/, от които 1 бр. основателна и удовлетворена и 1 бр. - неоснователна;
- 1 бр. жалба, свързана с възстановяване на газоподаването, която е неоснователна;
- 2 бр. жалби, свързани с прекъсване на газоподаването поради неплащане, от които 1 бр. основателна и удовлетворена и 1 бр. неоснователна;
- 1 жалба, свързана с обезщетение, която е неоснователна. Жалбата е относно искане на неустойка за забава, поради неприсъединяване на заявителя, тъй като забавата е поради мораториум от общината за разкопаване;
- 1 бр. жалба, свързана с обслужване на клиенти – неоснователна;
- 15 бр. други жалби, от които 7 бр. са основателни и съответно удовлетворени, а 8 бр. са приети за неоснователни.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

4.1. Разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори и решаване на спорове. Нормативно уреждане:

По силата на чл. 22, ал. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ), т. 1 и т. 3, *Комисията разглежда жалби на потребители срещу ВиК оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги - ЗРВКУ (т.1) и на ВиК оператори срещу ВиК оператори, свързани с предмета на регулиране по ЗРВКУ (т. 3).* Предметът на регулиране по ЗРВКУ е определен в чл. 1, ал. 1 от същия по следния начин: *урежда регулирането на цените, достъпността и качеството на водоснабдителните и канализационните услуги, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги...*, т.е. на разглеждане по същество от Комисията подлежи жалба, която е свързана с откритите три категории в предмета: регулиране на цените на ВиК услугите, тяхната достъпност и качество. С разглеждането и решаването на жалби по чл. 22, ал.1, т. 1 и т. 3 от ЗЕ е натоварен съгласно чл. 13, ал. 2, т. 2 от ЗЕ специализираният състав „Водоснабдяване и канализация“, който включва председателя и двамата членове със стаж в областта на водоснабдяването и

канализацията.

Принципите, от които се ръководи Комисията при осъществяване на дейността си по разглеждане и решаване на жалби на потребители срещу ВиК оператори, са:

- осигуряване на условия за предоставяне на всеобщ достъп и социална поносимост на ВиК услугите;
- предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение;
- защита на интересите на потребителите;
- отчитане нуждите на потребителите, които поради географски, теренни или други причини се намират в неравнопоставено положение;
- бързина и процесуална икономия на производствата пред Комисията, посочени в чл. 7 от ЗРВКУ.

Макар чрез предмета си на регулиране да определя категориите жалби, подлежащи на разглеждане от КЕВР, ЗРВКУ не е актът, който предоставя това правомощие на Комисията – в него не се съдържат правила във връзка с разглеждането на жалби. Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 5 от ЗРВКУ Комисията одобрява Общите условия на договорите за предоставяне на ВиК услугите на потребителите, но упражняването на контрол по прилагане и спазване на общите условия от страна на дружествата не ѝ е възложено, нито са въведени правомощия за налагане на административнонаказателни разпоредби при констатиране на нарушения. Законът за енергетиката в Глава трета „Регулиране на дейностите в енергетиката“, Раздел II „Правомощия на комисията“ и конкретно чл. 22, ал.1 възлага на регулаторния орган разглеждането на жалби на потребители срещу ВиК оператори. Редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове са предвидени (съгласно чл. 22, ал. 7 от ЗЕ) да се уредят с наредба, приемането на която е делегирано на КЕВР: *Чл. 60. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., бр. 38 от 2018 г., в сила от 8.05.2018 г.) Условията и редът за издаване, изменение, допълнение, прекратяване и отнемане на лицензи, за издаване на разрешенията по тази глава, за одобряване на общите условия на договорите по този закон, за одобряване на правила за работа с потребителите на енергийни услуги, за снабдяване на клиентите с електрическа и топлинна енергия и природен газ, за доброволно уреждане на споровете по чл. 22, както и условията и редът за извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, се определят с наредба, приета от комисията. Този подзаконов нормативен акт е Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредба № 3/2013 г.). Правилата на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) се прилагат субсидиарно.*

Както е видно от възпроизведения текст на чл. 60 от ЗЕ, формулирането на процедурни правила за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове, не изчерпва съдържанието на Наредба № 3/2013 г. На разписването на материята по разглеждането на жалби и уреждане на спорове е отредено специално структурно подразделение - Глава девета със същото наименование и три раздела: Раздел I „Жалби“, Раздел II „Доброволно уреждане на спорове“ и Раздел III „Жалби и спорове във връзка с конкуренцията“. По отношение образуването на административно производство по разглеждане на жалба пред Комисията, преглед за съответствие на регистрирано в КЕВР писмено изявление, изискващо произнасяне с изискванията на ЗЕ и Наредба № 3/2013 г., се прилагат правилата по Глава втора от същата наредба.

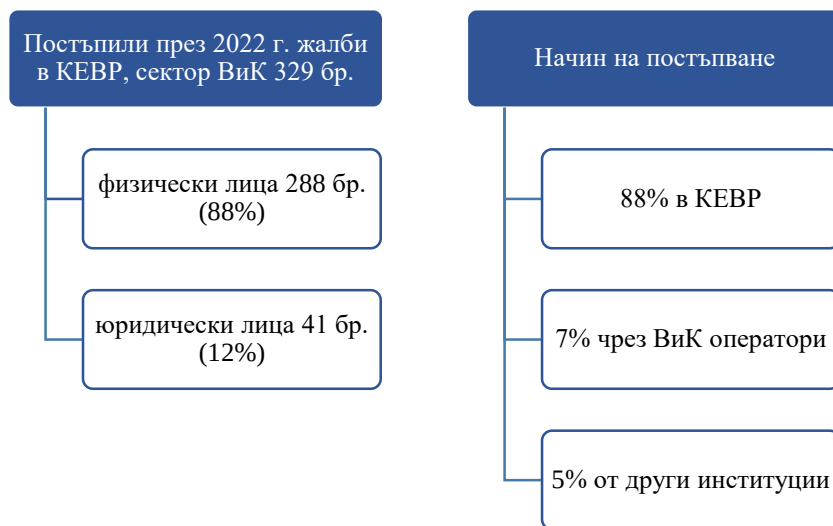
Съгласно чл. 142, ал. 4 от Наредба № 3/2013 г. Комисията разглежда жалба по чл. 22, ал. 1, т. 1 или т. 3 от ЗЕ, *ако същата е разгледана от съответното дружество и жалбоподателят не е удовлетворен от отговора по жалбата, както и в случаите, когато не е получил отговор по нея.* Член 143, ал. 1 от наредбата посочва изискванията, на които трябва да отговаря жалбата *(да е написана на български език; да са посочени името и адресът или наименованието и единният идентификационен код на жалбоподателя, както и наименованието на лицето срещу което е жалбата; да е посочено в какво се състои искането; да са изложени обстоятелствата по случая и да са представени доказателства, ако жалбоподателят разполага с такива; и да е подписана от жалбоподателя).* Съгласно

ал. 2 от същия член към жалбите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 2 жалбоподателят прилага отговора на дружеството или други доказателства, че жалбата му е разгледана от съответното дружество.

Особено важно процедурно изискване към работата по разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори е въведеното с чл. 144, ал. 1 от наредбата изискване – да се събират всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по жалбата. Експертите, ангажирани с разглеждането на жалби по чл. 22, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗЕ, следват този стандарт, тъй като единствено, когато бъдат изяснени всички факти и обстоятелства по определен случай, би могло да се осигури законосъобразно, правилно и обосновано решение на административния орган, което да бъде практическо възплъщение на принципите по чл. 7 от ЗРВКУ. С цел изясняване на фактическото положение се ползва и механизмът, предвиден в ал. 2 на същия член – организира се среща на страните по жалба в седалището на Комисията, която се протоколира, както и се съдейства за доброволно уреждане на спора между тях. За съжаление към прилагането на тази нормативно предвидена възможност се пристъпва по-рядко, поради трудности за постигане на съгласие от двете страни за прилагане на такъв механизъм за решаване на спорове.

4.2. Постъпили оплаквания в КЕВР

През 2022 г. година в КЕВР са постъпили общо 329 жалби на потребители на ВиК услуги срещу 37 бр. ВиК оператори, като 88 % от тях са подадени от физически лица, а останалите 12 % - от юридически лица. В 88% от случаите жалбите са постъпили в деловодството на КЕВР директно от граждани чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги на КЕВР или са подадени на електронния адрес за кореспонденция; 7% са постъпили чрез ВиК операторите на основание чл. 58 от Общите условия за предоставяне на ВиК услуги на потребителите, а в 5% от случаите жалбите са препратени до КЕВР от различни институции, в т.ч. Министерство на околната среда и водите, Комисия за защита на потребителите, кметове, областни управители и др.

Данните показват, че по-голямата част от постъпилите жалби в сектор ВиК са директно отправени към КЕВР, а съгласно нормативните изисквания в Наредба № 3/2013 г. Комисията разглежда жалби, когато те са разгледани преди това от ВиК оператора, жалбоподателят е уведомен за отговора, но не е удовлетворен от него или пък изобщо не е получил отговор по жалбата си.

Независимо че преобладаващият брой жалби не са постъпили по установения ред, КЕВР извършва проверки и по тях. Същите се изпращат до ВиК операторите за извършване на проверка, окомплектоване с документи и представяне на становище по случая.

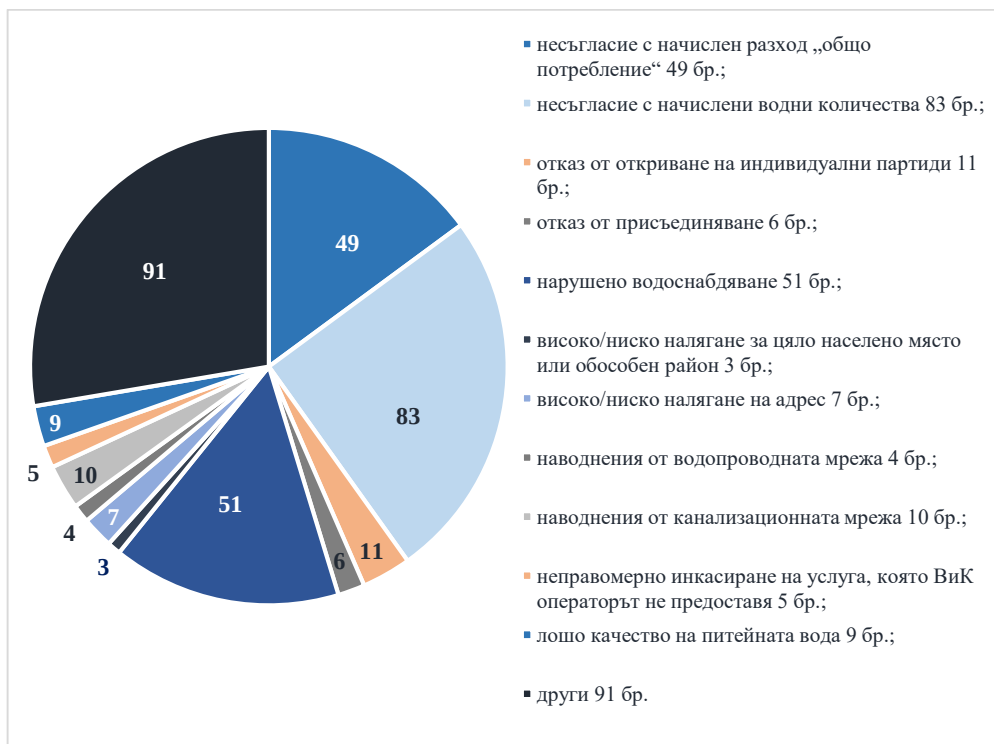
Към ВиК операторите се изпращат и постъпили жалби в Комисията, чийто предмет е

извън компетенциите на КЕВР. Практиката показва, че в хода на тези проверки често се разрешават голям брой проблеми на потребителите.

По своя характер жалбите могат да бъдат систематизирани в следните групи:

- несъгласие с начислен разход „общо потребление“;
- несъгласие с начислени водни количества;
- отказ от откриване на индивидуални партиди;
- отказ от присъединяване към ВиК системите;
- нарушено водоснабдяване;
- високо/ниско налягане за цяло населено място или обособен район;
- високо/ниско налягане на адрес;
- наводнения от водопроводната мрежа;
- наводнения от канализационната мрежа;
- неправомерно инкасиране на услуга, която ВиК операторът не предоставя;
- лошо качество на питейната вода;
- наводняване на имоти от канализационната/водопроводната мрежи;
- несъгласие с цените на предоставяните технически и административни услуги;
- други.

Фигурата по-долу представя броя на оплакванията, постъпили в КЕВР през 2022 г., според характера на жалбите.

От общия брой на постъпилите жалби в КЕВР най-голям е дялът на тези, които не могат да бъдат отнесени към нито една от основните категории, подлежащи на разглеждане по същество по чл. 22, ал. 1 от ЗЕ – 91 бр. или 28%. Към тях се отнасят жалби за неполучаване на фактури, за промяна на индивидуални партиди, несъгласие с предписания на ВиК операторите за проверка на измервателни уреди и технически преустройства, преустановено водоподаване поради неплатени задължения, некоректно обслужване и др.

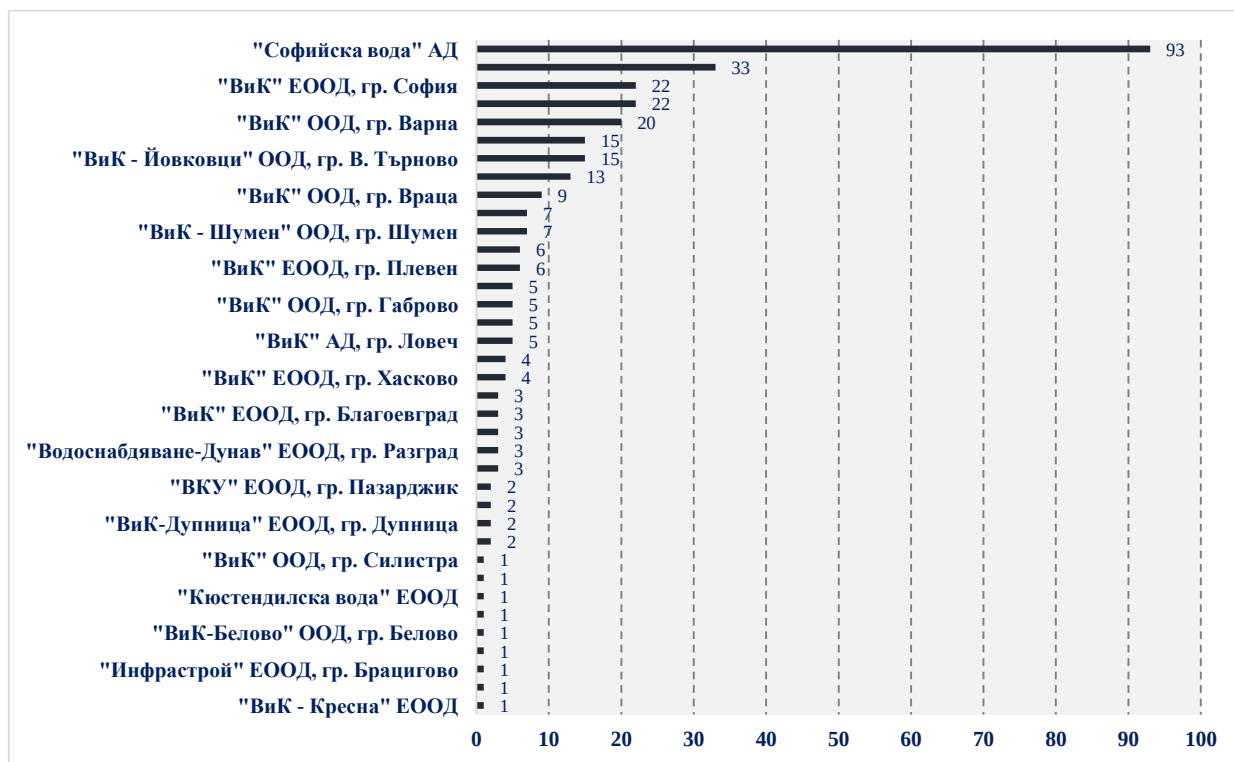
Висок остава броят на жалбите на потребителите – 83 бр., които не са свързани с достъпността на ВиК услугите, нито пък са сред показателите за качество на ВиК услугите, а

представяват възражения срещу формирани задължения или начислени водни количества (25%). Към тази категория се причисляват оплаквания, свързани с голям размер натрупани задължения и отправени претенции за погасяването им поради изтекла погасителна давност; твърдения за погрешно подаден самоотчет или отчетено показание на измервателния уред, в резултат на което формираното задължение е завишено в сравнение с обичайното; неосигурен достъп до имота за извършване на действителен отчет и формиране на задължения въз основа на прогнозни количества питейна вода; натрупани задължения за имот при промяна на собствеността му/вещото право на ползване и др.

В 16% от случаите се сигнализира за нарушено водоснабдяване. Като причините в най-общия случай са две: временно преустановяване на водоподаването поради извършване на текущи ремонти по водопроводната мрежа и проблеми, свързани с липса на вода поради засушаване, амортизирана водопроводна мрежа в цели населени места и части от тях. За разрешаване на първите експертите от отдел КРС - ВКУ в оперативен порядък осъществяват проверки и съдействат за своевременното предприемане на адекватни мерки от страна на ВиК операторите. При вторите разрешаването на проблема е свързан с подмяна на части от водопроводната мрежа, реконструкция на съоръжения и др., което изисква по-дълъг период от време, големи инвестиции, както и участието на други институции (АВиК, МРРБ, МОСВ и др.).

Броят на жалбите в КЕВР относно несъгласие с разпределение на разход „общо потребление“ е 49 бр. или 15% от общия брой. Комисията няма компетентност да ги разгледа.

В графичен вид е представен броят на регистрираните за 2022 г. жалби по ВиК оператори:

Видно от графиката най-голям е делът на оплакванията срещу „Софийска вода“ АД, която обслужва и най-голям брой потребители, следват жалбите срещу „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. София, „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас и „Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД.

През 2022 г. КЕВР се произнесе с 215 броя решения по 218 бр. жалби, както следва:

- за прекратяване на образуваното административно производство поради липса на компетентност на Комисията да се произнесе по искането на жалбоподателя (на основание чл. 41, ал. 4, т. 1 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация - Правилника) – 73 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство по искане на страната, по чиято инициатива то е започнало във връзка с удовлетворяване и разрешаване на проблема (на основание чл. 41, ал. 4, т. 2 от Правилника) – 49 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неотстранени нередовности (на основание чл. 41, ал. 4, т. 4 от Правилника във връзка с чл. 4, ал. 3 от Наредба № 3/2013 г.) – 35 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради недопустимост на страна в производството (на основание чл. 41, ал. 4, т. 6 Правилника във връзка с чл. 27, ал. 2, т. 6 от АПК) – 19 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неоснователност на жалбата (на основание чл. 147, ал. 1 от Наредба № 3/2013 г.) – 9 бр.;

- с даване на задължителни указания на съответния ВиК оператор поради основателност на жалбата (на основание чл. 147, ал. 2 от Наредба № 3/2013 г. във връзка с чл. 22, ал. 5 от ЗЕ) – 4 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради отпаднал правен интерес (чл. 13, ал. 8 от ЗЕ във вр. чл. 27, ал. 2, т. 5 от АПК) – 11 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неподведомственост (на основание чл. 14, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс във връзка с чл. 130, ал. 2 от АПК) – 1 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради влязъл в сила административен акт със същия предмет и страни (на основание чл. 13, ал. 8 от Закона за енергетиката във връзка с чл. 27, ал. 2, т. 1 от Административнопроцесуален кодекс) – 1 бр.;

- приключване на административното производство с произнасяне по всяко отправено искане към КЕВР (когато в една жалба оплакванията/исканията са повече от едно) – 13 бр.

Голям е броят на случаите, в които гражданите се обръщат чрез телефона за връзка с КЕВР и представят проблема си, задават въпроси, искат разясняване на нормативната база във връзка с предоставянето на ВиК услуги, търсят съдействие или насочване към компетентен орган, който да разгледа техният проблем (понякога несвързан с предоставянето на ВиК услуги). В тези случаи експерт от отдела изслушва гражданина, информира го за правата и задълженията му, произтичащи от нормативните актове или общите условия, по които ВиК операторите предоставят ВиК услуги на потребителите.

4.3. Информация за работата на експлоатационните дружества с потребителите за 2022 г.

С писмо с изх. № В-17-00-1 от 04.01.2023 г. е изискана информация от 49 бр. ВиК оператори за броя на постъпилите жалби на потребители за периода 01.01.2022 г. - 31.12.2022 г. и анализ на работата по тях.

Представените от ВиК операторите данни показват, че през 2022 г. са регистрирани 6 133 бр. жалби, което представлява намаление с 9% на броя им спрямо предходната 2021 г. година (6 708 бр.).

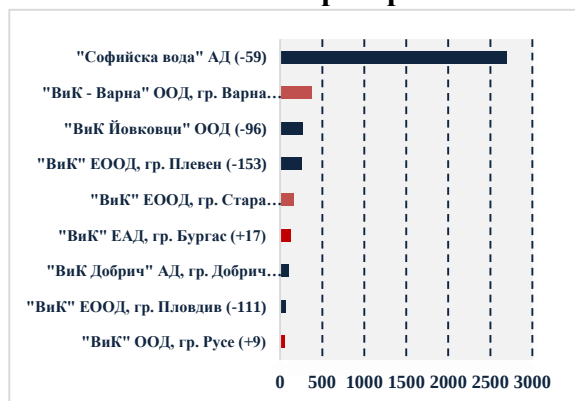
През 2022 г. 22 ВиК оператора отчитат намаляване на броя на жалбите спрямо 2021 г., при 20 се констатира увеличаване на постъпилите жалби, а при 5 - няма регистрирани жалби. Броят на подадените в КЕВР жалби през годината - 252 бр., отнесен към общия брой на подадените жалби в страната при ВиК операторите (6 133 бр.), определя дял от 4 %, което показва, че значителен брой от проблемите се решават на място от операторите, без да се налага намесата на Комисията или други институции.

В зависимост от специфичните условия на дейността на ВиК операторите по

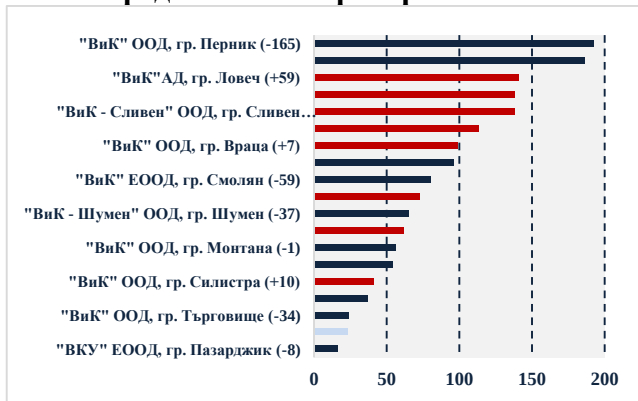
отношение на броя на обслужваното население, приходите от предоставяните ВиК услуги, количество подадена вода на вход водоснабдителна система, дружествата се разделят на четири групи (големи, средни, малки и микро).

В графиките по-долу е представен броят на регистрираните жалби при ВиК операторите през 2022 г. по групи.

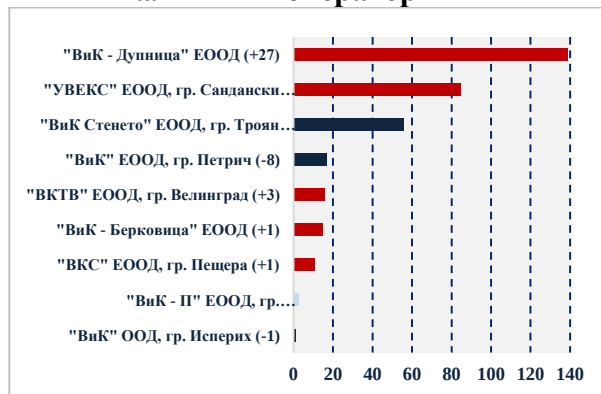
Големи ВиК оператори

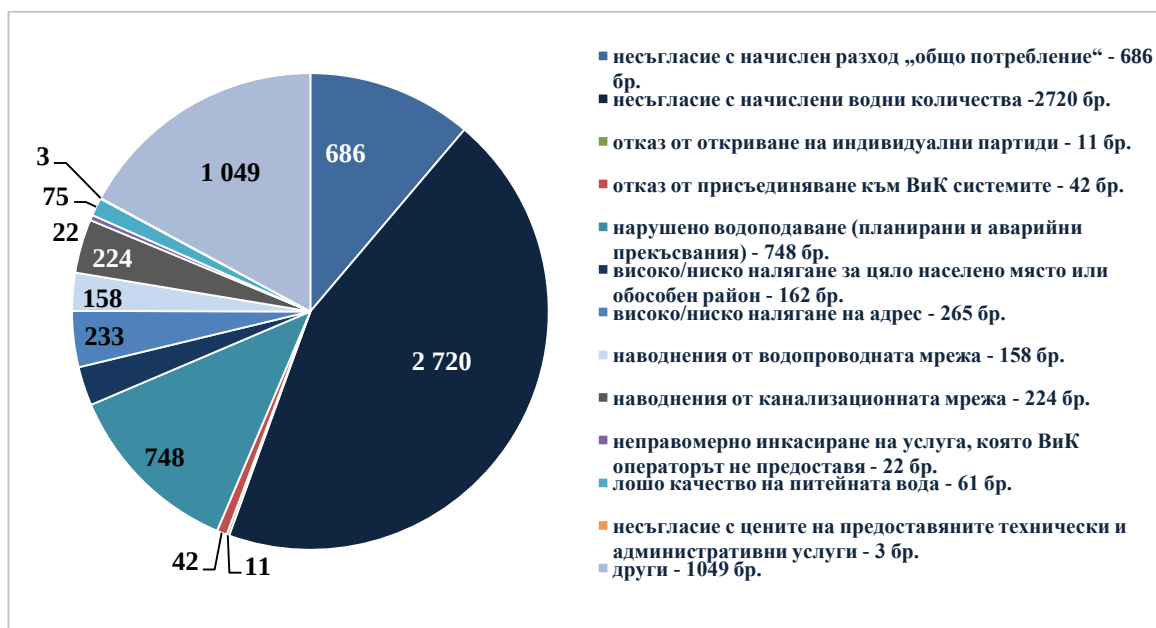
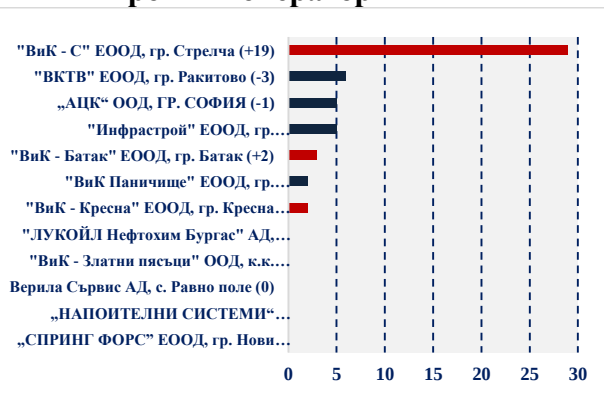
Средни ВиК оператори

Малки ВиК оператори

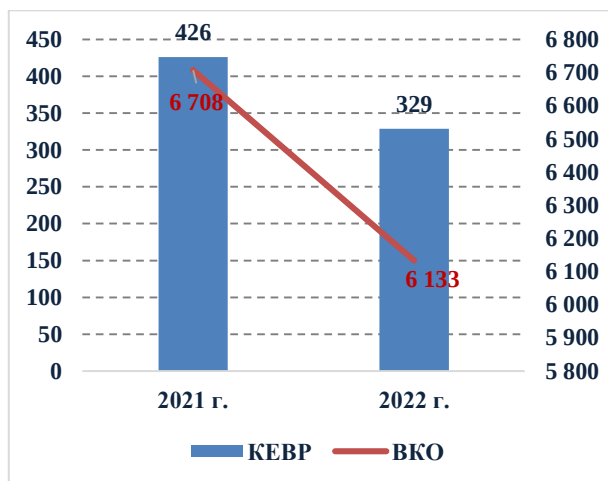
Микро ВиК оператори

Графиката дава нагледна представа за относителния дял на жалбите през 2022 г.

според вида на оплакването. Видно е, че най-голям относителен дял заемат жалбите с изразено несъгласие с начислени водни количества.

В графичен вид е представен броят на регистрираните жалби в КЕВР и при ВиК операторите през 2021 г. и 2022 г.:

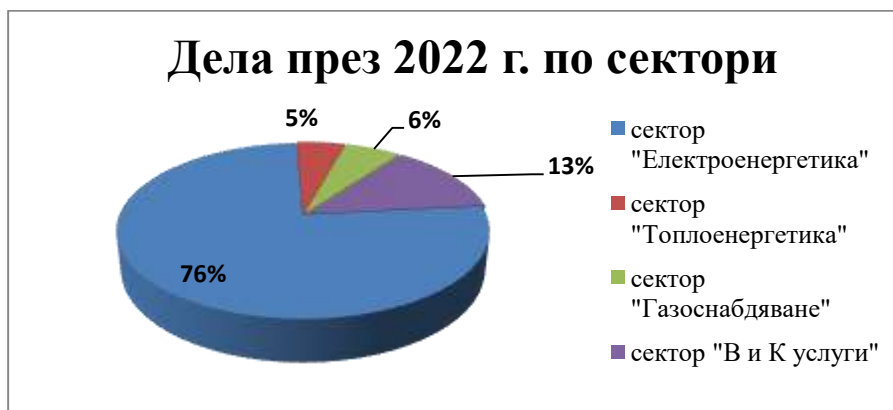
През 2022 г. година се наблюдава намаляване на постъпилия брой жалби в КЕВР с 23% спрямо 2021 г., докато при дружествата се отчита незначително намаляване на техния брой – 9%.

ГЛАВА СЕДМА ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

През 2022 г. по жалби срещу актове на Комисията и на нейния председател експерти от дирекция „Правна“ осъществиха процесуално представителство в 948 съдебни заседания в съдилищата на територията на цялата страна.

В графиката по-долу са представени делата през 2022 г., разпределени по сектори.

Най-многобройни са делата в сектор „Електроенергетика“ – 76 % от всички дела. Основен дял в този сектор са делата, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби.

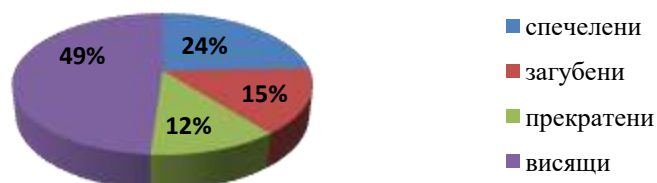
Конкретните данни за съдебните производства са представени по-долу по сектори:

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Електроенергетика“ за 2022 г. е **595 бр.**, в т. ч.:

- спечелени: 145 бр.;
- прекратени: 70 бр.;
- загубени: 89 бр.;
- висящи производства: 291 бр.

сектор "Електроенергетика"

Образуван, приключил и висящи през 2022 г. съдебни дела в сектора:

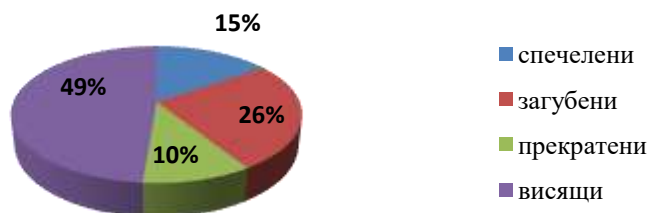
- дела, образуван по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби, включително мълчалив отказ – 249 бр., от които 80 бр. спечелени, 19 бр. загубени, 23 бр. прекратени и 127 бр. висящи производства;
- дела, образуван по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени на електрическа енергия, както и отказ по такива заявления – 127 бр., от които 21 бр. спечелени, 1 бр. загубено, 32 бр. прекратени и 73 бр. висящи производства;
- дела, образуван по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 85 бр., от които 10 бр. спечелени, 21 бр. загубени, 1 бр. прекратено и 53 бр. висящи производства;
- дела, образуван по жалби срещу решения на Комисията за определяне на нетно специфично производство на ВЕИ производители – 26 бр., от които 8 бр. спечелени, 6 бр. прекратени и 12 бр. висящи производства;
- дела, образуван вследствие на подадени от Комисията молби за отмяна на влезли в сила решения – 49 бр., от които 35 бр. загубени и 14 бр. висящи производства;
- дела, образуван по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 42 бр., от които 24 бр. спечелени, 12 бр. загубени и 6 бр. висящи производства;
- дела, образуван по жалби по Закона за достъп до обществената информация – 11 бр., от които 1 бр. загубено, 3 бр. прекратени и 7 бр. висящи;
- преписки пред Комисия за защита от дискриминация, по които КЕВР е страна – 1 бр. висящо производство;
- дела, образуван по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР принудителни административни мерки – 2 бр. висящи производства;
- дела, образуван по жалби срещу нормативни актове, лицензии, общи условия и други – 3 бр., от които 1 бр. спечелено, 1 бр. прекратено и 1 бр. висящо производство.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Топлоенергетика” за 2022 г. е **39 бр.**, в т.ч.:

- спечелени: 6 бр.;
- загубени: 10 бр.;
- прекратени: 4 бр.;
- висящи производства: 19 бр.

сектор "Топлоенергетика"

Образуван, приключил и висящи през 2022 г. съдебни дела в сектора:

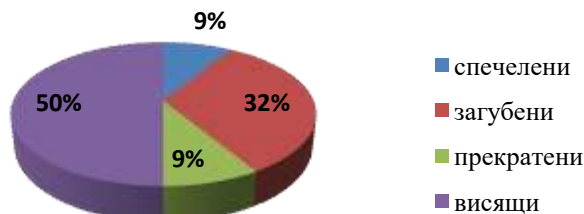
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени, включително и мълчаливи откази – 33 бр., от които 5 бр. спечелени, 9 бр. загубени, 3 бр. прекратени и 16 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби по Закона за достъп до обществената информация – 1 бр. прекратено производство;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби – 3 бр., от които 1 бр. спечелено, 1 бр. загубено и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 1 бр. висящо производство.

3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

Общият брой дела в сектор „Газоснабдяване“ за 2022 г. е **46 бр.**, в т.ч.:

- спечелени: 4 бр.;
- загубени: 15 бр.;
- прекратени: 4 бр.;
- висящи производства: 23 бр.

сектор "Газоснабдяване"

Образуван, приключил и висящи през 2022 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 23 бр., от които 12 бр. загубени и 11 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени – 6 бр., от които 1 брой загубено, 3 бр. прекратени и 2 бр. висящи производства;

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за енергийно и водно регулиране, включително мълчалив отказ – 7 бр., от които 3 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 1 бр. прекратено и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби срещу издаване, изменение и прекратяване на лицензии, нормативни актове и др. – 8 бр., от които 1 бр. спечелено и 7 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР Предупреждения – 1 бр. висящо производство;
- дела, в които Комисията участва в качеството ѝ на трето лице помагач – 1 бр. висящо производство.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Общият брой дела в сектор „ВиК услуги” за 2022 г. е **103 бр.**, в това число:

- спечелени: 25 бр.;
- загубени: 35 бр.;
- прекратени: 14 бр.;
- висящи производства: 29 бр.

Образуване, приключили и висящи през 2022 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 44 бр., от които 11 бр. спечелени, 31 бр. загубени, 1 бр. прекратено и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени – 24 бр., от които 6 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 6 бр. прекратени и 10 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията по жалби – 19 бр., от които 5 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 2 бр. прекратено и 10 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР актове за установяване на публични държавни вземания – 5 бр., от които 1 бр. спечелено, 1 бр. прекратено и 3 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу нормативни актове, решения за норма на възвръщаемост, решения за показатели за качество и други – 8 бр., от които 2 бр. спечелени, 2 бр. прекратени и 4 бр. висящи производства;
- преписки пред Комисия за защита от дискриминация, по които КЕВР е страна – 2 бр., от които 1 бр. прекратена и 1 бр. висящо производство;
- дела, в които Комисията участва в качеството ѝ на трето лице помагач – 1 бр. прекратено производство.

5. ДРУГИ ДЕЛА

Общият брой дела с друг предмет за 2022 г. е **17 бр.**, в т. ч.:

- спечелено: 1 бр.;
- прекратени: 7 бр.;
- висящи производства: 9 бр.

ГЛАВА ОСМА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

През 2022 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране са постъпили 42 заявления по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

1. Постъпили през 2022 г. заявления за достъп до обществена информация (ДОИ) по субекти:

Субекти на правото на ДОИ	Брой постъпили заявления
Физически лица	31
Юридически лица	3
Неправителствени организации	8
Общ брой	42

2. Постъпили през 2022 г. заявления за ДОИ по начин на поискване:

Начин на поискване на ДОИ	Брой
Писмени заявления	23
Електронни заявления	10
Платформа за достъп до обществена информация	9
Общ брой	42

3. Постъпили заявления за ДОИ през 2022 г. по теми на исканата информация:

Теми, по които е искана обществена информация	Брой
Отчетност на институцията	14
Процес на вземане на решения	8
Контролна дейност на администрацията	3
Други (в т.ч. относно цени на електрическа и топлинна енергия, на ВиК услуги, общи условия, лицензии и бизнес планове)	17
Общ брой	42

4. Разглеждане на заявления и предоставяне на достъп до обществена информация:

Решения за:	Брой
Предоставяне на свободен ДОИ	16
Предоставяне на частичен ДОИ	1
Уведомление на заявителя за липса на исканата обществена информация	17
Препращане на заявлението, когато органът не разполага с исканата информация, но знае за нейното местонахождение	4
Отказ за предоставяне на ДОИ	0
Оставено без разглеждане заявление	4
Общ брой	42

5. Жалби до съда през 2022 г. срещу решения и откази за предоставяне на ДОИ:

Жалби	Брой
Срещу решения за предоставяне на ДОИ	2
Срещу мълчалив отказ за предоставяне на ДОИ, по които делата са прекратени поради предоставен достъп	6

ГЛАВА ДЕВЕТА МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1. ЕНЕРГЕТИКА

Членство в международни организации

В сектор „Енергетика“ КЕВР членува и взаимодейства със следните европейски и международни организации:

- Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори (АСЕР);
- Съвет на европейските енергийни регулатори (СЕЕР);
- Регионална асоциация на енергийните регулаторни органи (ERRA);
- Енергийна Общност на Югоизточна Европа (ECRB);
- Мрежа на енергийните регулатори – франкофони (RegulaE.Fr).

Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (АСЕР) е агенция на Европейския съюз, създадена по силата на законодателството на Третия енергиен пакет и КЕВР участва в нейната дейност като съответна институция от държава-членка на ЕС. Основната регулаторна дейност на АСЕР се осъществява в един от органите на Агенцията, Съвета на регулаторите и следните основни работни групи:

- Интегритет и прозрачност на пазара (REMIT);
- Електроенергия;
- Природен газ;
- Пазари на дребно.

Тези основни работни групи са подразделени на множество подгрупи и групи за действие с конкретна насоченост, като цялостната дейност се координира от Съвет на регулаторите и директор. Участието на КЕВР в дейността на тези групи се осъществява основно чрез подаване на данни, попълване на въпросници и участие в изготвянето на методики за пазара по регламентите на ЕК, които след утвърждаване от АСЕР, се приемат с решение на КЕВР.

Други дейности включват:

- участие в процедурите за електронно гласуване в Съвета на регулаторите на АСЕР на препоръки и становища на Агенцията относно изпълнението на мрежовите кодекси;
- събиране, анализ и предоставяне на данни за Мониторинговия доклад на АСЕР и СЕЕР за развитието на пазарите;
- предоставяне на допълнителна информация за проектите от общ интерес (ПОИ) за България от представителите в групите по Европейския инфраструктурен пакет;
- попълване в базата данни на АСЕР на стойностите и характеристиките на обмените на електроенергия, осъществени от преносния оператор;
- изготвяне на годишен доклад до Европейската комисия и АСЕР за състоянието на пазарите на електроенергия и природен газ, включително попълване на базата данни от показатели към годишния доклад;
- планирани дейности съгласно Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT).

Някои от групите организират срещи ежесечно, други веднъж на няколко месеца. КЕВР се старее да участва активно в дейността на работните групи, доколкото това е възможно. Участието през 2022 г. е осъществявано чрез физическо присъствие и онлайн платформи и видеоконферентни връзки. През изтеклата година КЕВР участва във всички срещи на Съвета на регулаторите (8 участия), в срещите на работните групи за природен газ, интегритет и прозрачност на пазара и Комитета за мониторинг на пазара.

Осъществяването на единния европейски енергиен пазар зависи от степента на

въвеждането на мрежовите кодекси. В тази връзка КЕВР участва в наблюдението на мрежовите и пазарни оператори в изпълнението и прилагането на правилата и методиките в секторите „Електроенергетика“ и „Природен газ“ и в текущите им изменения.

Във връзка с последиците от ковид-19 пандемията и последвалата енергийна криза, през 2022 г. АСЕР изготви оценка на модела на електроенергийния пазар на едро по поръчка на Европейската комисия и участва в изготвянето на препоръки за прилагането на мерки за облекчаването и справянето с високите цени на енергията. КЕВР се опитва да участва в тези разработки с предоставянето на данни за местните пазари.

Съветът на европейските енергийни регулатори (СЕЕР) е най-старата организация на европейските енергийни регулатори, състояща се от 39 членове и наблюдатели от цяла Европа. СЕЕР подкрепя членовете и наблюдателите си в изпълнението на техните отговорности чрез споделянето на опит и развитие на регулаторния капацитет и най-добри практики. Това се осъществява чрез работните групи, семинари и обучения, разработването и публикуването на регулаторни изследвания и анализи. Чрез СЕЕР европейските регулатори си сътрудничат и разработват общи позиции и препоръки за подобряването на пазарите на електроенергия и природен газ в полза на потребителите и бизнеса, които предоставят на ЕК като предложения.

Експерти на КЕВР участват в следните работни групи:

- Общо събрание;
- Електроенергия;
- Природен газ;
- Интегритет и прозрачността на пазара;
- Потребители и пазари на дребно;
- Международни отношения;
- Разпределителни системи (електроенергия).

През 2022 г. СЕЕР организира нова специализирана група за въвеждането на мерки във връзка с новите регламенти за спешна намеса за справяне с високите цени. КЕВР регулярно подава информация за прилаганите в България мерки.

Освен работата в работните групи на СЕЕР (основно правила за енергийния пазар на едро и потребителски въпроси), представители и експерти от КЕВР участват и в обучения, организирани от Академията за обучения на СЕЕР.

Проект на СЕЕР „Сравнителен анализ на ефективността на разходите на операторите на преносни системи за електроенергия и природен газ“ (TSB21)

Комисията за енергийно и водно регулиране, като член на Съвета на европейските енергийни регулатори (СЕЕР), участва в новото издание на този проект за 2021-2022 г. За целта на изпълнението на проекта, КЕВР подписа договор с НРО на Нидерландия от името на СЕЕР за привличането на консултант. Участието на НРО членове на СЕЕР е широко, а проучването е най-амбициозният регулаторен бенчмарк проект, документиран досега, като мобилизира усилията на НРО, ОПС и консултанти за разработването на стабилни и изчерпателни данни и модели. Проектът включва провеждането на семинари и три последователни етапа на структуриране – събиране на данни за активи, дейности, разходи и условия, свързани с околната среда; валидиране, изчисление и докладване. Събирането на данни е обработено по начин, от който се извлича модел за сравнителен анализ, улавящ трите основни измерения на услугата (предоставяне на мрежа, предоставяне на капацитет и услуга за потребителя), като се вземат предвид хетерогенните икономически и екологични условия и технически спецификации. Фокусът е върху подобряването на прозрачността и приложимостта на сравнителния анализ, с насоки за НРО относно използването на резултатите. Представителите на КЕВР участват в работните групи на НРО и осъществяват валидирането на подаваните от операторите данни.

Двустранни партньорства по силата на споразумения за сътрудничество

През 2022 г. КЕВР продължи сътрудничеството с азербайджанската Агенция за енергийно регулиране, национален регулаторен орган на Република Азербайджан (AREA) чрез размяна на кореспонденция във връзка с нормативни актове и правомощия в сектор „Природен газ, разпределение и измервателни системи“.

КЕВР поддържа и постоянни добри връзки с националните регулаторни органи на Гърция и Румъния във връзка с общите проекти и общия регион в рамките на АСЕР.

Регионална асоциация на енергийните регулатори (ERRA)

На 18 май 2022 г. се проведе двустранна онлайн среща между председателя и секретариата на ERRA. На срещата присъстваха председателят на КЕВР, директори на дирекции от сектори „Природен газ“, ВиК, „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011“ и експерти. Обсъдени бяха промените след пандемията от ковид-19, опитът на КЕВР в регулирането, който може да бъде споделен с членовете на ERRA, регулаторните теми, които биха били от интерес през следващите 1-2 години и формите на сътрудничество с ERRA. Курсовете за обучение по актуални регулаторни теми са от особен интерес за експертите на КЕВР.

Представител на КЕВР взе участие в Инвестиционната конференция на ERRA за възобновяемите енергийни източници, проведена в гр. Тбилиси, Грузия, през м. октомври 2022 г.

Темата за високите цени на енергията и мерките за справяне с тях беше основна тема за ERRA през изтеклата година и КЕВР като член на организацията също предоставя информация за прилаганите регулаторни мерки на национално ниво, както и последствията за потребителите.

Представители на КЕВР участваха и в други прояви и конференции в България и чужбина, организирани от ЕК, институциите на ЕС и регулатори от Югоизточна Европа, свързани с ценовите ограничения на пазара на природен газ.

Съвместно със съседните регулатори от Региона за изчисляване на преносна способност Югоизточна Европа SEE CCR КЕВР организира и негови представители взеха участие в семинар, посветен на изменената обща методика за изчисляване на преносна способност за пазарните времеви интервали „ден напред“ и „в рамките на деня“ на 15 септември 2022 г. в гр. Солун, Гърция.

Член на КЕВР откри с встъпителен адрес семинар на Балканската петролна и газова асоциация на тема „Енергийният преход“, проведен на 21 юни в гр. София.

На 15 юли 2022 г. КЕВР и НРО на Република Гърция – Регулаторен орган за енергетика (РАЕ) с Окончателното съвместно решение връчиха официално сертификат на „Ай Си Джи Би“ АД за независим преносен оператор на преносна мрежа за природен газ. На срещата присъстваха председателите на двата регулаторни органа, мениджмънтът на компанията и представители на ЕС.

През м. септември 2022 г. представител на КЕВР съвместно с експерти от Министерството на енергетиката участва в Технически семинар с държавите членки, свързан с ценовите ограничения на пазара на природен газ, организиран от Европейската комисия.

Международни проекти

Инструмент за техническа подкрепа на ЕС (ИТП, TSI)

Инструментът за техническа подкрепа на ЕС (ИТП, TSI) е създаден с Регламент (ЕС) 2021/240 на ЕП и на Съвета от 10 февруари 2021 г., приемник на Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР). Той подпомага държавите членки при провеждането на институционални, административни и стимулиращи растежа и укрепващи устойчивостта структурни реформи. Генерална дирекция „Реформи“ (DG REFORM) на ЕК осигурява техническа подкрепа на държавите членки (ДЧ) в контекста на прилагането на Европейския

семестър.

Техническата подкрепа се финансира от ИТП с финансов пакет за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2027 г. в размер на 864 млн. евро. В Регламента за ИТП подробно са дефинирани областите за подпомагане, дейностите, които могат да бъдат финансирани, както и различните форми за получаване на финансова подкрепа. Разходите са изцяло за сметка на ИТП и не се изисква национално съфинансиране.

В рамките на годишната кампания за кандидатстване по ИТП, КЕВР подаде искане за подкрепа “Създаване и прилагане на механизми за регулиране на пазара на природен газ в България”. В искането са включени разработването на Методика и ценови модел за определяне на референтна цена на газопреносния оператор в съответствие с регламент 460/16.03.2017г. за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ; Методика и ценови модел за определяне на цените за съхранение в подземно газово хранилище, собственост на преносния оператор; Методика и модел за оценка на инвестициите на мрежовите оператори с оглед прилагането им в ценовото регулиране и Методика за определяне на изискванията за публикуване на информацията, свързана с определяне на цените (правен режим на публикуваните данни, изработване на критерии за конфиденциален подход).

Искането на КЕВР е одобрено на национално ниво от Министерство на финансите и включено в списъка от проекти за България за одобрение от ИТП. Проектът ще стартира в началото на 2023 г.

Проект „КЕР (Know-how Exchange Programme) Програма за обмен СЕІ – Централноевропейска инициатива за подкрепа на енергийните регулаторни органи в Западните Балкани“ – фаза III

След приключването на този проект, националният регулаторен орган на Италия (ARERA) основа Балканско енергийно училище в продължение на КЕР инициативата. КЕВР, заедно с регулаторните органи на Северна Македония, Албания, Сърбия и Черна гора, беше поканена да участва в тази инициатива, в качеството си на страна-членка на ЕС в региона, която може да предостави съдействие и помощ във връзка с осъществяването на пазарното обединение на Балканите, с крайна цел да се насърчи интеграцията на пазарите на тези държави с държавите-членки на ЕС.

Работна група 14 „Енергетика”

В рамките на междуведомствената работна група се съгласуват становища, материали и документи от компетенциите на КЕВР за целите на Работна група 14 „Енергетика“ към Съвета по европейски въпроси към Министерския съвет и се предоставя необходимата информация относно различни аспекти от дейността на КЕВР.

2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Международната дейност на регулатора с ресор ВиК сектор обхваща следните направления:

Мрежа на водните регулатори в Европа (WAREG)

По инициатива на Италианския и Португалския регулатори от 2013 г. и съгласно протоколни решения на КЕВР № 26/17.02.2014 и 54/8.04.2014 г. през април 2014 г. бе създадена Мрежата на водните регулатори. Това е платформа за сътрудничество между регулаторите на водния сектор в Европа, възникнала по подобие на аналогична успешна практика в енергийния сектор за създаването на Съвета на европейските енергийни регулатори (CEER) и Асоциацията на средиземноморските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (MEDREG). През декември 2017 г. бе сменен и статутът на Мрежата – WAREG бе учредена като неперсонифицирана асоциация съгласно италианското законодателство. Към 2023 г. тази Мрежа включва 24 членове и 8

наблюдатели.

През 2022 г. представители на КЕВР взеха участие в следните срещи на Общото събрание на мрежата:

- **25-та среща на Общото събрание, проведена на 22-23 септември 2022 г. в гр. Торино, Италия**, на която са обсъдени теми, свързани с отношенията на мрежата с Европейската комисия, проекти „Хоризонт Европа“, в които мрежата участва, разработването на вътрешни финансови правила и правила за обществени поръчки и други. Проведена е работна среща за инициативата на WAREG за подкрепа за многостранно сътрудничество за Западните Балкани за 2023 г., както и работна среща на регулаторните органи, имащи отношение към икономическа регулация на дейностите по събиране, извозване и преработка на отпадъци.

- **26-та среща на Общото събрание, проведена на 24-25 ноември 2022 г. в гр. Будапеща, Унгария**, на която е разгледана и одобрена поканата на Националната комисия за енергийно и комунално регулиране на Украйна да стане наблюдател в мрежата, като представители на Комисията изнесоха презентация и показаха щетите върху ВиК инфраструктурата на страната от руските бомбардировки. Бе изнесена презентация от представител на ЕК по предложенията за промяна на директивата за градски отпадъчни води, които предстои да бъдат разгледани от Европейския парламент. На срещата бяха разгледани предложенията за стратегически план за действие за периода 2023-2025 г. и прогнозен бюджет.

През 2022 г. в рамките на WAREG бе създадена **работна група за проучване и анализ на използваните от членовете на мрежата ключови показатели за ефективност** (Key Performance Indicators), която се ръководи от **представител на КЕВР**. Началото на проучването бе дадено на работна среща, проведена на 16.03.2022 г.

Ръководителят на работната група подготви въпросник, който бе разпратен до всички членове на мрежата, като са получени отговори от 20 регулаторни органа. Първоначално обобщение на получените резултати е представено от ръководителя на работната група на 24-та среща на Общото събрание, проведена на 22.04.2022 г. в Азорски острови (участие от разстояние).

През 2022 г. по проекта са организирани и проведени следните работни срещи и тематични семинари:

- 1-ва работна среща на 08.06.2022 г. (участие от разстояние), на която са представени получените данни и е набелязан план за последващи действия;

- 2-ра работна среща на 22.06.2022 г. (участие от разстояние), на която е представен и обсъден опит на членове на мрежата при създаване и поддържане на онлайн платформи за представяне на отчетни данни от ВиК оператори;

- 3-та работна среща на 13.07.2022 г. (участие от разстояние), на която е представен и обсъден опит на членове на мрежата по отношение използваните инструменти за анализ и валидиране на получените отчетни данни от ВиК операторите;

- 4-та работна среща на 13.09.2022 г. (участие от разстояние), на която е представен и обсъден опит на членове на мрежата по отношение регулаторни изисквания към вътрешните информационни системи на ВиК операторите;

- 5-та работна среща по проекта в рамките на 25-та среща на Общото събрание, проведена на 22-23 септември 2022 г. в гр. Торино, Италия, на която са обсъдени новите изисквания на Директивата за качество на питейни води по отношение анализа на загубите на вода и предоставянето на публична информация;

- 6-та работна среща на 11.10.2022 г. (участие от разстояние), на която е представен и обсъден опит на членове на мрежата по отношение регулаторни подходи за определяне на цели на показателите за качество и мониторинга на отчетения от ВиК операторите прогрес;

- 7-ма работна среща на 20.10.2022 г. (участие от разстояние), на която е представен и обсъден опит на членове на мрежата по отношение регулаторни подходи за отразяване отчетени нива на ключови показатели за качество в цените на ВиК услугите;

- 8-ма работна среща на 10.11.2022 г. (участие от разстояние), на която са обсъдени използваните от членове на мрежата дефиниции и методологии за показатели за качество, свързани със загуби на вода;

- 9-та работна среща по проекта в рамките на 26-та среща на Общото събрание, проведена на 24-25 ноември 2022 г. в гр. Будапеща, Унгария, на която са обсъдени получени данни от членове на мрежата по отношение прилаган воден баланс по образец на Международната водна асоциация (IWA), както и използваните от членове на мрежата дефиниции и методологии за показатели за качество, свързани с енергийна ефективност.

Работните срещи се организират от секретариата на мрежата, като ръководителят на работната група подготвя презентации, представя анализи на получени данни по проекта и ръководи дискусиите.

Дейностите по проекта ще продължат през 2023 г. с провеждане на работни срещи, както и изготвяне на доклад от проучването.

През м. януари 2022 г. WAREG участва в работен семинар за принципи на ВиК услуги, организиран от TAIEH съвместно с Министерство на земеделието и горите на Република Турция. Представители на членове на мрежата изнесоха презентации по различни тематик. Представител на КЕВР изнесе презентации на следните теми: „Принципи на икономическата регулация на ВиК услугите в европейското законодателство“; „Дефиниции и разпределяне на разходи при регулиране на ВиК услуги“; „Регулаторни изисквания за отчетност от ВиК операторите“; „Мониторинг на качеството на ВиК услугите и връзка с цените“; „Подходът на България при регулирането на качеството и цените на ВиК услугите“.

Участие на КЕВР в международни събития, семинари и двустранни срещи в България

Представител на КЕВР взе участие в Кръгла маса „Перспективи за развитие на водния сектор на Република България“, организиран, от Българска асоциация по водите (БАВ) на 22.03.2022 г. в гр. София, като представи информация за нормативната уредба във ВиК сектора и възможностите за оптимизиране на изискванията за регулиране на качеството и цените на ВиК услугите.

Представител на КЕВР взе участие в Дискусионен форум „Европейско финансиране и финансови инструменти в отрасъл ВиК“, организиран от БАВ на 14.06.2022 г. в гр. София, и изнесе презентация на тема: „Отчетени резултати във ВиК сектора 2017-2020 г. Регулаторна рамка – принципи и резултати“.

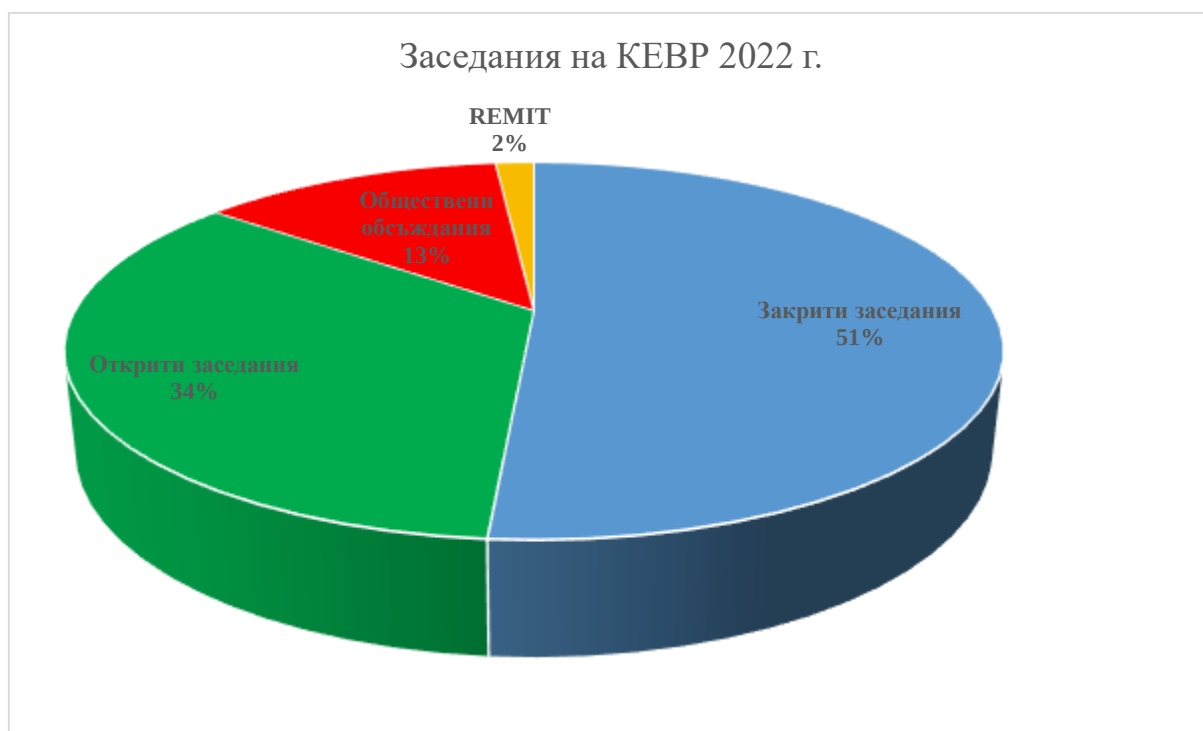
Представител на КЕВР взе участие в конференция EWERA 2022 на тема „Методика и прилагане на анализ на ефективността и производителността на бизнес компании, обществени услуги и индустрии“, която се проведе в периода 27-29 юни 2022 г. в гр. Порто, Португалия. Конференцията бе насочена основно към различните методи за прилагане на DEA, SFA и Multi-methods, използвани при анализи на сектори като „Комунални услуги“, „Земеделие“, „Транспорт“, „Здравеопазване“, „Банкиране“ и други. В рамките на специална сесия „Среща с ВиК регулатори“ бе изнесена презентация, в която бе представен българският опит при регулиране на ВиК услуги, включително повишаване качеството на отчитаните данни, анализи и оценка на изпълнението на нивата на показателите за качество и прилаганите методи за регулиране на цените на ВиК услугите и връзката с отчитаното качество. В рамките на сесията взеха участие представители на регулатори от Португалия (ERSAR), Англия и Уелс (Ofwat), Италия (Agera), както и представители на други институции, имащи компетенции за ВиК услуги: Великобритания (CMA: Competition & Market Authority) и Дания (CCA – Competition and Consumer Authority).

ГЛАВА ДЕСЕТА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

1. ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

През 2022 г. КЕВР проведе общо 376 заседания, от които 221 закрити, 148 открити заседания и 55 обществени обсъждания.

В изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия са проведени 7 закрити заседания освен посочените по-горе.

На всички заседания и обществени обсъждания са направени аудиозаписи и са изготвени протоколи. Съгласно чл. 15, ал. 2 от Закона за енергетиката на интернет страницата на КЕВР са публикувани протоколите от проведените открити и закрити заседания и от обществените обсъждания. Документите, приети на заседанията, и изготвените протоколи, се съхраняват в архив.

Провеждането на откритите заседания и обществените обсъждания се излъчва на живо на интернет страницата на Комисията. На лицензиантите, заинтересованите лица и гражданите е осигурена възможност за виртуално участие в открити заседания и обществени обсъждания.

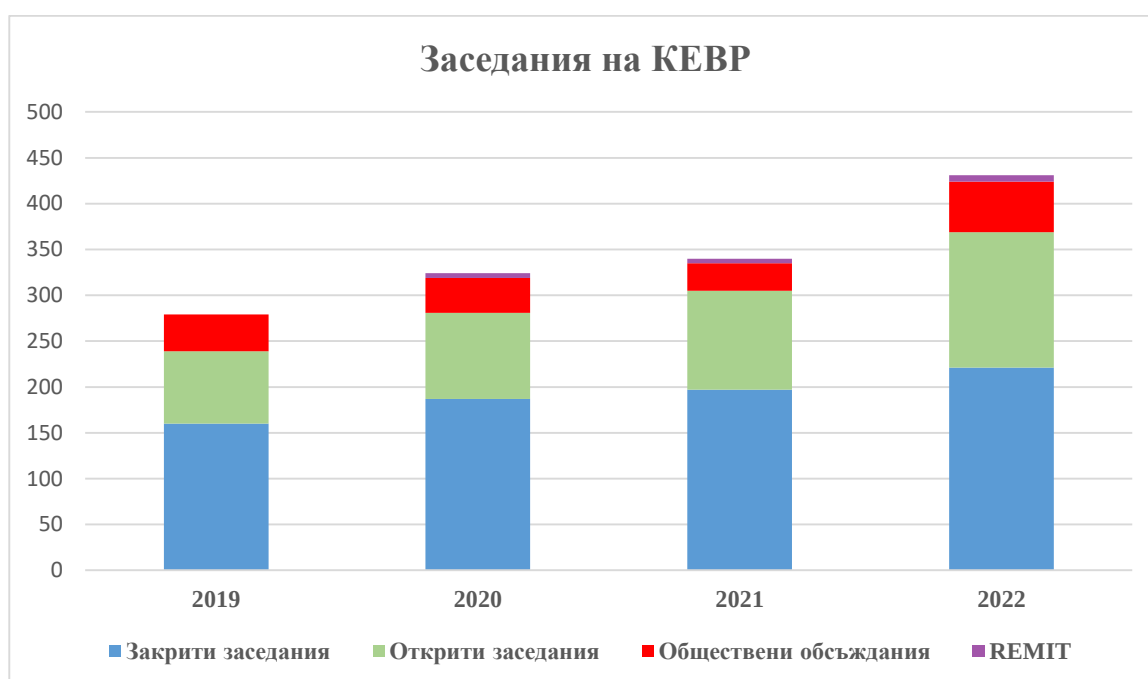
През 2022 г. КЕВР на свои закрити заседания прие:

Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия и Правила за управление на електроенергийната система, както и 54 решения за даване на разрешения, 62 решения за издаване на лицензии, 1 решение за прекратяване на лицензии, 9 решения за изменение на лицензии, 1 решение за отказ за продължаване на срока на лицензия, 31 решения за одобряване на бизнес планове и цени във ВиК сектора, 32 решения за определяне на цени в сектор „Енергетика“, 77 решения за приемане на бизнес планове, 9 решения относно газопровода IGB, 13 решения за одобряване на общи условия, 13 решения за издаване на сертификати, 28 решения за установяване на публични държавни вземания, 4

решения за определяне на независими лицензирани оценители, 2 решения за одобряване на Десетгодишен план за развитие на мрежите, 1 решение за одобряване на актуализиран списък с важни точки от газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД и 763 решения по жалби.

Оригиналите на тези актове и приложенията към тях са изготвени съгласно чл. 38 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация. Заявителите са уведомени по реда на чл. 18а АПК, като повечето решения са връчени на място в сградата на Комисията съгласно изявеното желание на заявителите. Решенията по жалби на потребители са изпратени на посочените адреси за кореспонденция с писма с обратна разписка.

За приетите от Комисията решения за издаване, изменение и допълнение на лицензии са изготвени приемо-предавателни протоколи, като самите решения и изготвените лицензии са връчени на съответните дружества.

През изминалата година бяха разгледани и приети бизнес плановете и цените на ВиК операторите за следващия петгодишен период. Процедурата по одобрението на бизнес плановете и утвърждаването и одобряването на цените на ВиК операторите включва задължително провеждане на открито заседание с участие на ВиК оператора и обществено обсъждане със заинтересованите лица. За одобряването на цените и бизнес плановете на 31 ВиК оператора са проведени общо 93 заседания на Комисията в състав ВиК.

Също така във връзка с либерализирането на пазара на природен газ през 2022 г. бяха разгледани 31 заявления за издаване на лицензия за търговия с природен газ. Процедурата по издаването на този вид лицензия изисква задължително провеждане на открито заседание с участието на заявителя.

Тези обстоятелства доведоха до увеличение на броя на заседанията, проведени от Комисията през 2022 г.

На основание чл. 18а, ал. 9 от Административнопроцесуалния кодекс са изготвени 29 съобщения и констативни протоколи във връзка с издадени административни актове на КЕВР, за които заинтересованите лица са уведомени, но не са намерени на посочения от тях адрес. Съобщенията са поставени на таблото за обявления в сградата на КЕВР и публикувани на интернет страницата на Комисията.

Съгласно чл. 25, ал. 1, т. 1 и т. 5 от Закона за енергетиката на интернет страницата на

Комисията се водят и актуализират регистърът на издадените лицензи и регистърът на издадените разрешения.

През 2022 г. са утвърдени нови Вътрешни правила за организацията на административното обслужване в Комисията за енергийно и водно регулиране.

В центъра за административно обслужване на КЕВР през 2022 г. са обработени следните документи:

- входящи писма – 11 269 бр.;
- изходящи писма – 4 277 бр.;
- вътрешни преписки – 2 632 бр.;
- сканирани и размножени документи – 16 380 бр.;
- изпратени писма по пощата – 6 568 бр.

В изпълнение на чл. 24 от Наредбата за административно обслужване и чл. 32 от Глава шеста на Вътрешните правила за организация на административното обслужване в Комисия за енергийно и водно регулиране ежегодно се провежда проучване на удовлетвореността на потребителите на административни услуги. Резултатите от проучването са обобщени в годишния доклад за оценка на удовлетвореността на потребителите от административното обслужване в Комисията за енергийно и водно регулиране, публикуван на интернет страницата на Комисията в раздел „Административно обслужване“.

2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Организационната структура на администрацията на КЕВР е регламентирана в Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, (последно изм. и доп., ДВ бр. 23 от 14.03.2020 г.). Правилникът е съобразен със Закона за администрацията и Наредбата за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрацията, които определят изискванията по отношение на устройството на администрациите.

Дейността на администрацията се осъществява от лица, работещи по трудови правоотношения. Трудовите правоотношения на служителите на Комисията са уредени съгласно разпоредбите на Кодекса на труда.

След приетите изменения и допълнения на Закона за енергетиката, в сила от 01.02.2022 г., са прекратени мандатите на членовете на Комисията с юридически стаж и стаж в областта на икономиката, както и чрез жребий е прекратен мандатът на двама от членовете на КЕВР със стаж в областта на енергетиката.

Утвърдената численост на персонала е 171 щатни бройки, в която са включени председател, четирима членове на Комисията и служители, разпределени в обща и специализирана администрация и длъжности на пряко подчинение на председателя.

Към 31.12.2021 г. са заети 125 щатни бройки, като от тях по трудови правоотношения 120 щ. бр. и 5 щ. бр. по приравнени към тях правоотношения.

През отчетния период бяха прекратени трудовите правоотношения с 14 служители, от тях:

- по взаимно съгласие на страните - 3 служители;
- едностранно от работника или служителя с предизвестие - 1 служител;
- едностранно от работника или служителя без предизвестие - 2 служители;
- едностранно от работодателя с предизвестие – 8 служители.

Приети на работа са 8 служители по трудово правоотношение при спазване на изискванията на Кодекса на труда, Закона за енергетиката и Правилника за вътрешния трудов ред в Комисията за енергийно и водно регулиране.

Заетите към 31.12.2022 г. щатни бройки по длъжности и възрастов признак са, както следва:

Длъжности/Възраст	До 29 г.	От 30 г. до 59 г	над 60 г.
Ръководни длъжности	0	15	7
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	2	73	21
Експертни длъжности със спомагателни функции	0	6	1
Технически длъжности	0	0	0
Общо:	2	94	29

Структура на заетите към 31.12.2021 г. служители по основно щатно разписание по най-висока образователна степен са, както следва:

Образование	Висше			Средно
Правоотношение	Доктор	Магистър	Бакалавър	
по ТПО	4	106	4	6
Приравнени на ТПО по чл. 19а от ЗА	1	4	0	0
Общо:	5	110	4	6

В изпълнение на задълженията по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, за работещите в КЕВР е осигурено обслужване от служба по трудова медицина. Организиран са и са проведени ежегодни медицински прегледи на работещите. Освен нормативно установените задължителни медицински прегледи, допълнително са включени и други профилактични прегледи от специалисти, с цел профилактика на социално значимите заболявания, съобразно идентифицираните характерни рискове на работното място и вида на работата.

Предприети са мерки за намаляване на риска от заразяване с коронавирусна инфекция.

Обучение на кадрите и участие в семинари

С цел повишаване на знанията и уменията през отчетния период 78 служители преминаха обучения на различни теми в сферата на публичните политики, управлението на изпълнението, нормотворчеството, правоприлагането, електронното управление, дигиталната компетентност, устойчивото развитие и иновациите, управлението на човешките ресурси и др. по проект „Дигитална трансформация в обучението – дигитална компетентност и учене“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд с бенефициент Институт по публична администрация.

Служители от отдел „Финансово-стопанска дейност“ взеха участие в обучение за

запознаване с годишното счетоводно и данъчно приключване в бюджетните организации за 2022 г. и актуални въпроси от финансово-счетоводната дейност на бюджетните организации.

През месец октомври се проведе обучение на 76 служители от администрацията на КЕВР на тема „Да направим КЕВР по-добро място за работа“ и „Ефективна работа в екип“. С презентация на тема „Киберсигурност и фишинг атаки“ служителите на Комисията си актуализираха знанията и отговорностите, свързани с реализиране на политиката за информационната сигурност в Комисията.

По покана на Дипломатическия институт към министъра на външните работи, през месец декември 3 служители успешно завършиха курс по терминологичен английски език по европейски и международни въпроси по проект „Провеждане на специализирани обучения за служители от държавната администрация“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

3. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Служителите от сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ (ИОИС) в дирекция „Обща администрация“ редовно са извършвали актуализация на информацията на официалната интернет страница на КЕВР, включително и осигуряване на излъчване в реално време на заседания и срещи на Комисията; обновяване на използваните правноинформационни системи; периодична настройка и софтуерен „ъпгрейд“ на сървъри и на операционни системи и приложения на персоналните компютри; архивиране на критични данни. Редовно е актуализирана информация в следните информационни портали на държавната администрация - Портал за отворени данни и Портал за обществени консултации. Осъществено е техническо осигуряване на провеждането на виртуални заседания на Комисията и работни срещи и на видео и аудиоконферентни връзки. Осъществена е техническа поддръжка и е обновявана своевременно информацията на информационния монитор във фойето на входа в сградата на КЕВР.

От служители в сектора са оборудвани с необходими информационни и комуникационни ресурси обособените нови работни места. Изготвени са карти за достъп до сградата на КЕВР за новоприети работници и служители. От сектор ИОИС са създадени персонален акаунт в „Active Directory Users and Computers“, персонална служебна електронна поща за всеки постъпил на работа в Комисията през 2023 г. В тази връзка е извършено актуализиране на системата за контрол на достъпа в сградата на КЕВР, деловодната програма Archimed и са добавяни акаунти за мултифункционалните сканиращи устройства на новите служители в КЕВР. Служителите на сектора са оказали съдействие за осигуряване на достъп до Системата за електронни бюджетни разплащания и Системата за електронни плащания и банкови карти Борика – регистрация на потребители, настройки на права, настройки на електронни подписи. Регулярно се оказва методическа и техническа помощ на работещите при работата с компютърна техника и програмни продукти, ползвани в КЕВР.

В рамките на информационното осигуряване от сектора се осъществява адекватна поддръжка на активното мрежово оборудване – конфигуриране, наблюдение, контрол, както и поддръжка на непрекъсваеми електрозахранващи устройства и охлаждащи климатични инсталации в комуникационните помещения. ИТ специалистите от сектора оказват постоянно съдействие при поддръжката на Единния портал за предоставяне на информация и услуги от Комисията за енергийно и водно регулиране – осигуряване на достъп за външни изпълнители до тези ресурси, настройване и поддържане на хардуер и базов софтуер на платформата.

Секторът е организирил подмяна на дефектирало сървърно оборудване – твърди дискове на файлове и мейл сървър и захранване на защитна стена в рамките на сключените договори за поддръжка на този вид информационен ресурс, както и ремонт на дефектирали преносими компютри на Комисията. Удължена е извънгаранционната поддръжка на 4 броя сървъри на КЕВР.

През годината е подменено остаряло мрежово оборудване – 3 бр. управляеми комутатори. За нуждите на КЕВР са закупени 10 бр. компютри, 2 бр. принтери, 1 бр. безжична точка за достъп, 6 бр. разширители на мрежа, 6 бр. мрежови комутатори и 1 бр. скенер, като е извършена първоначална настройка при въвеждане в експлоатация, инсталиране на софтуер и хардуер на съответната техника.

Сключени са договори за поддръжка на автоматичната учреденска телефонна централа, периферия към нея и служебните телефонни апарати за фиксирана телефония, както и за копирните устройства, използвани в КЕВР.

Подновени са лицензите за защитната стена Checkpoint, на антивирусния софтуер Symantec endpoint protection, лицензите на деловодния софтуер Archimed e-process и е инсталирана нова сървърна версия на продукта. Инсталирани са нови версии на Archimed e-process на персоналните компютри на работещите в Комисията.

Служителите от сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ са участвали и в следните комисии за разглеждане и оценяване на оферти за възлагане на обществени поръчки за задоволяване на нужди на Комисията в областта на информационните и комуникационните ресурси: доставка на хардуер и консумативи за него и услуги по пренос на глас и данни, както и в работната група за проверка на регистратурата за класифицирана информация.

Служители на сектор ИОИС участват също в годишната инвентаризация на всички активи и пасиви, в това число и задбалансово заведените, материалните запаси, вземанията и задълженията, отразени в счетоводни сметки в КЕВР, и оказват съдействие при годишна инвентаризация на фактическата наличност на горивото в служебните автомобили на КЕВР.

Във връзка с осъществяване на контрола по целесъобразност на разходите в областта на електронното управление за използваните информационни и комуникационни технологии, упражняван от министъра на електронното управление, към Регистъра на информационните ресурси и информационната система за контрол е подадена информация за планираните разходи на КЕВР в областта на електронното управление в рамките на тригодишната бюджетна прогноза на Комисията.

За гарантиране на необходимото ниво на информационна сигурност служители от сектора провеждат в установените срокове инструктаж на служителите на КЕВР за повишаване на вниманието им и спазване на мерките за мрежовата и информационна сигурност на информационните и комуникационни ресурси в КЕВР. От специалистите в сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ са инсталирани и конфигурирани закупените SSL сертификати за уеб страницата, портала, пощенските сървъри на КЕВР и поддържаната от Комисията Платформа за избор на оферта за смяна на доставчик на електрическа енергия. За повишаване на нивото на информационна сигурност Messaging gateway и DNS са конфигурирани съобразно указания от Министерство на електронното управление.

От IT специалистите през 2022 г. регулярно са осъществявани опити за блокиране на интернет страницата на КЕВР чрез различни подходи – филтриране на IP адреси или ограничаване на достъпа на подозрителни IP адреси на потребители извън България. На 20.04.2022 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране вследствие на кибератака настъпи сериозен проблем с информационната и техническата инфраструктура, но без изтичане на критична информация. За преодоляване на последиците от инцидента бяха предприети редица действия – възстановяване на критична информация от лентово устройство, преинсталиране на операционни системи на всички засегнати компютри, инсталиране на нов антивирусен софтуер, инсталиране на MS Office и друг приложен софтуер, инсталиране на принтери и други периферни устройства, сканиране на незасегнати компютри с антивирусни програми, смяна на всички администраторски и потребителски пароли. За предотвратяване на бъдещи инциденти беше преминато към защитена интернет връзка, бяха преконфигурирани резервните копия върху файловия сървър и лентовото устройство и беше закупен и инсталиран нов антивирусен софтуер.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. утвърденият бюджет на Комисията е както следва:

- приходи 11 000,0 хил.лв.;
- разходи 80 007,4 хил.лв.;
- бюджетно взаимоотношение с ЦБ (69 007,4) хил.лв.;

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ПРОМЕНИ ПО БЮДЖЕТА НА КЕВР

За периода 01.01.2022-31.12.2022 г. по бюджета на КЕВР са извършени вътрешнокомпенсирани промени.

Бюджетът на КЕВР и отчетът към 31.12.2022 г. в обобщен вид е, както следва:

Показатели	План (хил. лв.)	Отчет (хил. лв.)
Приходи: в т.ч.:	11 000,0	17 422,3
- приходи от такси	10 909,9	16 723,6
- глоби, санкции и наказателни лихви	81,0	720,2
- приходи и доходи от собственост	9,1	6,9
- други неданъчни приходи		-28,4
Разходи: в т.ч.:	80 007,4	40 410,2
- персонал	8 186,5	8 026,2
- текуща издръжка	71 644,9	32 333,5
- капиталови разходи	176,0	50,5

ПРИХОДИ

В изпълнение на регулаторните си правомощия по Закона за енергетиката (ЗЕ) и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ) Комисията събира такси за разглеждане на заявления, издаване на сертификати, лицензионни такси, такси за регистрация на експерти и други.

Размерът на таксите, редът и сроковете за заплащането им са определени с Тарифи, приети с ПМС № 266 от 2004 г. и ПМС № 49 от 2006 г.

По приходен параграф 25-00 „Държавни такси“ при план в размер на **10 909,9 хил. лв.** събраните приходи от държавни такси възлизат на **16 723,6 хил. лв.** Енергийните дружества и В и К операторите своевременно са уведомявани по факс, електронна поща и/или с писма за дължимите от тях суми и са поканени доброволно да ги заплатят. Някои от тях са в процес на издължаване на дължимите такси, а за незаплатилите се прилага утвърдената процедура в КЕВР по установяване на публично държавно вземане и принудителното им събиране чрез териториалните дирекции на Националната агенция по

приходите (ТД на НАП).

Влияние върху размера на приходите от държавни такси оказва:

- за енергийните дружества:
 - финансовото състояние на енергийните дружества през предходната година (таксата се изчислява като процент от годишните приходи на съответното дружество за осъществяваната лицензионна дейност съгласно годишния му финансов отчет от предходната година);
 - подаваните и заплатени такси за заявления, такси за сертификати, както и новоиздадените през годината лицензии, изменените с продължен срок и прекратени лицензии в течение на годината;
- за В и К операторите:
 - от една страна: общите им приходи за предходната година съгласно годишните им финансови отчети;
 - от друга страна: обемът на фактурираното количество питейна вода през предходната година;
- събраните от ТД на НАП и разпределени в полза на КЕВР такси и лихви от предадени за принудително събиране актове за установяване на публично държавно вземане и наказателни постановления;
- събраните суми от влезли в сила наказателни постановления.

По приходен параграф 28-00 „Глоби, санкции и наказателни лихви“ при план **81,0 хил. лв.** са събрани средства в размер на **720,2 хил. лв.**, представляващи:

- събрани имуществени санкции по влезли в сила наказателни постановления (НП) размер на **690,9 хил. лв.**;
- събрани лихви за просрочие, начислени върху незаплатени в срок държавни такси съгласно двете тарифи за таксите по ЗЕ и ЗРВКУ.

Към 31.12.2022 г. просрочените вземания на КЕВР са в размер на общо **2 891,4 хил.лв.** и намират счетоводно отражение по сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции“ и сметка 4303 „Разчети за лихви върху вземания от данъци, вноски, такси и административни глоби и санкции“.

Разпределени по сектори просрочените вземания са, както следва:

- от топлофикационни дружества - 246,3 хил.лв.;
- от газови дружества - 213,3 хил.лв.;
- от електродружества - 1 907,3 хил.лв.;
- от В и К оператори - 503,1 хил.лв.;
- други дружества - 21,4 хил.лв.

От общата сума на просрочените вземания, вземанията с предприети действия за установяване на публично държавно вземане към 31.12.2022 г. възлизат на **2 583,3 хил.лв.**, от които вече предадени производства за принудително събиране от ТД на НАП са вземания в размер на **2 070,9 хил.лв.** От друга страна, събраните и разпределени суми от ТД на НАП в полза на КЕВР са в размер на **47,4 хил. лв.**

РАЗХОДИ

Към 31.12.2022 г. при утвърден план на разходите от **80 007,4 хил. лв.** са разходвани средства в размер на **40 410,2 хил. лв.** или 50,51 % от бюджета.

По показател **„Персонал“** при годишен план **8 186,5 хил. лв.** са разходвани средства в размер на **8 026,2 хил. лв.**, което представлява 98,04 % от бюджета.

По показател **“Издръжка”, в т.ч. данъци, такси и административни санкции и разходи за членски внос** при годишен план **71 644,9 хил. лв.** към 31.12.2022 г. са разходвани средства в размер на **32 333,5 хил. лв.**, което представлява 45,13 % от бюджета.

По показател **“Капиталови разходи”** при годишен план **176,0 хил. лв.** са изразходени средства в размер на **50,5 хил. лв.**, което представлява 28,69 % от бюджета по този показател.

ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ

През 2022 г. бе извършен финансов одит от Сметна палата за заверка на Годишния финансов отчет на КЕВР за 2021 г., заверен без резерви. Същият е публикуван на интернет страницата на КЕВР.

През 2022 г. съгласно Заповед №ОД-02-02-025/11.10.2022 г. на заместник – председател на Сметната палата е възложен одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности на Комисията за енергийно и водно регулиране за периода 01.01.2020 г. до 31.12.2021 г.

Докладът е приет от КЕВР на основание чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация с Решение по Протокол № 105 от 27.03.2023 г., т. 1.

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
*Председател на Комисията
за енергийно и водно регулиране*